

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

13 Απριλίου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 1806

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 36147

Έγκριση Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΤΠΑ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) της προγραμματικής περιόδου 2021 - 2025.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).

2. Το μέρος ΙΗ' «Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης» του ν. 4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» (Α' 167) και ιδίως το άρθρο 125 και της παρ. 1 του άρθρου 132.

3. Τον ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143) και ιδίως τα άρθρα 23, 57, 78 και 79 και 80.

4. Το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

5. Το π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους. Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119).

6. Το π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 121).

7. Το π.δ. 5/2022 «Οργανισμός του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων» (Α' 15).

8. Την υπ' αρ. 38/2020 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου «Έγκριση και προσδιορισμός των πόρων υλοποίησης του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) για την προγραμματική περίοδο 2021-2025» (Α' 174).

9. Την υπ' αρ. 51875/07.05.2021 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Ανάθεση Αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ιωάννη Τσακίρη» (Β' 1867).

10. Την υπ' αρ. 95189/14.09.2020 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Κατάρτιση και Υποβολή Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΤΠΑ/ΠΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης προγραμματικής περιόδου 2021 - 2025» (Β' 3961).

11. Την υπ' αρ. 62564/04.06.2021 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου - Κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2021-2025» (Β' 2442).

12. Την υπ' αρ. 64957/10.6.2021 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Μεταφορά συνεχιζόμενων έργων εθνικού σκέλους ΠΔΕ 2021 στα Προγράμματα Ανάπτυξης του ΕΠΑ 2021-2025 και ρυθμίσεις χρονοδιαγράμματος έγκρισης των Προγραμμάτων» (Β' 2548).

13. Την υπ' αρ. 14645/11.02.2022 εγκύκλιο οδηγιών για την έγκριση και χρηματοδότηση του ΠΔΕ 2022 και τον προγραμματισμό δαπανών ΠΔΕ 2023-2025.

14. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΕΣΠΑΕΝ/23111/234 09.03.2022 υποβολή πρότασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την έγκριση του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΤΠΑ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

15. Το υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΕΣΠΑΕΝ/19388/205/25.02.2022 έγγραφο προς τη Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του ΥΠΕΝ, με το οποίο υποβλήθηκε προς έγκριση η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για το Τομεακό του Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021 - 2025, σύμφωνα με το άρθρο 106 του ν. 4849/2021 (Α' 207).

16. Την από 5.04.2022 εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού ΠΔΕ (Δι.Δι.Ε.Π.) προς τον Υφυπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την έγκριση του «Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΤΠΑ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας», ύστερα από την ολοκλήρωση της διαβούλευσής του.

17. Την υπ' αρ. 27016/14.03.2022 εισήγηση δημοσιονομικών επιπτώσεων της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (περ. ε της παρ. 5 του άρθρου 24 του ν. 4270/2014), σύμφωνα με την οποία με την παρούσα απόφαση προκαλείται δαπάνη στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) του κρατικού προϋπολογισμού ύψους διακοσίων

εξήντα εκατομμυρίων ευρώ (260.000.000 €), η οποία θα καλυφθεί από πιστώσεις που θα εγγραφούν στο εθνικό σκέλος του ΠΔΕ του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας την περίοδο 2021 έως 2025, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Έγκριση του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

1. Εγκρίνεται το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, το οποίο καταρτίστηκε και αξιολογήθηκε σύμφωνα με τις απαιτήσεις, τους όρους και τη διαδικασία της υπ'αρ. 95189/14.09.2020 απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Κατάρτιση και Υποβολή Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΤΠΑ/ΠΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης προγραμματικής περιόδου 2021 - 2025» (Β' 3961) και του Μέρους ΙΗ του ν. 4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» (Α' 167).

2. Το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας 2021-2025, το οποίο περιλαμβάνεται στο Παράρτημα της παρούσας απόφασης, μέσα σε ένα μήνα από την έγκρισή του, αναρτάται στον επίσημο ιστότοπο για το ΕΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και στον ιστότοπο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 125 του ν. 4635/2019 (Α' 167).

3. Στο πλαίσιο του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας θα

μεριμνήσει για την τήρηση των όρων, περιορισμών και κατευθύνσεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Άρθρο 2

Προϋπολογισμός Προγράμματος

Ο προϋπολογισμός του Προγράμματος για την Προγραμματική Περίοδο 2021 - 2025 ανέρχεται σε 260.000.000 ευρώ και κατανέμεται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 132 του ν. 4635/2019 (Α' 167).

Άρθρο 3

Υπηρεσία Διαχείρισης

1. Αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης για τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής του Προγράμματος Ανάπτυξης ορίζεται η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία θα αναλάβει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 132 του ν. 4635/2019 και με αντίστοιχη προσαρμογή του θεσμικού της πλαισίου.

2. Στην Υπηρεσία Διαχείρισης ανατίθεται η διαχείριση των πόρων του άρθρου 2 της παρούσας.

Άρθρο 4

Παράρτημα

Προσαρτάται και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης το Παράρτημα που ακολουθεί, το οποίο περιλαμβάνει το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Περιβάλλοντος και Ενέργειας 2021-2025.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΤΠΑ)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

2021-2025

ΜΑΡΤΙΟΣ 2022

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ	
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
1	ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΜΕΑ
1.1	ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΦΟΡΕΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ - ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
1.2	ΕΘΝΙΚΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
1.2.1	Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2020
1.2.2	Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα
1.2.3	Εθνική Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα
1.2.4	Σχέδιο Στρατηγικής Ανάπτυξης της Δασοπονίας (Εθνική Στρατηγική για το Δάση)
1.2.5	Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων
1.2.6	Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ).....
1.2.7	Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία
1.2.8	Σχέδιο Εθνικού Προγράμματος Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης (ΕΠΕΑΡ)
1.2.9	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης – ΕΣΠΑ 2021-2027
1.3	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ - ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ - ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ – ΑΠΕΙΛΩΝ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (SWOT ANALYSIS)
1.3.1	Ανάλυση τρέχουσας κατάστασης ανά τομέα παρέμβασης
1.3.2	Ανάλυση Δυνατοτήτων – Αδυναμιών – Προοπτικών – Απειλών ανά Τομέα Παρέμβασης (SWOT Analysis).....
1.4	ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΗΔΗ ΥΛΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΚΑΙ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΡΓΑ (ΕΘΝΙΚΟΥ & ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟΥ ΣΚΕΛΟΥΣ) ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ...
2	Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2021-2025
2.1	ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΜΕΑ.....
2.2	ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ
2.3	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΕΠΑ
2.4	ΣΤΟΧΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΠΑ
2.4.1	Αναπτυξιακοί Στόχοι και Άξονες Προτεραιότητας Τομεακού Υποπρογράμματος Ενέργειας του ΥΠΕΝ (ΑΠΕ)
2.4.1.1	Αναπτυξιακός Στόχος- «Έξυπνη Ανάπτυξη (Ενέργεια)» ΑΣΕ1
2.4.1.2	Αναπτυξιακός Στόχος «Πράσινη Ανάπτυξη (Ενέργεια)» (ΑΣΕ2)
2.4.1.3	Αναπτυξιακός Στόχος «Ανάπτυξη Υποδομών (Ενέργεια)» (ΑΣΕ3).....
2.4.2	Αναπτυξιακοί Στόχοι Τομεακού Υποπρογράμματος Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ (ΑΣΠ).
2.4.2.1	Αναπτυξιακός Στόχος «Έξυπνη Ανάπτυξη (Περιβάλλον)» (ΑΣΠ1)

2.4.2.2	Άξονας προτεραιότητας «Πράσινη Ανάπτυξη (Περιβάλλον) - Κυκλική Οικονομία» (ΑΣΠ2)
2.4.3	Σύνδεση των Αναπτυξιακών Στόχων (ΑΣ) με τους αντίστοιχους Τομείς Παρέμβασης του ΥΠΕΝ
2.5	ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ (ΑΣ) ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΕΠΑ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΟΥ ΕΠΑ)
2.6	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΝΕΩΝ ΕΡΓΩΝ/ΔΡΑΣΕΩΝ.....
2.7	ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΑΝΑΓΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΑ.....
3	ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
3.1	Άξονας Προτεραιότητας «Τεχνική Βοήθεια ΤΠΑ».....
4	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
4.1	Κατανομή π/υ ανά Αναπτυξιακό Στόχο ΤΠΑ
4.2	Κατανομή π/υ ανά Άξονα Προτεραιότητας.....
4.3	Ετήσια κατανομή π/υ
5	ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΠΑ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
5.1	ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΤΠΑ ΜΕ ΤΟ ΕΠΑ.....
5.2	ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ.....
5.3	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΠΑ-ΥΠΕΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ.....
5.4	ΜΕΓΑΛΑ ΕΡΓΑ
6	ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ
6.1	ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
6.2	ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ.....
6.3	ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
6.4	ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΗ ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
7	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....
8	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΡΓΩΝ
9	ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
	ΠΗΓΕΣ

Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 1: Τομείς Παρέμβασης του ΥΠΕΝ, αρμόδιες Γενικές Γραμματείες και σχετικοί Εποπτευόμενοι Φορείς	
Πίνακας 2: Αποτελέσματα ΕΣΕΚ για το έτος 2030.....	
Πίνακας 3 : Χαρακτηριστικά υφιστάμενων διεθνών διασυνδέσεων – ΔΠΑ 2021-2030	
Πίνακας 4: Ελληνικές Διεθνείς Διασυνδέσεις – ΜΑΡ 2019	
Πίνακας 5: Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Διασυνδέσεων των νησιών	
Πίνακας 6: Εγκατεστημένη ισχύς έργων ΑΠΕ (Σεπτέμβριος 2020)	
Πίνακας 7: Ρεύματα αποβλήτων για το 2018 (ΕΣΔΑ).....	
Πίνακας 8: Αντιστοίχιση Ειδικών Αναπτυξιακών Στόχων ΤΠΑ ΥΠΕΝ με Πυλώνες-Αναπτυξιακούς Στόχους και Ειδικούς Στόχους ΕΠΑ	
Πίνακας 9: Αντιστοίχιση των Αναπτυξιακών ΣΑξόνων Προτεραιότητας του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ με τους Πυλώνες-Αναπτυξιακούς Στόχους και τις Προτεραιότητες του ΕΠΑ 2021-2025	
Πίνακας 10: Αντιστοίχιση Αναπτυξιακών Στόχων με Τομείς Παρέμβασης ΥΠΕΝ	
Πίνακας 11: Συμβολή Αναπτυξιακών Στόχων ΤΠΑ στην επίτευξη των δεικτών του ΕΠΑ	
Πίνακας 12: Κατανομή π/υ ανά Αναπτυξιακό Στόχο ΤΠΑ – Τομέας Ενέργειας	
Πίνακας 13: Κατανομή π/υ ανά Αναπτυξιακό Στόχο ΤΠΑ – Τομέας Περιβάλλοντος.....	
Πίνακας 14: Κατανομή π/υ ανά ΑΠ για τον Τομέα Ενέργειας	
Πίνακας 15: Κατανομή π/υ ανά ΑΠ για τον Τομέα Περιβάλλοντος.....	
Πίνακας 16: Πίνακας με κατανομή π/υ ανά έτος και Άξονα Προτεραιότητας για τον Τομέα Ενέργειας	
Πίνακας 17: Πίνακας με κατανομή π/υ ανά έτος και Άξονα Προτεραιότητας για τον Τομέα Περιβάλλοντος	
Πίνακας 18: Συμβατότητα ΤΠΑ ΥΠΕΝ με ΕΠΑ 2021-2025	
Πίνακας 19: Σύνδεση κατηγοριών δράσεων του ΤΠΑ με Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs)	

Ευρετήριο Σχημάτων

Σχήμα 1: Κλιματικοί και Ενεργειακοί στόχοι για το 2030 - ΕΣΕΚ.....	
Σχήμα 2: Ειδικοί Αναπτυξιακοί Στόχοι του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025 του ΥΠΕΝ	
Σχήμα 3: Αρχιτεκτονική του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025 του ΥΠΕΝ.....	

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

ΑΣ	Αναπτυξιακός Στόχος
ΑΣΕ	Αναπτυξιακός Στόχος Υποπρογράμματος Ενέργειας
ΑΣΠ	Αναπτυξιακός Στόχος Υποπρογράμματος Περιβάλλοντος
ΑΠ	Άξονας Προτεραιότητας
ΑΠΕ	Άξονας Προτεραιότητας Υποπρογράμματος Ενέργειας
ΑΠΠ	Άξονας Προτεραιότητας Υποπρογράμματος Περιβάλλοντος
ΕΣΕΚ	Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το κλίμα
ΔιΔιΕΠ	Δ/νση Διαχείρισης Εθνικού ΠΔΕ
ΕΑΣ	Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΣΠΑ	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
ΕΠΑ	Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
ΕΠΜ	Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων
ΠΔΕ	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
ΤΠΑ	Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
ΥΠΕΝ	Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με τη θέσπιση του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) με τον ν. 4635/2019 (Α' 167), δημιουργήθηκε ένα ολοκληρωμένο σύστημα για τον σχεδιασμό, τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).

Το **Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας** παρουσιάζει με το παρόν έγγραφο την πρότασή του για το **Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης** του πεδίου ευθύνης του, εκτιμώντας ότι η θέσπιση του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης και η καθιέρωση κανόνων για τη διαδικασία ένταξης και υλοποίησης των έργων, που θα χρηματοδοτηθούν από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), αποτελεί σημαντική τομή για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των παρεμβάσεων.

Σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα 132/2017, Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ), (Α' 160), το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) έχει ως αποστολή τη διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος, το χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό της χώρας και την προώθηση της ανάπτυξης στους τομείς της ενέργειας και των ορυκτών πρώτων υλών, σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης. Στην πρόταση για το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025, το ΥΠΕΝ εξειδικεύει τους στόχους του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού στους τομείς παρέμβασής του, κατανέμοντας τους πόρους του ΕΠΑ, που του αναλογούν, σε κατηγορίες δράσεων με υψηλή προτεραιότητα και προβλέποντας μέτρα για την έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίησή τους εντός του πλαισίου του ΕΠΑ. Σημειώνεται ότι για την κατάρτιση του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του ΥΠΕΝ έχει ληφθεί υπόψη μια σειρά από θεσμικά, προγραμματικά και στρατηγικά κείμενα, όπως:

- Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα
- Η Εθνική Στρατηγική για την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή
- Η Εθνική Στρατηγική και το Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα
- Το Σχέδιο Στρατηγικής Ανάπτυξης της Δασοπονίας 2018-2038 (Εθνική Στρατηγική για τα Δάση)
- Η Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία
- Το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Απορριμμάτων
- Οι προτάσεις του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Τομείς «Ενέργεια» και «Περιβάλλον») για τη διαμόρφωση των Κατευθύνσεων του «Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης – ΕΣΠΑ» της περιόδου 2021-2027
- Το Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Διαχείρισης Λυμάτων Οικισμών Προτεραιότητας της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ
- Τα Εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας (1η αναθεώρηση)

επιδιώκοντας τη συνέργεια και συμπληρωματικότητα των δράσεων με άλλα χρηματοδοτικά μέσα και την αποφυγή τυχόν επικαλύψεων.

Το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης διαρθρώνεται σε εννέα Κεφάλαια:

Κεφάλαιο 1: Περιλαμβάνει την αναλυτική παρουσίαση των τομέων ευθύνης του Υπουργείου, την αναφορά σε βασικά εθνικά στρατηγικά κείμενα που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διαδικασία σχεδιασμού του ΤΠΑ 2021-2025 του ΥΠΕΝ, τη συνοπτική περιγραφή της υφιστάμενης

κατάστασης ανά τομέα παρέμβασης του Υπουργείου με παράλληλη παράθεση της SWOT ανάλυσης.

Κεφάλαιο 2: Περιλαμβάνει τον καθορισμό της αναπτυξιακής στρατηγικής του Υπουργείου για το ΕΠΑ 2021-2025 και τους Αναπτυξιακούς Στόχους, τους Ειδικούς, τους Άξονες Προτεραιότητας και τις βασικές κατηγορίες δράσεων, με παράλληλη τεκμηρίωση της συμβολής των Αξόνων Προτεραιότητας στην επίτευξη των στόχων του ΕΠΑ.

Κεφάλαιο 3: Αφορά στην Τεχνική Βοήθεια του Προγράμματος.

Κεφάλαιο 4: Με βάση τις ανάγκες και τη στρατηγική στόχευση παρουσιάζονται τα στοιχεία του προϋπολογισμού του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ, όπως αυτά εκτιμώνται για κάθε Άξονα Προτεραιότητας που περιλαμβάνει κατηγορίες δράσεων, ενώ έμφαση δίνεται στις κατανομές των οικονομικών πόρων ανά υποπρόγραμμα – ΤΠΑ του ΥΠΕΝ, Αναπτυξιακό Στόχο, Άξονα Προτεραιότητας και έτος.

Κεφάλαιο 5: Τεκμηριώνεται η συμβολή του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ στο Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025 και το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2020 αλλά και η συμπληρωματικότητα του ΤΠΑ-ΥΠΕΝ σε σχέση με τις Ευρωπαϊκές Πολιτικές.

Κεφάλαιο 6: Αφορά στην αιτιολόγηση της συμβολής του ΤΠΑ στην τήρηση και εφαρμογή του σχετικού κανονιστικού πλαισίου για την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και την ισότητα ευκαιριών και κατάργηση των διακρίσεων καθώς και στην τεκμηρίωση της συνεισφοράς στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Κεφάλαιο 7: Παρουσιάζεται συνοπτικά η προτεινόμενη Υπηρεσία Διαχείρισης του ΤΠΑ.

Κεφάλαιο 8: Προσδιορίζεται το γενικό περίγραμμα των κριτηρίων επιλογής έργων, με βάση τα οποία θα αξιολογούνται οι προτάσεις των φορέων υλοποίησης.

Κεφάλαιο 9: Περιγράφεται συνοπτικά η διαδικασία σχεδιασμού του προγράμματος σε συνεργασία με το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΜΕΑ

Στην παρούσα Ενότητα πραγματοποιείται ανάλυση των αναγκών στοιχείων/ θεμάτων που μπορούν να συμβάλλουν στη διαμόρφωση της συνολικής εικόνας του ευρύτερου περιβάλλοντος εντός του οποίου δραστηριοποιείται το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) ούτως ώστε να διασφαλιστεί ο ορθολογικός σχεδιασμός της αναπτυξιακής στρατηγικής του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025 του ΥΠΕΝ.

Καταρχήν παρουσιάζεται το θεσμικό πλαίσιο του Υπουργείου, βάσει του οποίου χαράσσει και ασκεί την πολιτική του, οι κανονιστικές αρμοδιότητες και λειτουργίες του, καθώς και οι τομείς παρέμβασής του. Εν συνεχεία, γίνεται αναφορά σε βασικά εθνικά στρατηγικά κείμενα που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διαδικασία σχεδιασμού του ΤΠΑ 2021-2025 του ΥΠΕΝ, όπως:

- Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα
- Η Εθνική Στρατηγική για την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή
- Η Εθνική Στρατηγική και το Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα
- Το Σχέδιο Στρατηγικής Ανάπτυξης της Δασοπονίας 2018-2038 (Εθνική Στρατηγική για τα Δάση)
- Η Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία
- Το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Απορριμμάτων
- Οι προτάσεις του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Τομείς «Ενέργεια» και «Περιβάλλον») για τη διαμόρφωση των Κατευθύνσεων του «Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης – ΕΣΠΑ» της περιόδου 2021-2027
- Το Εθνικό Επιχειρησιακό Σχέδιο Διαχείρισης Λυμάτων Οικισμών Προτεραιότητας της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ
- Τα Εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας (1η αναθεώρηση)
- Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2020 (ΕΠΜ)

Επιπρόσθετα, πραγματοποιείται συνοπτική περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης ανά τομέα παρέμβασης του Υπουργείου, με παράλληλη παράθεση της SWOT ανάλυσης (ανά τομέα παρέμβασης του ΥΠΕΝ), ώστε να αναδειχθούν τα βασικά σημεία τόσο του εσωτερικού περιβάλλοντος (δυνατότητες, αδυναμίες) όσο και του εξωτερικού περιβάλλοντος (προοπτικές, απειλές) του Υπουργείου και η οποία (swot ανάλυση) αποτελεί σημαντικό εργαλείο για τον καθορισμό της αναπτυξιακής στρατηγικής του ΤΠΑ 2021-2025 του Υπουργείου. Τέλος, περιλαμβάνονται τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την αποτίμηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων από τα ήδη υλοποιούμενα και σε εξέλιξη έργα (εθνικού και συγχρηματοδοτούμενου σκέλους) ανά τομέα παρέμβασης του Υπουργείου.

1.1 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΦΟΡΕΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ - ΤΟΜΕΙΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Αναφορικά με το **θεσμικό πλαίσιο** που διέπει το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στο **Προεδρικό Διάταγμα 132/2017 (Α'160)** οριοθετείται η αποστολή, οι αρμοδιότητες, η διάρθρωση, το προσωπικό και οι λειτουργίες του Υπουργείου.

Για την επίτευξη της αποστολής του, το Υπουργείο, έχοντας επιτελικό και συντονιστικό ρόλο, σχεδιάζει και προωθεί:

- 1) Τη διαχείριση και προστασία των φυσικών πόρων, της βιοποικιλότητας και του υδάτινου περιβάλλοντος,
- 2) αα) την εκπόνηση και παρακολούθηση υλοποίησης της εθνικής πολιτικής για την ενέργεια και το κλίμα ββ) την εξασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού και την εξασφάλιση της επάρκειας των ενεργειακών αναγκών της χώρας γγ) την έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων, δδ) την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, την ενεργειακή αποδοτικότητα καθώς και την προώθηση πολιτικών για την απανθρακοποίηση,
- 3) την ορθολογική, βιώσιμη και περιβαλλοντικά φιλική αξιοποίηση των μη ανανεώσιμων ενεργειακών πόρων και των ορυκτών πρώτων υλών,
- 4) τη χάραξη εθνικής δασικής πολιτικής,
- 5) τον ολοκληρωμένο χωροταξικό σχεδιασμό εθνικού, περιφερειακού και τοπικού επιπέδου,
- 6) τον πολεοδομικό σχεδιασμό και τη διατήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.

Το ΥΠΕΝ **διαρθρώνεται** σε Γενικές Γραμματείες με αντίστοιχο διαμοιρασμό καθηκόντων – επιτυγχάνοντας έτσι την αποστολή του και την κάλυψη των πεδίων αρμοδιότητάς του όπως αναφέρονται ανωτέρω. Συγκεκριμένα, το Υπουργείο συγκροτείται, μεταξύ άλλων, από:

- ❖ *Την Υπηρεσιακή Γραμματεία ΥΠΕΝ.* Ο Υπηρεσιακός Γραμματέας του Υπουργείου έχει ως καθήκοντα, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 36 του Νόμου 4622/2019 (ΦΕΚ Α' 133/07.08.2019), τη μέριμνα για την ομαλή και αποτελεσματική διοικητική και οικονομική λειτουργία του Υπουργείου, καθώς και για τη σύνταξη του Σχεδίου Δράσης του Υπουργείου και την παρακολούθηση της εφαρμογής του, σε συνεργασία με τους αρμόδιους Γενικούς Γραμματείς. Για την εκπλήρωση της αποστολής τους, οι Υπηρεσιακοί Γραμματείς των Υπουργείων προΐστανται όλων των οριζόντιων υποστηρικτικών υπηρεσιών του Υπουργείου, καθώς και της Υπηρεσίας Συντονισμού του Υπουργείου, η οποία συστήνεται και λειτουργεί σύμφωνα με το άρθρο 38 του Νόμου 4622/2019.
- ❖ *Τη Γενική Γραμματεία Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων.* Ο Γενικός Γραμματέας Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων έχει ως αρμοδιότητες τη διαχείριση του Φυσικού Περιβάλλοντος και την προστασία της Βιοποικιλότητας, τα θέματα περιβαλλοντικής αδειοδότησης και περιβαλλοντικών Πιστοποιήσεων, τα θέματα των Δασών και του Δασικού Περιβάλλοντος, τα θέματα Κλιματικής Αλλαγής και διασφάλισης της ποιότητας της Ατμόσφαιρας, του ακουστικού περιβάλλοντος αλλά και της Διαχείρισης των Υδατικών Πόρων.
- ❖ *Τη Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος.* Ο Γενικός Γραμματέας Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος έχει ως αρμοδιότητα τον χωροταξικό, πολεοδομικό και αστικό σχεδιασμό της χώρας.
- ❖ *Τη Γενική Γραμματεία Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών* που έχει ως αποστολή τη χάραξη πολιτικής στον τομέα ενέργειας και αξιοποίησης των ορυκτών πρώτων υλών, τη λήψη των εκάστοτε ενδεδειγμένων μέτρων για την υλοποίησή της, καθώς και την εποπτεία όλων των φορέων που σχετίζονται με την ενέργεια και τον ορυκτό πλούτο της χώρας. Σκοπός του συντονιστικού έργου της ΓΓ είναι ο σχεδιασμός, η προώθηση και η εφαρμογή της ενεργειακής, πετρελαϊκής και εξορυκτικής πολιτικής, η εποπτεία της αγοράς, η ρύθμιση του πλαισίου, η θέσπιση τεχνικών και ποιοτικών προδιαγραφών, ο έλεγχος των εισροών και εκροών, η εφαρμογή των κανονισμών που αφορούν στην παραγωγή, εγκατάσταση, αποθήκευση, μεταφορά, διανομή, προμήθεια, ασφάλεια των ενεργειακών και ορυκτών πόρων, αγαθών και υπηρεσιών, αλλά και ο έλεγχος της εφαρμογής των κανονισμών που αφορούν την αδειοδοτική διαδικασία εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής, μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, η μέριμνα

και η εισήγηση για τη διαμόρφωση του εθνικού νομοθετικού πλαισίου της αγοράς της ηλεκτρικής ενέργειας. Τέλος μεριμνά για την εκπροσώπηση του Υπουργείου σε εθνικά, ευρωπαϊκά και διεθνή όργανα, φορείς και οργανισμούς για ζητήματα που αφορούν τις αρμοδιότητες του.

- ❖ *Τη Γενική Γραμματεία Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων.* Ο Γενικός Γραμματέας Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων έχει ως αρμοδιότητα τη διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων.

Αρωγοί στην προσπάθεια του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την επίτευξη της αποστολής του και των πεδίων αρμοδιότητάς του είναι μια σειρά Φορέων - οι οποίοι τελούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου. Συγκεκριμένα οι **Εποπτευόμενοι Φορείς** είναι οι ακόλουθοι:

- ❖ *Ο Διαχειριστής ΑΠΕ και Εγγυήσεων Προέλευσης – ΔΑΠΕΕΠ*, ο οποίος διαχειρίζεται τις ΑΠΕ και την Συμπαραγωγή Ηλεκτρισμού και Θερμότητας Υψηλής Απόδοσης (ΣΗΘΥΑ) του Εθνικού Διασυνδεδεμένου Συστήματος, καθώς και τις Εγγυήσεις Προέλευσης ηλεκτρικής ενέργειας που έχουν παραχθεί από ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ. Είναι ο εκπλειστηριαστής των δικαιωμάτων ρύπων στην Ελλάδα, ενώ παράλληλα λειτουργεί και ως Φορέας Σωρευτικής Εκπροσώπησης (ΦΟΣΕ) παραγωγών ΑΠΕ.
- ❖ *Το Πράσινο Ταμείο*, σκοπός του οποίου είναι η ενίσχυση της ανάπτυξης μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος με τη διαχειριστική, οικονομική, τεχνική και χρηματοπιστωτική υποστήριξη προγραμμάτων, μέτρων, παρεμβάσεων και ενεργειών που αποβλέπουν στην ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος, η στήριξη της περιβαλλοντικής πολιτικής της χώρας και η εξυπηρέτηση του δημόσιου και κοινωνικού συμφέροντος.
- ❖ *Το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας – ΚΑΠΕ*, όπου κύριος σκοπός του είναι η προώθηση των εφαρμογών ΑΠΕ/ΟΧΕ/ΕΞΕ σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, καθώς και η κάθε είδους υποστήριξη δραστηριοτήτων (τεχνολογικών, ερευνητικών, συμβουλευτικών, επενδυτικών) στους παραπάνω τομείς, με γνώμονα τη μείωση της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης στην αλυσίδα παραγωγή/μεταφορά/χρήση της ενέργειας
- ❖ *Ο Εθνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης – ΕΟΑΝ*, βασικός σκοπός του οποίου είναι ο σχεδιασμός και η εφαρμογή της πολιτικής για την εναλλακτική διαχείριση αποβλήτων συσκευασιών και άλλων προϊόντων, που υπάγονται στο πλαίσιο του ν. 2939/2001, όπως τροποποιήθηκε από τον ν. 4496/2017 και ισχύει, καθώς και η εφαρμογή της πολιτικής για την πρόληψη και την εναλλακτική διαχείριση προϊόντων και αποβλήτων για τα οποία εφαρμόζονται προγράμματα εναλλακτικής διαχείρισης, καθώς και η εισήγηση στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας των μέτρων και προγραμμάτων αυτών.
- ❖ *Ο Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής - ΟΦΥΠΕΚΑ*, που έχει ως σκοπό την εφαρμογή της πολιτικής του ΥΠΕΝ για τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών της χώρας μας, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, την προώθηση και υλοποίηση δράσεων αειφόρου ανάπτυξης και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
- ❖ *Η Ελληνική Αρχή Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών*, που εκτελεί χρέη Εθνικής Γεωλογικής Υπηρεσίας, σκοπός της οποίας είναι η αποτύπωση - καταγραφή και τελικά η γνώση της βασικής γεωλογικής δομής της χώρας. Συμβάλλει στον εντοπισμό και την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων της χώρας με την εκτέλεση μελετών και έργων υδρογεωλογίας, καθώς και την αξιολόγηση των γεωθερμικών πεδίων της χώρας.
- ❖ *Η Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων ΑΕ*, έχει ως μοναδικό μέτοχο το Ελληνικό Δημόσιο (100%) και διαχειρίζεται τα δικαιώματα του Ελληνικού Δημοσίου σχετικά με την έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων ανά την ελληνική επικράτεια.

- ❖ Η *Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ)*, από την οποία ασκείται ο έλεγχος, η ρύθμιση και η εποπτεία της αγοράς ενέργειας, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Η ΡΑΕ αποτελεί την εθνική ρυθμιστική αρχή σε θέματα ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου.

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, οι **τομείς παρέμβασης** του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας διαμορφώνονται ως ακολούθως:

1. Κύμα ανακαινίσεων

Περιλαμβάνει τις δράσεις ενεργειακής εξοικονόμησης στα κτίρια. Στο επίκεντρο βρίσκεται το «ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ-ΑΥΤΟΝΟΜΩ» που είναι πολύ μεγαλύτερο σε προϋπολογισμό και ένταση ενισχύσεων σε σχέση με αντίστοιχα προγράμματα του παρελθόντος. Στόχος είναι με τον νέο σχεδιασμό να καλύπτονται 60.000 κτίρια τον χρόνο, ενώ μέχρι σήμερα από τα προγράμματα εξοικονόμησης έχουν καλυφθεί 130.000 κτίρια σε μια δεκαετία. Τα προγράμματα εξοικονόμησης θα είναι τα μεγαλύτερα του Ταμείου Ανάκαμψης για το ΥΠΕΝ και θα αφορούν τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, τον τουρισμό, τη βιομηχανία, τα δημόσια κτίρια.

2. Ηλεκτρικές Διασυνδέσεις και δράσεις για τις ΑΠΕ

Σημαντικό ρόλο στον σχεδιασμό για τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης διαδραματίζει και η συνέχιση της υλοποίησης έργων ηλεκτρικών διασυνδέσεων, με τη χρηματοδότηση της 4^{ης} φάσης της διασύνδεσης των Κυκλάδων, στο μέτρο που οδηγούν στην δραστική μείωση των ΥΚΩ για την ηλεκτροδότηση των μη διασυνδεδεμένων νησιών, βελτιώνουν το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των νησιών και επιτρέπουν την αξιοποίηση του δυναμικού των ΑΠΕ που διαθέτουν.

3. Ηλεκτροκίνηση

Τα προγράμματα για την προώθηση της ηλεκτροκίνησης ξεκίνησαν με εθνική χρηματοδότηση και θα συνεχιστούν με εθνικούς και κοινοτικούς πόρους καλύπτοντας ευρύτερες σχετικές δράσεις και έργα. Τα στοιχεία από την πρώτη περίοδο που τρέχει το πρόγραμμα Κινούμενη Ηλεκτρικά δείχνουν ότι έχει την αποδοχή και συμμετοχή του κοινού. Επιπλέον πόροι θα αντληθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης για μία σειρά δράσεων όπως είναι η εγκατάσταση υποδομών φόρτισης, η στήριξη της επιχειρηματικότητας στον τομέα παραγωγής μπαταριών και φορτιστών, αλλά και η στήριξη της ηλεκτροκίνησης, των ηλεκτρικών οχημάτων, ιδιαίτερα σε σχέση με τις δημόσιες μεταφορές (ηλεκτρικά λεωφορεία) και τα ταξί.

4. Δράσεις για την προστασία της Φύσης, της Βιοποικιλότητας και των Δασών

Με τον περιβαλλοντικό νόμο 4685/2020 δίνεται ιδιαίτερη έμφαση σε δράσεις για την προστασία της φύσης. Στο πλαίσιο και της Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα και της εφαρμογής του νόμου 4685/2020 επιδιώκεται η αξιοποίηση όλων των χρηματοδοτικών μέσων και εργαλείων για την προστασία της μοναδικής βιοποικιλότητας της χώρας μας, την αντιμετώπιση των αδυναμιών στη διαχείριση και διοίκηση των προστατευόμενων περιοχών, που αποτελούν το 1/3 της χώρας, καθώς και την ανάδειξή τους σε πρότυπα βιώσιμης ανάπτυξης. Η προστασία των δασών, μέσω της ολοκλήρωσης του μεγάλου έργου των δασικών χαρτών, του αντιτυρικού σχεδιασμού και του Εθνικού Σχεδίου Αναδασώσεων και της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δάση αποτελεί βασική προτεραιότητα του ΥΠΕΝ.

5. Απολιγνιτοποίηση

Το Master Plan Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης των λιγνιτικών περιοχών ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο 2020. Για την χρηματοδότησή του θα είναι διαθέσιμα κονδύλια ύψους 3 δισ. Ευρώ, τα οποία με τη μόχλευση ιδιωτικών πόρων θα ξεπεράσουν τα 5 δισ. Ευρώ, ποσό δεκαπλάσιο σε σχέση με τους πόρους του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος για τη Δυτική Μακεδονία την τελευταία επταετία. Με τη διάθεση των πόρων αυτών θα στηριχθούν επενδύσεις με κατάλληλα επενδυτικά κίνητρα (έχουν ήδη παρουσιαστεί στο κοινό 16 εμβληματικές επενδύσεις) και θα προσδώσουν ισχυρή και βιώσιμη αναπτυξιακή δυναμική σε τομείς όπως η καθαρή ενέργεια, η βιομηχανία, ο βιώσιμος τουρισμός, η τεχνολογία, η εκπαίδευση.

6. Χωροταξία σε συνδυασμό με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Ο εκσυγχρονισμός του πολεοδομικού και του χωροταξικού σχεδιασμού αποτελεί προτεραιότητά του ΥΠΕΝ καθώς συνδέεται τόσο με την ανάπτυξη, όσο και με την προστασία του περιβάλλοντος. Με τον νόμο 4759/2020 για τον εκσυγχρονισμό της πολεοδομικής και χωροταξικής νομοθεσίας εκσυγχρονίζονται οι χρήσεις γης διευκολύνονται οι επενδύσεις, στηρίζεται η ιδιοκτησία με την αντιμετώπιση της πολεοδομικής αναρχίας και προστατεύεται το περιβάλλον με τον περιορισμό της εκτός σχεδίου δόμησης. Παράλληλα το ΥΠΕΝ προχωράει στην εκπόνηση των Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων σε όλη τη χώρα. Είναι κομβικής σημασίας ο ορθολογικός σχεδιασμός οδικού δικτύου σε όλη τη χώρα, η προώθηση των ρυμοτομικών απαλλοτριώσεων και οι αστικές αναπλάσεις για καλύτερη ποιότητα ζωής. Στόχος του ΥΠΕΝ είναι να καλυφθεί όλη η χώρα σε ορίζοντα οκταετίας και οι τουριστικές περιοχές και τα νησιά τα επόμενα τέσσερα χρόνια. Για αυτό εντάσσονται στο Ταμείο Ανάκαμψης αυτές οι μεγάλες δράσεις.

7. Διαχείριση Στερεών και Υγρών Αποβλήτων

Στόχος του ΥΠΕΝ είναι η δραστική μείωση της υγειονομικής ταφής με την παράλληλη ενίσχυση των ανώτερων βαθμίδων της πυραμίδας ιεράρχησης των αποβλήτων, η παύση λειτουργίας και η αποκατάσταση των υπολειπόμενων χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης αποβλήτων, η πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων με προτεραιότητα στη μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον από τη χρήση ορισμένων πλαστικών και την αποφυγή της απώλειας και της σπατάλης τροφίμων στο πλαίσιο των δράσεων για την κυκλική οικονομία και του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Πρόληψης, καθώς και την ολοκληρωμένη παρακολούθηση των ποσοτικών στοιχείων με την ανάπτυξη μεθοδολογίας μέτρησης αποβλήτων τροφίμων, σε συμφωνία και με τους κανόνες που τίθενται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Η χωριστή συλλογή βιοαποβλήτων και η προώθηση της οικιακής κομποστοποίησης καθίστανται βασική προτεραιότητα με την εφαρμογή του καφέ κάδου σε όλη την ελληνική επικράτεια, καθώς και τη δημιουργία δικτύου μονάδων επεξεργασίας βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ). Η ολοκλήρωση του δικτύου των Μονάδων Επεξεργασίας Αποβλήτων με την αναβάθμιση των υφισταμένων αλλά και την κατασκευή των σχεδιαζόμενων ή και νέων αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων. Σκοπός είναι να δημοπρατηθούν 17 Μονάδες Επεξεργασίας Αποβλήτων έως το τέλος του χρόνου. Μεγάλη έμφαση δίνεται και στην επεξεργασία των βιοαποβλήτων καθώς και την ενεργειακή αξιοποίηση των απορριμμάτων που εφαρμόζεται σε όλη την Ευρώπη. Παραμένουν οι ανάγκες παρεμβάσεων και επενδύσεων σε σχέση με τη διαχείριση των υγρών αποβλήτων. Η ολοκλήρωση των υποδομών (δικτύων αποχέτευσης και ΕΛΛ) σε οικισμούς β' και γ' προτεραιότητας και η εξασφάλιση της λειτουργικότητας αυτών, η επέκταση/ανάπτυξη της Εθνικής Βάσης Δεδομένων Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων των οικισμών της χώρας και η ορθολογική διαχείριση και οι υποδομές συλλογής και επεξεργασίας

λυμάτων σε μικρότερους οικισμούς (με πληθυσμό αιχμής <2.000 ΜΙΠ), η αποτύπωση και συμπλήρωση της βάσης αποτελούν στόχους του ΥΠΕΝ.

Πίνακας 1: Τομείς Παρέμβασης του ΥΠΕΝ, αρμόδιες Γενικές Γραμματείες και σχετικοί Εποπτευόμενοι Φορείς

Α/Α	Τομέας Παρέμβασης	Αρμόδια Γενική Γραμματεία				Σχετικός Εποπτευόμενος Φορέας
		ΓΓ Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων	ΓΓ Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος	ΓΓ Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών	ΓΓ Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων	
1	Κύμα ανακαινίσεων		*	***		– Πράσινο Ταμείο – ΚΑΠΕ
2	Ηλεκτρικές Διασυνδέσεις και δράσεις για τις ΑΠΕ	*	**	***		– ΔΑΠΕΕΠ – Πράσινο Ταμείο – ΑΔΜΗΕ – ΚΑΠΕ – ΡΑΕ
3	Ηλεκτροκίνηση		**	***		– ΚΑΠΕ – Πράσινο Ταμείο
4	Δράσεις για την προστασία της Φύσης	***				– ΟΦΥΠΕΚΑ – Πράσινο Ταμείο
5	Απολιγνιτοποίηση	***	*	***		– ΔΑΠΕΕΠ – ΕΑΓΜΕ – ΡΑΕ – ΚΑΠΕ
6	Χωροταξία σε συνδυασμό με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη	**	***			– Πράσινο Ταμείο – ΟΦΥΠΕΚΑ
7	Διαχείριση Στερεών και Υγρών Αποβλήτων				***	– ΕΟΑΝ

1.2 ΕΘΝΙΚΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

1.2.1 Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2020

Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2020 (ΕΠΜ) αποτελεί ένα συνεκτικό κείμενο στρατηγικών επιδιώξεων και μεταρρυθμίσεων της κυβέρνησης με γνώμονα τις ισχύουσες ευρωπαϊκές πολιτικές, τις επικρατούσες μακροοικονομικές συνθήκες και ανάγκες σε εθνικό επίπεδο, αλλά και την τρέχουσα πρόκληση της αντιμετώπισης της πανδημίας COVID-19. Μάλιστα, στην εισαγωγή του κειμένου ρητά αναφέρεται ότι στόχος της πολιτικής ανάσχεσης είναι διπλός: «αφενός επιδιώκεται η εξασφάλιση της δημόσιας υγείας και αφετέρου η αποκατάσταση της οικονομικής δραστηριότητας. Οι δύο αυτές επιδιώξεις, σε πρώτη ανάγνωση δημιουργούν ένα trade-off: Η εξασφάλιση της δημόσιας υγείας συνεπάγεται πτώση της οικονομικής δραστηριότητας, λόγω των μέτρων lockdown και περιορισμού των μετακινήσεων. Από την άλλη, η βελτίωση της οικονομικής δραστηριότητας αυξάνει τον κίνδυνο της υγειονομικής κρίσης».

Ειδικότερα, στις 13/3/2020 τα Υπουργεία Οικονομικών, Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανακοίνωσαν σειρά από δέσμες μέτρων που περιλαμβάνουν συνεκτικές πρωτοβουλίες προκειμένου να αμβλυνθούν οι σημαντικές επιπτώσεις της εξάπλωσης του κορωνοϊού στην πραγματική οικονομία και να διατηρηθεί η κοινωνική συνοχή. Τα μέτρα αυτά αποσκοπούν στη δημιουργία ενός πλαισίου προστασίας και στήριξης επιχειρήσεων, εργαζομένων, ελεύθερων επαγγελματιών και μακροχρόνια ανέργων, καθώς και ενίσχυσης των πόρων και των δυνατοτήτων του εθνικού συστήματος υγείας.

Η 2η ειδική σύσταση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ελλάδα το 2019, προτείνει ενεργητική επενδυτική οικονομική πολιτική, *inter alia*, και στους τομείς της ενεργειακής απόδοσης, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των έργων διασύνδεσης.

Βασικές Πολιτικές για την Ενεργειακή Απόδοση

Στο πλαίσιο της διάστασης της ενεργειακής απόδοσης, τίθεται στόχος για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στην τελική κατανάλωση ενέργειας κατά ποσοστό τουλάχιστον στο 38% σε σχέση με την πρόβλεψη εξέλιξης της τελικής κατανάλωσης ενέργειας μέχρι το έτος 2030.

Οι στόχοι εξοικονόμησης στο πλαίσιο του άρθρου 7 της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ θα επιτευχθούν με τον συνδυασμό του καθεστώτος επιβολής υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης και στοχευμένων μέτρων και κινήτρων. Το σχήμα του καθεστώτος επιβολής υποχρέωσης ενεργειακής απόδοσης θα συνεχίσει να εφαρμόζεται και η εφαρμογή του θα επεκταθεί και στους διαχειριστές των δικτύων διανομής τόσο ηλεκτρικής ενέργειας όσο και φυσικού αερίου, διασφαλίζοντας ανταγωνιστικές συνθήκες.

Με στόχο τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων, και στο πλαίσιο προσαρμογής στις απαιτήσεις της Οδηγίας 2018/844/ΕΕ, προωθούνται μέτρα και πολιτικές για την ανακαίνιση του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος. Τα χρηματοδοτικά προγράμματα και εργαλεία για την ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων τόσο του οικιακού όσο και του τριτογενούς τομέα στο πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου (2021-2027), θα σχεδιαστούν με γνώμονα την αύξηση των δυνητικά ωφελούμενων, την απλοποίηση των διαδικασιών πιστοποίησης των εργασιών και την ενεργότερη συμμετοχή των εγχώριων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων με αύξηση των υφιστάμενων επιπέδων μόχλευσης.

Βασικές Πολιτικές για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)

Ως εθνικός στόχος συμμετοχής των ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας τίθεται από το ΕΣΕΚ η επίτευξη μεριδίου συμμετοχής των ΑΠΕ τουλάχιστον στο 35% για το έτος 2030.

Επιπλέον, τίθενται στόχοι το μερίδιο συμμετοχής των ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας να ανέλθει σε ποσοστό τουλάχιστον 60%, το μερίδιο των ΑΠΕ για ανάγκες θέρμανσης και ψύξης να ξεπεράσει το 40% και το μερίδιο των ΑΠΕ στον τομέα των μεταφορών να ξεπεράσει το 14%.

Βασικός άξονας για την περαιτέρω ανάπτυξη των μονάδων ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ είναι η υποχρέωση συμμετοχής τους στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας με ιδιαίτερη βαρύτητα να δίνεται στην απλοποίηση και βελτίωση του αδειοδοτικού πλαισίου για όλες τις τεχνολογίες ΑΠΕ.

Επιπλέον, εκπονείται το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ, που θα αποτελέσει βασικό εργαλείο για την περαιτέρω ανάπτυξή τους.

Κεντρικό στόχο της Κυβέρνησης αποτελεί η προώθηση της ηλεκτροκίνησης.

Βασικές Πολιτικές για την Εσωτερική Αγορά Ενέργειας και Διασυνδεσιμότητας

Η προώθηση των διασυνδέσεων ηλεκτρικής ενέργειας, τόσο των νησιών με την ηπειρωτική χώρα όσο και με γειτονικές χώρες, αποτελεί βασική προτεραιότητα. Έμφαση δίνεται στην ολοκλήρωση της διασύνδεσης Αττικής-Κρήτης, των διασυνδέσεων των Κυκλάδων, των Δωδεκανήσων και του Βορείου Αιγαίου.

Η ολοκλήρωση της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, μέσω της εφαρμογής του Μοντέλου-Στόχος (Target Model) και της σύζευξης με τις γειτονικές αγορές, αναμένεται επίσης να ενισχύσει τον ανταγωνισμό και να συμβάλλει στη μείωση του ενεργειακού κόστους προς όφελος των καταναλωτών.

Βασικές Πολιτικές για την Κλιματική Αλλαγή

Σκοπός είναι η επίτευξη συγκεκριμένων ενεργειακών και κλιματικών στόχων έως το 2030.

Τίθεται ως κεντρικός στόχος μέχρι το έτος 2030, η συνολική μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου (ΑτΘ) στη χώρα να είναι μεγαλύτερη του 40% σε σχέση με το έτος 1990, και 55% σε σχέση με το έτος 2005.

Βασική προτεραιότητα για την επίτευξη των παραπάνω στόχων είναι η απεξάρτηση της οικονομίας και της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από το λιγνίτη έως το έτος 2028.

Απόλυτη προτεραιότητα της Κυβέρνησης είναι η μετάβαση στην μεταλιγνιτική εποχή να γίνει με τρόπο δίκαιο για τις περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας και της Μεγαλόπολης.

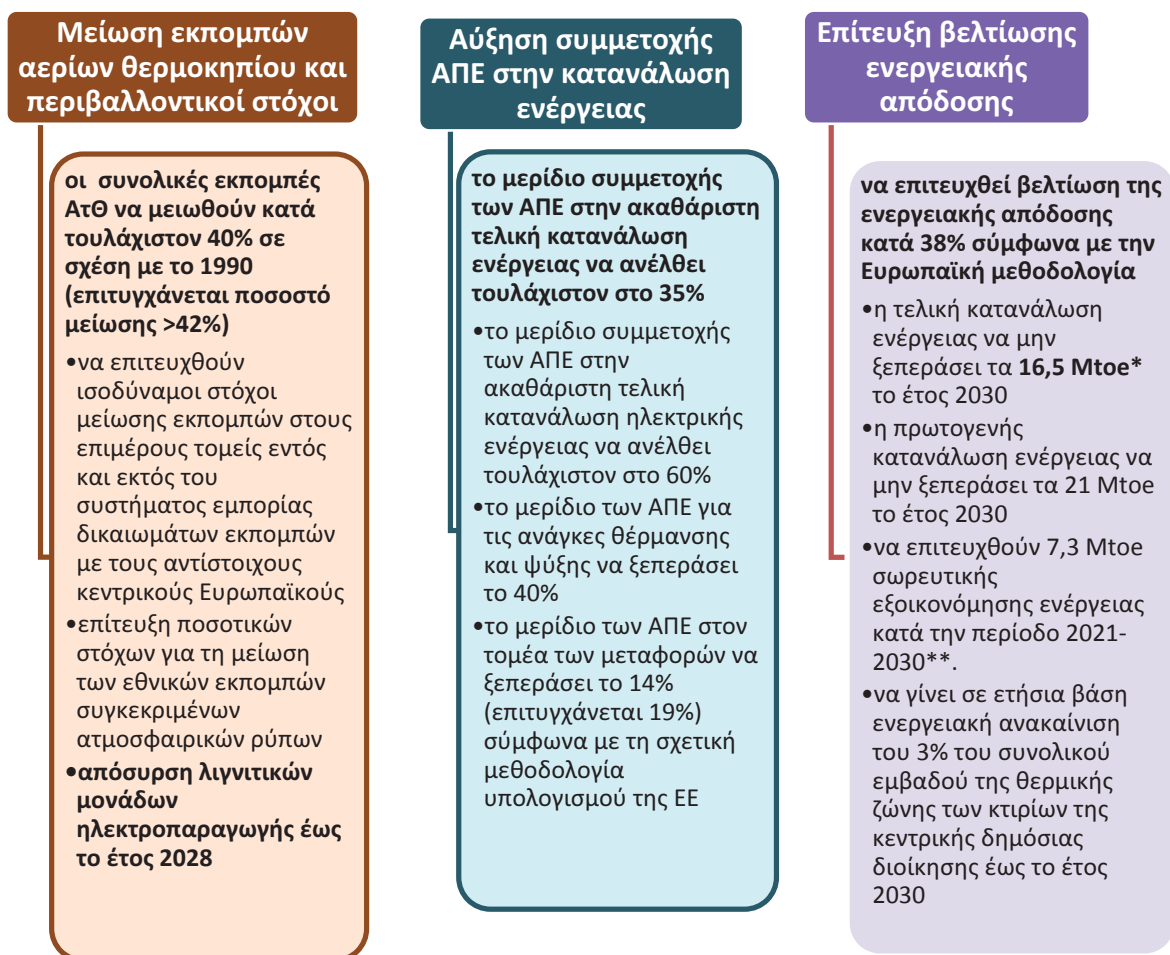
Πέραν της απολιγνιτοποίησης, προωθούνται μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, ενώ στα πλαίσια του εθνικού σχεδιασμού για την ενέργεια και το κλίμα συγκαταλέγεται και η διαχείριση των αποβλήτων, όπου προάγονται δράσεις για την ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων, την ενίσχυση της ανακύκλωσης και της χωριστής συλλογής στην πηγή και τη μείωση των ποσοστών ταφής.

1.2.2 Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα

Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) αποτελεί ένα Στρατηγικό Σχέδιο για τα θέματα του Κλίματος και της Ενέργειας και παρουσιάζεται σε αυτό ένας αναλυτικός οδικός χάρτης για την επίτευξη συγκριμένων ενεργειακών και κλιματικών στόχων έως το έτος 2030. Το ΕΣΕΚ παρουσιάζει και αναλύει Προτεραιότητες και Μέτρα Πολιτικής σε ένα ευρύ φάσμα αναπτυξιακών και οικονομικών δραστηριοτήτων.

Το ΕΣΕΚ θέτει συγκεκριμένους κλιματικούς και ενεργειακούς στόχους για το 2030. Αυτοί αποτυπώνονται στο επόμενο γράφημα.

Σχήμα 1: Κλιματικοί και Ενεργειακοί στόχοι για το 2030 - ΕΣΕΚ

Εμβληματικός στόχος στο πλαίσιο της νέας αναθεωρημένης Κυβερνητικής στρατηγικής για το ΕΣΕΚ, αποτελεί το ιδιαίτερα φιλόδοξο αλλά και παράλληλα ρεαλιστικό πρόγραμμα για τη δραστική και οριστική μείωση του μεριδίου λιγνίτη στην ηλεκτροπαραγωγή, την απολιγνιτοποίηση δηλαδή, με εμπροσθοβαρές χρονικό πρόσημο κατά την επόμενη δεκαετία και την πλήρη απένταξή του από το

εγχώριο σύστημα ηλεκτροπαραγωγής μέχρι το έτος 2028. Όλες οι υφιστάμενες μονάδες θα αποσυρθούν μέχρι το 2023 και μόνο η νέα μονάδα Πτολεμαΐδα V θα λειτουργήσει με λιγνίτη μέχρι το 2028.

Το ΕΣΕΚ ενσωματώνει και περιγράφει αντίστοιχα μέτρα και για άλλες στρατηγικές προτεραιότητες πολιτικής όπως:

- η επιτάχυνση της ηλεκτρικής διασύνδεσης των νησιών,
- η χωρίς περαιτέρω καθυστερήσεις λειτουργία του νέου μοντέλου αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας,
- η ενίσχυση των ενεργειακών διασυνδέσεων
- η ανάπτυξη στρατηγικών έργων αποθήκευσης,
- η ψηφιοποίηση των δικτύων ενέργειας,
- η προώθηση της ηλεκτροκίνησης,
- η προώθηση νέων τεχνολογιών
- η σύζευξη των τελικών τομέων,
- η ανάπτυξη νέων χρηματοδοτικών εργαλείων καθώς και
- πρωτοβουλίες σε θέματα έρευνας και καινοτομίας και ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας

Οι βασικές προτεραιότητες πολιτικής ανά διάσταση παρουσιάζονται αναλυτικά στο κείμενο του ΕΣΕΚ.

Ο παρακάτω πίνακας αποτυπώνει τα βασικά αποτελέσματα του ΕΣΕΚ για το έτος 2030.

Πίνακας 2: Αποτελέσματα ΕΣΕΚ για το έτος 2030

Βασικοί δείκτες	
Συνολικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (MtCO ₂ eq)	60,6
Μερίδιο ΑΠΕ στην Ακαθάριστη Τελική Κατανάλωση Ενέργειας [%]	35%
Μερίδιο ΑΠΕ στην Τελική Κατανάλωση για Θέρμανση και Ψύξη [%]	43%
Μερίδιο ΑΠΕ στην Ακαθάριστη Κατανάλωση Ηλεκτρικής ενέργειας [%]	61%
Μερίδιο ΑΠΕ στην Τελική Κατανάλωση για Μεταφορές [%]	19%
Παραγωγικότητα Ενέργειας [εκατ. € '10/ktoe]	11,03
Κατανάλωση Ενέργειας	
Ακαθάριστη Εγχώρια Κατανάλωση	22,19
Πρωτογενής κατανάλωση ενέργειας [Mtoe]	20,55
Τελική κατανάλωση ενέργειας [Mtoe]	17,38
Τελική κατανάλωση ενέργειας (χωρίς θερμότητα περιβάλλοντος) [Mtoe]	16,51
Τομέας ηλεκτροπαραγωγής	
Εγκατεστημένη Ισχύς [GW]	
Λιγνίτης	0,00
Φ. Αέριο	6,91
Αιολικά	7,05
Φ/Β	7,66
Συνολική εγκατεστημένη ισχύς ΑΠΕ για ηλεκτροπαραγωγή	19,03
Ακαθάριστη Ηλεκτροπαραγωγή [TWh]	57,93
Καθαρή Ηλεκτροπαραγωγή [TWh]	57,22
Λιγνίτης	0,00
Πετρελαϊκά	0,83 ¹
Φ. Αέριο	18,30
Βιοενέργεια	1,58
Υ/Η	6,60
Αιολικά	17,21
Φ/Β	11,82
Ηλιοθερμικοί σταθμοί	0,26
Γεωθερμία	0,63
Καθαρή Ηλεκτροπαραγωγή από Ορυκτά καύσιμα [TWh]	19,13
Καθαρές εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας [TWh]	4,58

¹ Αφορά σχεδόν αποκλειστικά ηλεκτροπαραγωγή του ενεργειακού τομέα και συγκεκριμένα σε διυλιστήρια

Συνολική διάθεση ηλεκτρικής ενέργειας [TWh] ²	61,80
Τελική Κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας [TWh]	56,4
Κτιριακός τομέας	
Συνολικός αριθμός ανακαίνισης κατοικιών έως το έτος 2030	600.000

1.2.3 Εθνική Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης για τη Βιοποικιλότητα

Η Εθνική στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα αποτελεί ένα στρατηγικό κείμενο για την προστασία της Βιοποικιλότητας στην Ελλάδα, για τα έτη 2014–2029 καθώς και το Σχέδιο Δράσης πενταετούς διάρκειας

Οι βασικοί στόχοι και οι κύριες αντίστοιχες δράσεις του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τη Βιοποικιλότητα είναι:

- Αύξηση της διαθέσιμης γνώσης για την εκτίμηση της κατάστασης της βιοποικιλότητας
 - δημιουργία βάσης δεδομένων για τη βιοποικιλότητα
 - απογραφή της βιοποικιλότητας στην Ελλάδα
 - οργάνωση συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης της υλοποίησης της στρατηγικής
 - αναβάθμιση και επέκταση της Εθνικής Τράπεζας υδρολογικής και μετεωρολογικής πληροφορίας
- Διατήρηση του εθνικού φυσικού κεφαλαίου και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων
 - διατήρηση ειδών και τύπων οικοτόπων στα ελληνικά χερσαία και θαλάσσια οικοσυστήματα με στόχο την αειφορία
 - αποκατάσταση σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων
- Οργάνωση και λειτουργία Εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών και ενίσχυση των ωφελειών από τη διαχείρισή τους
- Διατήρηση των γενετικών πόρων της Ελλάδας
 - βιοποικιλότητα και γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί
- Ενίσχυση της ενέργειας των κύριων τομεακών πολιτικών με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας - θέσπιση κινήτρων
 - αποτελεσματικότερη ενσωμάτωση των στόχων διατήρησης της βιοποικιλότητας σε όλα τα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού
 - ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων μεγάλων έργων υποδομής
 - διασφάλιση συμβατότητας των δραστηριοτήτων οικιστικής και βιομηχανικής ανάπτυξης, των δραστηριοτήτων τουρισμού, των δραστηριοτήτων γεωργίας κτηνοτροφίας αλιείας και υδατοκαλλιέργειών
 - διασφάλιση συμβατότητας των έργων και δραστηριοτήτων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές
 - διασφάλιση βατότητας των δραστηριοτήτων εξόρυξης
- Διατήρηση ποικιλότητας του τοπίου

² Η συνολική διάθεση ηλεκτρικής ενέργειας ορίζεται ως το άθροισμα της καθαρής ηλεκτροπαραγωγής και των καθαρών εισαγωγών ηλεκτρισμού.

- διατήρηση της ποικιλότητας του τοπίου των στοιχείων της υπαίθρου και εκτός προστατευόμενων περιοχών
- Πρόληψη και μείωση των επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα λόγω της κλιματικής αλλαγής
 - διερεύνηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στη βιοποικιλότητα
 - μείωση των επιπτώσεων στη βιοποικιλότητα από δράσεις αντιμετώπισης κλιματικής αλλαγής
 - ενίσχυση του ρόλου των δασών στην άμβλυνση των επιδράσεων της κλιματικής αλλαγής
- Προστασία της βιοποικιλότητας από τα εισβλητικά / χωροκατακτητικά ξενικά είδη
- Ενίσχυση της διεθνούς και διακρατικής συνεργασίας για την προστασία της βιοποικιλότητας
- Αναβάθμιση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης σε σχέση με την προστασία της βιοποικιλότητας
- Ενσωμάτωση της διατήρησης της βιοποικιλότητας στο αξιακό σύστημα της κοινωνίας
- Συμμετοχή της κοινωνίας στη διατήρηση της βιοποικιλότητας
- Αποτίμηση των συστημικών υπηρεσιών στην Ελλάδα και προβολή της αξίας της ελληνικής βιοποικιλότητας

1.2.4 Σχέδιο Στρατηγικής Ανάπτυξης της Δασοπονίας (Εθνική Στρατηγική για το Δάση)

Η Εθνική Στρατηγική για τα Δάση είναι ένα στρατηγικό κείμενο με το οποίο καθορίζονται οι αρχές και οι κατευθύνσεις της δασικής πολιτικής για την περίοδο 2018-2038, προσδιορίζονται συγκεκριμένοι στόχοι της πολιτικής αυτής, καθώς και οι αναγκαίοι πόροι και τα μέσα εφαρμογής της. Η Εθνική Στρατηγική για τα Δάση έχει 3 οριζόντιους άξονες (διακυβέρνηση δασικού τομέα, απογραφή-παρακολούθηση, έρευνα-καινοτομία) και 4 κάθετους άξονες (οικονομία του δάσους, κλιματική αλλαγή, προστασία δασικών οικοσυστημάτων και βελτιστοποίηση υπηρεσιών οικοσυστήματος, διεθνείς και ευρωπαϊκές πολιτικές).

Σε κάθε άξονα περιγράφονται οι γενικοί του στόχοι, οι κατευθύνσεις δράσεων τους, καθώς και οι δείκτες παρακολούθησης υλοποίησής τους. Ακόμη, ορίζονται τα μέσα υλοποίησης και ο τρόπος σύνταξης των Σχεδίων Δράσης. Τα Σχέδια Δράσης Δασών (ΣΔΔ) για την υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής των Δασών θα εξειδικεύσουν τις κατά περίπτωση δράσεις και θα καταγράψουν τις άμεσες και ιεραρχημένες δράσεις που μπορεί να αντιστοιχούν σε έναν ή περισσότερους οριζόντιους ή κάθετους θεματικούς άξονες της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δάση.

1.2.5 Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων

Το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) 2020-2030 είναι ένα στρατηγικό κείμενο που παρουσιάζει τον στρατηγικό και πολιτικό σχεδιασμό της χώρας για τη διαχείριση των αποβλήτων της.

Οι κυριότεροι στόχοι του παρόντος ΕΣΔΑ μέχρι το 2030 έχουν ως εξής:

1) Η διαχείριση των ΑΣΑ θα γίνεται με βάση τους ακόλουθους άξονες:

(α) Χωριστή συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών και βιοαποβλήτων

(β) Προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των παραγόμενων ΑΣΑ τουλάχιστον σε ποσοστό 55 % κατά βάρος μέχρι το 2025 και 60% κατά βάρος μέχρι το 2030.

(γ) Χαμηλά ποσοστά ταφής, κάτω του 10%, μέχρι το 2030.

(δ) Επεξεργασία των υπολειπόμενων σύμμεικτων αποβλήτων σε σύγχρονες μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων (ΜΕΑ).

(ε) Δημιουργία δικτύου μονάδων ενεργειακής αξιοποίησης από υπολείμματα επεξεργασίας αποβλήτων ή/και από εναλλακτικά καύσιμα.

Πρωτίστως βέβαια πρέπει να επιδιωχθεί η παύση λειτουργίας και η αποκατάσταση όλων των υφιστάμενων Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ) μέχρι το 2022.

2) Απόβλητα Εκσκαφών Κατασκευών και κατεδαφίσεων: Επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και ανάκτηση του 70% των παραγόμενων ΑΕΚΚ.

3) Βιομηχανικά Απόβλητα: Δημιουργία σύγχρονου δικτύου μονάδων διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων. Η χώρα επιβάλλεται να αποκτήσει το συντομότερο Χώρο/ους Υγειονομικής Ταφής Επικινδύνων Βιομηχανικών Αποβλήτων, ώστε να σταματήσει η εισαγωγή της συγκεκριμένης υπηρεσίας από το εξωτερικό, που έχει τόσο περιβαλλοντικές όσο και οικονομικές αρνητικές συνέπειες.

4) Θαλάσσια ρύπανση: Στόχος είναι η μείωση της ρύπανσης από πλαστικά απορρίμματα και η αντιμετώπιση της θαλάσσιας ρύπανσης μέσω της θέσπισης ολοκληρωμένης στρατηγικής για τα πλαστικά και αποτελεσματικής εφαρμογής της Οδηγίας για τα Πλαστικά Μιας Χρήσης.

5) Αγροτικός τομέας: Πλήρης ανάπτυξη δικτύου συλλογής βιοαποδομήσιμων αποβλήτων γεωργοκτηνοτροφικής προέλευσης για την ανάκτηση επ' ωφέλεια της γεωργίας, την παραγωγή προϊόντων (ιδίως ζωοτροφών) ή/ και την παραγωγή ενέργειας από βιοαέριο/ βιομάζα.

6) Επικίνδυνα Απόβλητα Υγειονομικών Μονάδων: Βελτίωση της οργάνωσης και λειτουργίας δικτύων διαχείρισης των ΑΥΜ εντός και εκτός των ΥΜ. Υλοποίηση περαιτέρω έργων υποδομής. Επέκταση εφαρμογής των προγραμμάτων χωριστής συλλογής σε όλες τις δραστηριότητες από τις οποίες παράγονται ΑΥΜ, όπως η κατ' οίκον νοσηλεία. Συλλογή επικινδύνων αποβλήτων από μικρές μονάδες, ιατρεία, κτηνιατρεία, οδοντιατρεία κλπ.

Τα βασικά μέτρα που προτείνεται να εφαρμόσει η χώρα στο πλαίσιο του νέου ΕΣΔΑ, είναι τα εξής :

- Εκσυγχρονισμός της «περιβαλλοντικής εισφοράς» (τέλος ταφής) στα απόβλητα που οδηγούνται σε ΧΥΤΑ – ΧΥΤΥ
- Εφαρμογή στην πράξη της αρχής «Πληρώνω Όσο Πετάω»
- Ενίσχυση της Διαλογής στην Πηγή με επέκταση του δικτύου συλλογής των ανακυκλώσιμων υλικών και των βιοαποβλήτων
- Ενίσχυση και αναβάθμιση των Κέντρων Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ)
- Δημιουργία επαρκούς εθνικού δικτύου μονάδων επεξεργασίας αποβλήτων (ΜΕΑ)
- Δημιουργία επαρκούς εθνικού δικτύου μονάδων επεξεργασίας βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ)
- Προώθηση της παραγωγής εναλλακτικών δευτερογενών καυσίμων
- Δημιουργία μονάδων παραγωγής ενέργειας
- Δημιουργία ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας παρακολούθησης των ΠΕΣΔΑ και ΕΣΔΑ
- Έκδοση των Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ)
- Ανάπτυξη ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας αποβλήτων
- Ορισμός ρευμάτων των βιομηχανικών αποβλήτων

- Ανάπτυξη δικτύου συλλογής βιοαποδομήσιμων αποβλήτων γεωργοκτηνοτροφικής προέλευσης
- Προώθηση της χωριστής συλλογής και ανάκτησης των πλαστικών γεωργοκτηνοτροφικής προέλευσης
- Δημιουργία προγράμματος για την παρακολούθηση της διαχείρισης των γεωκτηνοτροφικών αποβλήτων
- Δημιουργία και οργάνωση χώρων υγειονομικής ταφής επικίνδυνων αποβλήτων (ΧΥΤΕΑ) μέχρι το 2022-23
- Κάλυψη της χώρας, με προτεραιότητα στα νησιά, με συστήματα διαχείρισης για τα Απόβλητα Εκσκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ)
- Συλλογή ιατρικών αποβλήτων
- Τοποθέτηση κάδων συλλογής σε όλα τα σημεία παραγωγής αποβλήτων συσσωρευτών οχημάτων βιομηχανίας (ΑΣΟΒ)
- Ενθάρρυνση της χρήσης ανακτώμενων υλικών από την επεξεργασία μεταχειρισμένων ελαστικών
- Ευαισθητοποίηση των πολιτών – ενίσχυση της εμπιστοσύνης στην ανακύκλωση

1.2.6 Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΕΣΠΚΑ)

Η ΕΣΠΚΑ αποτελεί κείμενο στρατηγικού προσανατολισμού με στόχο τη χάραξη κατευθυντήριων γραμμών που προβλέπει έναν αρχικό ορίζοντα πενταετίας για την ανάπτυξη ικανότητας προσαρμογής και για την ιεράρχηση και υλοποίηση ενός πρώτου συνόλου δράσεων.

Βασικοί στόχοι της ΕΣΠΚΑ είναι:

- Η συστηματοποίηση και βελτίωση της διαδικασίας λήψης (βραχυχρόνιων και μακροχρόνιων) αποφάσεων σχετικών με την προσαρμογή
- Η σύνδεση της προσαρμογής με την προώθηση ενός βιώσιμου αναπτυξιακού προτύπου μέσα από περιφερειακά/τοπικά σχέδια δράσης
- Η προώθηση δράσεων και πολιτικών προσαρμογής σε όλους τους τομείς της ελληνικής οικονομίας με έμφαση στους πλέον ευάλωτους
- Η δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης, αξιολόγησης και επικαιροποίησης των δράσεων και πολιτικών προσαρμογής
- Η ενδυνάμωση της προσαρμοστικής ικανότητας της ελληνικής κοινωνίας μέσα από δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης

Δράσεις

Ενδεικτικές δράσεις για τη βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα που προτείνει το σχέδιο είναι:

- οι ρυθμίσεις χρήσεων γης
- η εκπαίδευση, ενημέρωση, ευαισθητοποίηση, κατάρτιση, ανάδειξη και προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- η ενσωμάτωση της κλιματικής αλλαγής στα αναπτυξιακά σχέδια και στα εργαλεία παρακολούθησης της βιοποικιλότητας

Επίσης προτείνει έργα για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στους υδάτινους πόρους, με την εκπόνηση κατάλληλων σχεδίων διαχείρισης υδατικών πόρων, την εκπόνηση έργων πρόληψης, αντιδιαβρωτικής προστασίας, άρδευσης και μέτρα για την εξοικονόμηση νερού.

Για τον τουρισμό το σχέδιο προτείνει δράσεις για την επίδραση στην ανταγωνιστικότητα/ελκυστικότητα των περιφερειακών/τουριστικών προορισμών σε σχέση με την εποχικότητα, με ιδιαίτερη έμφαση στις ορεινές και νησιωτικές περιοχές.

Επίσης ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ενέργεια, με τη πρόταση δράσεων προστασίας των υποδομών ενέργειας του κυρίου συστήματος, καθώς και την εφαρμογή οριζόντιων και συντονιστικών δράσεων.

Για το δομημένο αστικό περιβάλλον, προτείνεται η προσαρμογή του αστικού σχεδιασμού στην κλιματική αλλαγή και η βελτίωση του θεσμικού περιβάλλοντος της πόλης, με την αλλαγή του μικροκλίματος του δομημένου περιβάλλοντος στα αστικά κέντρα.

Τέλος τονίζεται και η προσπάθεια μείωσης των θερμικών και ενεργειακών αναγκών των κτιρίων προς την κατεύθυνση του μηδενικού ενεργειακού αποτυπώματος.

1.2.7 Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία

Η Κυκλική Οικονομία αποτελεί ευκαιρία και ανάγκη για την Ελλάδα. Εντάσσεται στη σχετική ευρωπαϊκή στρατηγική – που προχωράει ταχύτατα – και ανταποκρίνεται στα ελληνικά χαρακτηριστικά της οικονομίας.

Αποτελεί μια μείζονα και επιτακτική αναγκαιότητα εξαιτίας της μεγάλης καθυστέρησης που παρουσιάζει η Ελλάδα αλλά και των περιορισμένων διαθέσιμων πόρων και των ιδιαίτερων γεωγραφικών χαρακτηριστικών της χώρας (π.χ. νησιωτικότητα, απομακρυσμένες – ορεινές περιοχές).

Η Κυκλική οικονομία μπορεί να αποτελέσει καταλύτη για την παραγωγική ανασυγκρότηση και έχει σαφή περιφερειακή διάσταση. Στηρίζεται στην ορθή αξιοποίηση των πόρων, στην ιδέα της ανακύκλωσης-επαναχρησιμοποίησης και στο μοντέλο της βιομηχανικής συμβίωσης. Επιδιώκει και ενθαρρύνει την χρήση δευτερογενών υλικών και αποβλήτων ως παραγωγικών πόρων και χρήσιμων υλικών, προσδίδοντας μια αειφορική διάσταση στο παραγωγικό μοντέλο.

Σκοπός της Εθνικής Στρατηγικής είναι η επιτάχυνση των δράσεων κυκλικής οικονομίας και η απελευθέρωση αναπτυξιακού δυναμικού. Διαπιστώνοντας τα οφέλη της κυκλικής οικονομίας, τον διατομεακό χαρακτήρα πολλών δράσεων που την αφορούν και τις θεσμικές εμπλοκές που παρατηρούνται στην προώθησή της επιλέχθηκε ο διυπουργικός συντονισμός και η διατύπωση δημόσιας πολιτικής για το θέμα.

Ενδεικτικοί τομείς, όπου απαιτούνται ενέργειες της δημόσιας πολιτικής, μπορεί να είναι:

- Σειρά παρεμβάσεων θεσμικού χαρακτήρα που θα ενισχύσουν την κυκλική οικονομία, τον αρθρωτό σχεδιασμό και την ανοιχτή καινοτομία
- Καθορισμός προτεραιοτήτων με οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια. Καθορισμός δεικτών αξιολόγησης του μοντέλου της κυκλικής οικονομίας
- Διευκόλυνση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών κυκλικής οικονομίας και βιομηχανικής συμβίωσης (μείωση διοικητικού κόστους, πριμοδότηση στις δημόσιες προμήθειες, οικο-βιομηχανικά πάρκα, δημιουργία κατάλληλου ρυθμιστικού πλαισίου και προσαρμογή υφιστάμενου)
- Έξυπνα χρηματοδοτικά εργαλεία με ενισχύσεις και φοροελαφρύνσεις
- Αξιοποίηση των δημόσιων επενδύσεων, του ΕΣΠΑ, της Επενδυτικής Τράπεζας, του πακέτου Juncker και άλλων Ταμείων και πόρων

- Θεσμοθέτηση ανοιχτών αδειών, προώθηση των ανοιχτών τεχνολογιών, αξιοποίηση των προϊόντων ανοιχτής καινοτομίας- ειδικά στα ακαδημαϊκά ιδρύματα και τη δημόσια διοίκηση
- Θέσπιση προδιαγραφών
- Δημιουργία βάσεων δεδομένων και αξιοποίηση πληροφορίας για καθορισμό δεικτών αξιολόγησης της κυκλικής οικονομίας στους διάφορους τομείς
- Κίνητρα ανάπτυξης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, της συνεργατικότητας και της κοινωνικής οικονομίας σε τομείς επαναχρησιμοποίησης πόρων και υλικών (eco-industrial clusters, patent pools)
- Πολιτικές προς την κατεύθυνση του «έξυπνου εργοστασίου» (Smart factory), που θα είναι καινοτόμο, υψηλής τεχνολογίας, πράσινο, σπονδυλωτό, και ενδεχομένως ψηφιοποιημένο
- Επικοινωνιακή εκστρατεία ευαισθητοποίησης των πολιτών παράλληλα με κίνητρα

Πυλώνες της Εθνικής Στρατηγικής Κυκλικής Οικονομίας και ταυτόχρονα στοιχεία αναπτυξιακού μετασχηματισμού και αλλαγής αναπτυξιακού προτύπου, αποτελούν τα ακόλουθα:

- Βιώσιμη Διαχείριση Πόρων
- Ενίσχυση της Κυκλικής Επιχειρηματικότητας
- Κυκλική Κατανάλωση

1.2.8 Σχέδιο Εθνικού Προγράμματος Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης (ΕΠΕΑΡ)

Η χώρα όπως προβλέπεται από την ισχύουσα Ευρωπαϊκή νομοθεσία θα καταρτίσει, θεσπίσει και εφαρμόσει Εθνικό Πρόγραμμα Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης (ΕΠΕΑΡ).

Το πρόγραμμα περιέχει εθνικές πολιτικές και μέτρα, ώστε να υπάρξει συμμόρφωση με τις εθνικές δεσμεύσεις μείωσης των εκπομπών για τα έτη από το 2020 έως το 2029 και από το 2030 και μετά, όπως προβλέπονται στην παραπάνω νομοθεσία, για τους ρύπους διοξείδιο του θείου (SO₂), οξείδια του αζώτου (NO_x), πτητικές οργανικές ενώσεις εκτός του μεθανίου (NMVOC), αμμωνία (NH₃) και αιωρούμενα σωματίδια ΑΣ_{2,5}.

Από την εκτίμηση των συνεπειών των μέτρων και πολιτικών (που υλοποιούνται ήδη ή προβλέπεται να υλοποιηθούν βάσει των παραπάνω) στις εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων προκύπτει ότι η χώρα μας θα επιτύχει τις προβλεπόμενες μειώσεις εκπομπών των ατμοσφαιρικών ρύπων βάσει των δεσμεύσεών της.

Στο πλαίσιο επίτευξης των προαναφερθέντων στόχων και της μείωσης των εκπομπών, εφαρμόζονται συγκεκριμένα μέτρα και πολιτικές, που επικεντρώνονται στους τομείς της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα και της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

Σύμφωνα με το εγκεκριμένο Εθνικό Πρόγραμμα Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης (ΕΠΕΑΡ) οι ενέργειες που προτείνονται είναι ανά τομέα είναι οι εξής:

Ηλεκτροπαραγωγή:

- Αύξηση του μεριδίου ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή
- Απόσυρση λιγνιτικών μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και διασύνδεση αυτόνομων νησιωτικών συστημάτων
- Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης
- Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών της ΕΕ

- Αύξηση του μεριδίου του φυσικού αερίου στη βιομηχανία και στον οικιακό – τριτογενή τομέα

Μεταφορές:

- Περιορισμός περιεκτικότητας θείου στα καύσιμα (ναυτιλία)
- Θέσπιση ανωτάτων ορίων εκπομπών CO₂ στους κατασκευαστές οχημάτων (χαμηλότερη κατανάλωση)
- Μειωμένες εκπομπές ρύπων σε οχήματα EURO 6.3 και μεταγενέστερα
- Ηλεκτροκίνηση
- Προώθηση των εναλλακτικών καυσίμων και του υδροποιημένου φυσικού αερίου στις μεταφορές
- Προώθηση και βελτίωση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς
- Μέτρα διαχείρισης της κυκλοφορίας (π.χ. πράσινος δακτύλιος)
- Βελτίωση των διαδικασιών ελέγχου των εκπομπών των οχημάτων (π.χ. κάρτα ελέγχου καυσασερίων, ΚΤΕΟ)
- Βελτίωση των σιδηροδρομικών υποδομών και ολοκλήρωση της ηλεκτροκίνησης των τρένων
- Ηλεκτροδότηση πλοίων κατά τον ελλιμενισμό τους
- Αντικατάσταση των επιβατικών οχημάτων και επαγγελματικών στόλων με νέα χαμηλών εκπομπών και υψηλής ενεργειακής απόδοσης

Βιομηχανία:

- Ενθάρρυνση της λειτουργίας της μεταποιητικής δραστηριότητας σε Οργανωμένους Υποδοχείς
- Εφαρμογή των Οδηγιών 94/63/ΕΚ και 2009/126/ΕΚ
- Εφαρμογή της Οδηγίας 1999/31/ΕΚ περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων
- Περιορισμός περιεκτικότητας θείου στα καύσιμα (σταθερές εστίες καύσης)
- Περιορισμός εκπομπών πτητικών οργανικών ενώσεων που οφείλονται στη χρήση οργανικών διαλυτών σε ορισμένες δραστηριότητες και εγκαταστάσεις σύμφωνα με την Οδηγία 1999/13/ΕΚ

Αγροτικός τομέας:

- Αύξηση της βιολογικής γεωργίας.
- Μείωση χρήσης συνθετικών αζωτούχων λιπασμάτων.
- Χρήση φιλικών προς το περιβάλλον μεθόδων κτηνοτροφίας και βελτίωση της διαχείρισης των ζωικών αποβλήτων.
- Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, της παραγωγής και χρήσης ανανεώσιμης ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της βιομάζας.
- Βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους (διατήρηση των γεωργικών δραστηριοτήτων σε ορεινές περιοχές, πράσινη κάλυψη και μόνιμοι λειμώνες) και αύξηση της δέσμευσης άνθρακα.

1.2.9 Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης – ΕΣΠΑ 2021-2027

Στο πλαίσιο του **Εθνικού Αναπτυξιακού Σχεδιασμού** για την περίοδο 2021–2027, εκδόθηκε τον Ιούνιο 2019 από το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης η 1η Εγκύκλιος που αποτελεί την εκκίνηση του επίσημου διαλόγου για τον σχεδιασμό της προγραμματικής περιόδου 2021–2027 στο πλαίσιο του νέου Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης ΕΣΠΑ 2021-2027 καθώς και η 2η εγκύκλιος για την προετοιμασία του σχεδιασμού των Προγραμμάτων 2021-2027 (Νοέμβριος 2020)-

Στη νέα προγραμματική περίοδο οι **11** θεματικοί στόχοι της στρατηγικής Ε2020 και κατ' επέκταση της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 ενοποιούνται σε **5** Στόχους Πολιτικής (ΣΠ) και **1** Στόχο για το

Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, ενώ αντίστοιχα οι **60** επενδυτικές προτεραιότητες μειώνονται σε **30** ειδικούς στόχους. Οι **Στόχοι Πολιτικής** της περιόδου 2021-2027 είναι οι εξής:

- 1) Μια εξυπνότερη Ευρώπη — καινοτόμος και έξυπνος οικονομικός μετασχηματισμός.
- 2) Μια πιο «πράσινη» Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.
- 3) Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη — κινητικότητα και περιφερειακές διασυνδέσεις ΤΠΕ.
- 4) Μια πιο κοινωνική Ευρώπη — υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.
- 5) Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της — βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών χάρη σε τοπικές πρωτοβουλίες.
- 6) Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης

Οι **Στόχοι Πολιτικής** περιλαμβάνουν επιμέρους επιλογές πολιτικής, για τις οποίες έχουν καθοριστεί τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, μέρος των οποίων αφορούν το πλαίσιο αρμοδιοτήτων και τους στρατηγικούς στόχους του ΥΠΕΝ.

Στόχος Πολιτικής	1	Μια εξυπνότερη Ευρώπη - καινοτόμος και έξυπνος οικονομικός μετασχηματισμός
Επιλογή Πολιτικής	3	Ψηφιακός μετασχηματισμός του δημόσιου τομέα και υποστήριξη του οικονομικού μετασχηματισμού του υπόλοιπου κράτους με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη και τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
▪ Διασφάλιση διαλειτουργικότητας συστημάτων και υπηρεσιών ▪ Απλούστευση διοικητικών διαδικασιών κα Μείωση των διοικητικών βαρών των επιχειρήσεων ▪ Επέκταση και ολοκλήρωση φάσματος παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών ▪ Αύξηση των υπηρεσιών που παρέχονται ψηφιακά, χωρίς την ανάγκη μετάβασης σε υπηρεσίες		

Στόχος Πολιτικής	2	Μια πιο «πράσινη» Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα
Επιλογή Πολιτικής	1	Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων, συμπεριλαμβανόμενων και των κατοικιών και επιχειρήσεων, καθώς και βελτίωση της ενεργειακής έντασης σε όλους τους τομείς
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
▪ Βελτίωση των θερμικών συνθηκών των νοικοκυριών, των δημόσιων κτιρίων και των επιχειρήσεων ▪ Ανάπτυξη του τομέα των ενεργειακών υπηρεσιών ▪ Περιορισμός της ενεργειακής φτώχειας των νοικοκυριών ▪ Μείωση του ενεργειακού κόστους των επιχειρήσεων ▪ Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ▪ Μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στο αστικό περιβάλλον ▪ Ενίσχυση ασφάλειας ενεργειακού εφοδιασμού		

Στόχος Πολιτικής	2	Μια πιο «πράσινη» Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα
Επιλογή Πολιτικής	2	Προώθηση ενεργειακών κοινοτήτων και η βελτίωση της οικιακής αυτονομίας με αξιοποίηση ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή και συστημάτων αποθήκευσης σε τοπικό επίπεδο
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
▪ Συμβολή στην κάλυψη αναγκών ενεργειακά φτωχών νοικοκυριών ▪ Αύξηση της συνολικής παραγόμενης ενέργειας από ΑΠΕ ▪ Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ▪ Ενδυνάμωση του ρόλου των τοπικών κοινωνιών και των καταναλωτών στη χρήση ΑΠΕ ▪ Αποδοχή των έργων ΑΠΕ από τις τοπικές κοινωνίες		
Επιλογή Πολιτικής	3	Προώθηση της χρήσης συστημάτων ΑΠΕ για θέρμανση και ψύξη
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
▪ Μείωση του ενεργειακού κόστους των τελικών καταναλωτών ▪ Προώθηση συστημάτων ΑΠΕ για την κάλυψη αναγκών θέρμανσης και ψύξης σε κτίρια ▪ Εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας ▪ Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ▪ Ενίσχυση ευελιξίας ενεργειακού συστήματος ▪ Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και οικονομικής απόδοσης στην τελική κατανάλωση ενέργειας		
Επιλογή Πολιτικής	4	Υποστήριξη ενεργειακής μετάβασης των νησιών σε «καθαρές» μορφές ενέργειας, αξιοποίησης εγχωρίων ενεργειακών πηγών και ενίσχυση της μεταξύ τους διασυνδεσιμότητας και με το ηπειρωτικό σύστημα
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
▪ Μείωση ατμοσφαιρικής ρύπανσης νησιωτικών περιοχών ▪ Μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου ▪ Μείωση κόστους για την παραγωγή ηλεκτρισμού ▪ Ενίσχυση ασφάλειας ενεργειακού εφοδιασμού ▪ Εκμετάλλευση δυναμικού ΑΠΕ του Αιγαίου χώρου		
Επιλογή Πολιτικής	5	Ενίσχυση διασυνοριακών έργων διασύνδεσης, αναβάθμιση υφιστάμενων δικτύων μεταφοράς και διανομής, ανάπτυξη ολοκληρωμένων κέντρων ενεργειακού ελέγχου
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
▪ Βελτίωση διαλειτουργικότητας δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας ▪ Ενσωμάτωση της ελληνικής αγοράς ηλεκτρισμού στην εσωτερική αγορά ενέργειας της ΕΕ ▪ Αύξηση διασυνοριακού εμπορίου ηλεκτρικής ενέργειας ▪ Ενδυνάμωση ρόλου καταναλωτών στις ενεργειακές αγορές ▪ Ενίσχυση της δυνατότητας ένταξης νέων μονάδων ΑΠΕ για ηλεκτροπαραγωγή		

Στόχος Πολιτικής	2	Μια πιο «πράσινη» Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα
Βελτίωση επάρκειας και ασφάλειας ηλεκτρικού συστήματος		
Επιλογή Πολιτικής	6	Ανάπτυξη «έξυπνων» ενεργειακών συστημάτων, δικτύου και εξοπλισμού αποθήκευσης σε τοπικό επίπεδο
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
- Συμβολή στη μετάβαση και υλοποίηση του νέου προτύπου της Ελληνικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας - Βελτιστοποίηση της δυναμικότητας του συστήματος μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας - Εξοικονόμηση ενέργειας - Προώθηση καινοτόμων τεχνολογικών εφαρμογών και ανανεώσιμων καυσίμων - Αποτελεσματικότερη διαχείριση του φορτίου - Βελτίωση εξισορρόπησης του φορτίου ηλεκτρικής ενέργειας - Βέλτιστη διαχείριση των φορτίων αιχμής ηλεκτρικής ενέργειας - Βελτίωση διαλειτουργικότητας δικτύου - Ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού		
Επιλογή Πολιτικής	7	Ενίσχυση της πρόληψης των κινδύνων και ανθεκτικότητας/ ετοιμότητας σε αυτούς με έμφαση στο σχεδιασμό και στην αναβάθμιση υποδομών και του εξοπλισμού
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
- Βελτίωση της απόκρισης σε συμβάντα καταστροφών - Αύξηση του επιπέδου προστασίας της ζωής και της περιουσίας των πολιτών - Βελτίωση του επιπέδου έγκαιρης ενημέρωσης των πολιτών για τον κίνδυνο φυσικών καταστροφών.		
Επιλογή Πολιτικής	8	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και αντιμετώπισή των επιπτώσεών της
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
- ενίσχυση της ανθεκτικότητας της χώρας στις επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή - συστηματοποίηση και βελτίωση της διαδικασίας λήψης (βραχυχρόνιων και μακροχρόνιων) αποφάσεων σχετικών με την προσαρμογή - σύνδεση της προσαρμογής με την προώθηση ενός βιώσιμου αναπτυξιακού προτύπου μέσα από περιφερειακά/τοπικά σχέδια δράσης - δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης, αξιολόγησης και επικαιροποίησης των δράσεων και πολιτικών προσαρμογής		
Επιλογή Πολιτικής	9	Προστασία και αναβάθμιση του αστικού περιβάλλοντος με έμφαση στην αειφόρο και ισόρροπη ανάπτυξή του

Στόχος Πολιτικής	2	Μια πιο «πράσινη» Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
- Βελτίωση της υγείας του πληθυσμού των αστικών περιοχών - Αύξηση πράσινων υποδομών		
Επιλογή Πολιτικής	10	Ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων με έμφαση στην κυκλική κατανάλωση, στη στήριξη της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
- Χωριστή συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών και βιοαποβλήτων ΑΣΑ - Προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των παραγόμενων ΑΣΑ - Χαμηλά ποσοστά ταφής - Επεξεργασία των υπολειπόμενων σύμμεικτων αποβλήτων σε σύγχρονες μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων (ΜΕΑ). - Δημιουργία δικτύου μονάδων ενεργειακής αξιοποίησης αποβλήτων - Προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση, ανακύκλωση και ανάκτηση άλλων υλικών, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών υγειονομικής ταφής - Επίτευξη όλων των στόχων για τα ρεύματα αποβλήτων που υπόκεινται σε εναλλακτική διαχείριση και υπολείπονται των στόχων - Δημιουργία σύγχρονου δικτύου μονάδων διαχείρισης επικινδύνων αποβλήτων - Θέσπιση μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για τα πλαστικά καθώς και η αποτελεσματική εφαρμογή της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/904 για τα Πλαστικά Μίας Χρήσης - Πλήρης ανάπτυξη δικτύου συλλογής βιοαποδομήσιμων αποβλήτων γεωργοκτηνοτροφικής προέλευσης - Βελτίωση της οργάνωσης και λειτουργίας δικτύων διαχείρισης των Αποβλήτων Υγειονομικών Μονάδων		
Επιλογή Πολιτικής	11	Στροφή προς την κυκλική οικονομία
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
- Ενσωμάτωση κριτηρίων οικολογικού σχεδιασμού και ανάλυση κύκλου ζωής των προϊόντων, αποφεύγοντας την εισαγωγή επικίνδυνων ουσιών στην παραγωγή τους και διευκολύνοντας την επιδιωρθωσιμότητα και την επέκταση της διάρκειας ζωής. - Αποτελεσματική εφαρμογή της ιεράρχησης της διαχείρισης των αποβλήτων, προωθώντας την πρόληψη της δημιουργίας και ενθαρρύνοντας την επανάχρηση και ανακύκλωση. - Προώθηση καινοτόμων μορφών κατανάλωσης, όπως η χρήση υπηρεσιών αντί αγοράς προϊόντων ή η χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και ψηφιακών πλατφορμών. - Επεξεργασία διαφανών και εφικτών δεικτών παρακολούθησης της υλοποίησης της μετάβασης.		
Επιλογή Πολιτικής	12	Ορθολογική και βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων (συμπεριλαμβανομένων και των θαλάσσιων)
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		

Στόχος Πολιτικής	2	Μια πιο «πράσινη» Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα
- Αύξηση του πληθυσμού που εξυπηρετείται από βελτιωμένα συστήματα ύδρευσης - Βελτίωση της ικανότητας παρακολούθησης των επιφανειακών, υπογείων και θαλασσίων υδάτων - Αύξηση του επιπέδου προστασίας των επιφανειακών, υπογείων και θαλασσίων υδάτων		
Επιλογή Πολιτικής	13	Κάλυψη των αναγκών σε υποδομές διαχείρισης λυμάτων
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
- Μείωση λειτουργικού και περιβαλλοντικού κόστους μέσω της βιώσιμης διαχείρισης της ιλύος και την επαναχρησιμοποίηση της - Επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένου νερού από ΕΕΛ, συμβάλλοντας στους κανόνες της κυκλικής οικονομίας		
Επιλογή Πολιτικής	14	Προστασία της βιοποικιλότητας και των δασών
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
- Ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας και της υποβάθμισης των λειτουργιών των οικοσυστημάτων - Αύξηση της διαθέσιμης γνώσης για την εκτίμηση της κατάστασης της βιοποικιλότητας - Διατήρηση των γενετικών πόρων της Ελλάδας και ρύθμιση της πρόσβασης σε αυτούς - Διατήρηση ποικιλότητας του τοπίου - Αποτελεσματικότερη διαχείριση προστατευόμενων περιοχών και οικοσυστημάτων - Αντιμετώπιση της απειλής ξενικών ειδών - Βελτίωση της ικανότητας παρακολούθησης και καταγραφής απειλών και αναγκών διαχείρισης - Αναβάθμιση οικολογικής συνοχής του δικτύου NATURA 2000		

Στόχος Πολιτικής	3	Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη — κινητικότητα και περιφερειακές διασυνδέσεις ΤΠΕ
Επιλογή Πολιτικής	8	Προώθηση φιλικών προς το περιβάλλον υποδομών μετακίνησης (εναλλακτικά καύσιμα, ΑΠΕ, ηλεκτρική φόρτιση οχημάτων)
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
- Συνεισφορά στους στόχους για την κλιματική αλλαγή - Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης και εξοικονόμηση ενεργειακών και οικονομικών πόρων - Προώθηση των ΑΠΕ		
Επιλογή Πολιτικής	11	Ανάπτυξη βιώσιμης αστικής κινητικότητας σε αστικές περιοχές
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		

Στόχος Πολιτικής	3	Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη — κινητικότητα και περιφερειακές διασυνδέσεις ΤΠΕ
▪ Μείωση της χρήσης ατομικών τρόπων μετακίνησης ▪ Προώθηση αστικής πολυτροπικής κινητικότητας με βάση στρατηγικό σχεδιασμό του συστήματος μεταφορών στο κατάλληλο επίπεδο ▪ Μείωση κυκλοφοριακού φόρτου σε κυκλοφοριακά επιβαρυμένες περιοχές όπως οι αστικές περιοχές με γειτνίαση ή εγγύτητα με λιμένες		

Στόχος Πολιτικής	5	Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της — βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών χάρη σε τοπικές πρωτοβουλίες
Επιλογή Πολιτικής	1β)	Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε αστικές περιοχές με αναγνωρισμένα περιβαλλοντικά προβλήματα και επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή, για την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας.
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
▪ Μείωση ατμοσφαιρικής ρύπανσης και φαινομένων θερμικής νησίδας ▪ Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης ▪ Αξιοποίηση και αναβάθμιση των φυσικών χαρακτηριστικών του δημόσιου χώρου ▪ Εξοικονόμηση χρήσης φυσικών πόρων και προώθηση επανάχρησης		
Επιλογή Πολιτικής	2	Εφαρμογή ολοκληρωμένων παρεμβάσεων στις ορεινές, αγροτικές και παράκτιες περιοχές που στοχεύουν στην κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική ανάπτυξη, στην προσβασιμότητα και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
▪ Ανάδειξη ενεργειακά αυτόνομων κοινοτήτων και βελτίωση της οικιακής αυτονομίας ▪ Προώθηση Κυκλικής Οικονομίας στα προγράμματα διασυνοριακής και διακρατικής συνεργασίας.		
Επιλογή Πολιτικής	3	Εφαρμογή ολοκληρωμένων παρεμβάσεων στις νησιωτικές περιοχές που στοχεύουν στην κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική ανάπτυξη, στην προσβασιμότητα και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς καθώς και την αξιοποίηση των αναπτυξιακών προοπτικών των νησιών
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
▪ Διασφάλιση λειτουργίας ποιοτικών αστικών /περιβαλλοντικών υποδομών ▪ Διασφάλιση βιώσιμης πρόσβασης στην ενέργεια και στήριξη της ενεργειακής αυτονομίας των νησιών		

Στόχος Πολιτικής	5	Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της — βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών χάρη σε τοπικές πρωτοβουλίες
Επιλογή Πολιτικής	4	Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε ευρύτερα δίκτυα περιοχών που εμφανίζουν χωρική και λειτουργική συνέχεια, με δυνατότητα αξιοποίησης πλουτοπαραγωγικών πόρων και ιδιαίτερων τοπικών χαρακτηριστικών.
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
Αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής		

Ειδικός Στόχος	ΤΔΜ	Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης
Προτεραιότητα	2	Ενεργειακή Μετάβαση – Κλιματική Ουδετερότητα
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
- Προσέλκυση επενδύσεων ΑΠΕ και αποθήκευσης ενέργειας - Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια κτίρια και επιχειρήσεις - Ανάδειξη ενεργειακά αυτόνομων κοινοτήτων και βελτίωση της οικιακής αυτονομίας - Μείωση ατμοσφαιρικής ρύπανσης και φαινομένων θερμικής νησίδας - Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης		
Προτεραιότητα	3	Αναπροσαρμογή Χρήσεων Γης – Κυκλική Οικονομία
Σχετικά Επιδιωκόμενα Αποτελέσματα		
- Ανάδειξη ενεργειακά αυτόνομων κοινοτήτων και βελτίωση της οικιακής αυτονομίας - Προώθηση Κυκλικής Οικονομίας - Αξιοποίηση και αναβάθμιση των φυσικών χαρακτηριστικών του δημόσιου χώρου - Εξοικονόμηση χρήσης φυσικών πόρων και προώθηση επανάχρησης		

1.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΡΕΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ - ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ - ΑΔΥΝΑΜΙΩΝ - ΠΡΟΟΠΤΙΚΩΝ - ΑΠΕΙΛΩΝ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (SWOT ANALYSIS)

1.3.1 Ανάλυση τρέχουσας κατάστασης ανά τομέα παρέμβασης

1) Κύμα Ανακαινίσεων

Renovation Wave

Για την επίτευξη του σχεδίου για τον κλιματικό στόχο για το 2030, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην ΕΕ τουλάχιστον κατά 55 % έως το 2030 σε σύγκριση με το 1990. Η ενεργειακή απόδοση των κτιρίων αποτελεί βασική συνιστώσα για την επίτευξη του σχεδίου.

Το ετήσιο ποσοστό ενεργειακής ανακαίνισης στην ΕΕ είναι χαμηλό και ανέρχεται περίπου στο 1%. Ανά έτος, στην ΕΕ, μόνο στο 0,2% του κτιριακού αποθέματος πραγματοποιούνται ριζικές ανακαινίσεις που μειώνουν την κατανάλωση ενέργειας κατά τουλάχιστον 60%.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 14 Οκτωβρίου 2020 για το «Κύμα Ανακαινίσεων για την Ευρώπη» [..οι επενδύσεις στα κτίρια μπορούν επίσης να δώσουν μια ιδιαιτέρως αναγκαία τόνωση στο οικοσύστημα των κατασκευών και στην ευρύτερη οικονομία. Οι εργασίες ανακαίνισης είναι υψηλής έντασης εργασίας, δημιουργούν θέσεις εργασίας και επενδύσεις που βασίζονται συχνά σε τοπικές αλυσίδες εφοδιασμού, μπορούν να δημιουργήσουν ζήτηση για εξοπλισμό υψηλών επιδόσεων ως προς την ενέργεια και τους πόρους και προσφέρουν μακροπρόθεσμη αξία στα ακίνητα. Έως το 2030 θα ήταν δυνατό να δημιουργηθούν 160.000 επιπλέον πράσινες θέσεις εργασίας στον κατασκευαστικό τομέα της ΕΕ μέσω ενός κύματος ανακαινίσεων. Η Ευρώπη έχει πλέον μια μοναδική ευκαιρία να αξιοποιήσει την ανακαίνιση προς όφελος τόσο της κλιματικής ουδετερότητας και όσο και της ανάκαμψης. Με το μέσο ανάκαμψης της ΕΕ, NextGenerationEU, παράλληλα με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της ΕΕ, θα διατεθεί πρωτοφανής ποσότητα πόρων, οι οποίοι είναι επίσης δυνατό να χρησιμοποιηθούν για την ώθηση των ανακαινίσεων με σκοπό την ανάκαμψη, την ανθεκτικότητα και την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης...].

Πρόγραμμα «Εξοικονόμηση κατ' Οίκον»

Το πρόγραμμα «Εξοικονόμηση κατ' Οίκον» που θεσπίστηκε το 2012 περιλάμβανε ειδικά εισοδηματικά κριτήρια σε σχέση με τον προσδιορισμό των δικαιούχων ενίσχυσης για την εφαρμογή μέτρων ενεργειακής αναβάθμισης (μεγαλύτερο ποσοστό ενίσχυσης για οικογένειες με ετήσιο εισόδημα μέχρι 20.000 ευρώ ή σε μονομελή νοικοκυριά με εισόδημα μικρότερο των 12.000 ευρώ). Το πρόγραμμα προέβλεπε την υλοποίηση των επεμβάσεων μέσω συνεργασίας με τις τράπεζες και απαιτούσε σημαντική γραφειοκρατία, με την οποία δεν ήταν εξοικειωμένοι οι περισσότεροι δικαιούχοι. Την περίοδο 2014-2016 είχαν δεσμευτεί 548.000.000 ευρώ για έργα ενεργειακής αναβάθμισης μέσω του συγκεκριμένου προγράμματος, ενώ μέχρι τον Οκτώβριο του 2013 είχαν διατεθεί σε 40.000 δικαιούχους περίπου 406.000.000 ευρώ.

Κατά την α' φάση υλοποίησής του προγράμματος «Εξοικονόμηση κατ' Οίκον II» χρηματοδοτήθηκαν παρεμβάσεις συνολικού προϋπολογισμού 640 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 362 εκατ. ευρώ χρηματοδοτήθηκαν μέσω επιδοτήσεων από πόρους του ΕΣΠΑ και του ΠΔΕ. Συνολικά αναβαθμίστηκαν ενεργειακά περί τις 43.000 κατοικίες.

Στη β' φάση οι διαθέσιμοι πόροι ανήλθαν σε 275 εκατ. ευρώ, με στόχο να χρηματοδοτηθούν παρεμβάσεις σε 20.000 – 25.000 κατοικίες. Συνολικά θα αναβαθμιστούν ενεργειακά περίπου 22.000 κατοικίες.

Πρόγραμμα «Εξοικονομώ-Αυτονομώ»

Στόχος του «Εξοικονομώ-Αυτονομώ» είναι η ενεργειακή αναβάθμιση περίπου 45.000 κατοικιών. Ο προϋπολογισμός του προγράμματος είναι περίπου 900 εκατ. ευρώ. Τα αντίστοιχα προγράμματα

ενεργειακής αναβάθμισης που ξεκίνησαν το 2011 μέχρι και την ανακοίνωση του νέου «Εξοικονομώ-Αυτονομώ», είχαν συνολικό προϋπολογισμό της τάξης των 1,3 δις. ευρώ.

Βασική διαφορά του νέου προγράμματος είναι πως το μεγαλύτερο ποσοστό επιδότησης που μπορεί να φτάσει είναι 85% (ή ακόμη και το 95% στις λιγνιτικές περιοχές, με τη ρήτρα δίκαιης μετάβασης) για τα χαμηλά εισοδήματα. Επιπλέον, η νέα παράμετρος της ενεργειακής αυτονομίας, με εγκατάσταση «έξυπνων» συστημάτων και παρεμβάσεις για παραγωγή και αποθήκευση ενέργειας, διαφοροποιεί το νέο πρόγραμμα σε σχέση με τα προηγούμενα.

Πρόγραμμα Ηλέκτρα

Στόχος του προγράμματος είναι η ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων, με τη χρηματοδότηση μέρους των επενδύσεων μέσω επενδυτικών δανείων. Το πρόγραμμα "ΗΛΕΚΤΡΑ" για τα δημόσια κτίρια έχει προϋπολογισμό 500 εκατ. ευρώ, και θα είναι ενεργό έως το 2026. Τα κτίρια που θα ενταχθούν στο πρόγραμμα, θα πρέπει μετά τις παρεμβάσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση να κατατάσσονται κατ' ελάχιστον σε ενεργειακή κλάση B.

Τα κεφάλαια για την υποστήριξη του προγράμματος Ηλέκτρα θα προέρχονται από επενδυτικά δάνεια που θα χορηγούνται από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (ΤΠΔ), με πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕΠ).

Ενεργειακοί Έλεγχοι

Ο στόχος του ΥΠΕΝ είναι να προσδιορίσει το δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας μέσω ενεργειακών ελέγχων και συστημάτων διαχείρισης ενέργειας στις επιχειρήσεις.

2) Ηλεκτρικές διασυνδέσεις και δράσεις για τις ΑΠΕ

Το Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΔΠΑ) 2021-2030 του Εθνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΜΗΕ), αποτυπώνει την υφιστάμενη κατάσταση όσον αφορά τις ηλεκτρικές διασυνδέσεις στην Ελλάδα. Αυτού του είδους οι διασυνδέσεις διακρίνονται στις διεθνείς διασυνδέσεις, δηλαδή γραμμές μεταφοράς μεταξύ της Ελλάδας και γειτονικών κρατών, καθώς και τις διασυνδέσεις των νησιών με το ηπειρωτικό Ηλεκτρικό Σύστημα.

Η Ελλάδα διαθέτει ηλεκτρική διασύνδεση με όλες τις γειτονικές χώρες, δηλαδή Ιταλία, Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία, Βουλγαρία και Τουρκία.

Ο παρακάτω πίνακας, με στοιχεία από το ΔΠΑ 2021-2030, αποτυπώνει τα χαρακτηριστικά των υφιστάμενων διεθνών διασυνδέσεων:

Πίνακας 3 : Χαρακτηριστικά υφιστάμενων διεθνών διασυνδέσεων – ΔΠΑ 2021-2030

α/α	Διασύνδεση	Τάση Λειτουργίας	Ονομαστική Μεταφορική Ικανότητα
1	Ελλάδα-Ιταλία	400 kV DC	500 MW
2	Ελλάδα-Αλβανία	150 kV AC	138 MVA
3	Ελλάδα-Αλβανία	400 kV AC	1.400 MVA

4	Ελλάδα-Βόρεια Μακεδονία	400 kV AC	1.400 MVA
5	Ελλάδα-Βόρεια Μακεδονία	400 kV AC	1.400 MVA
6	Ελλάδα-Βουλγαρία	400 kV AC	1.400 MVA
7	Ελλάδα-Τουρκία	400 kV AC	2.000 MVA

Παρά τις υψηλές τιμές ονομαστικής μεταφορικής ικανότητας, η πραγματικά διαθέσιμη ενεργός ισχύς για διασυνοριακή μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας μέσω των συνόρων της χώρας βρίσκεται σε μέτρια επίπεδα. Συγκεκριμένα, η συνολική διαθέσιμη ισχύς όλων των ελληνικών διασυνδέσεων όπως αυτή υπολογίζεται από κοινού μεταξύ ΑΔΜΗΕ και των γειτονικών Διαχειριστών Συστήματος είναι στα 2.468 MW για εξαγωγές και στα 2.366 MW για εισαγωγές. Χαρακτηριστικά είναι τα στοιχεία για τις ελληνικές διεθνείς διασυνδέσεις που αποτυπώνονται από τον Ευρωπαϊκό Διαχειριστή ENTSO-E, στο αρχείο δεδομένων για τη μεσοπρόθεσμη πρόβλεψη επάρκειας (MAF 2019).

Πίνακας 4: Ελληνικές Διεθνείς Διασυνδέσεις – MAF 2019

α/α	Σύνоро (και κατεύθυνση)	Καθαρή Μεταφορική Ικανότητα (MW)
1	Ελλάδα-Ιταλία	500
2	Ιταλία-Ελλάδα	500
3	Ελλάδα-Αλβανία	250
	Αλβανία-Ελλάδα	250
4	Ελλάδα-Βόρεια Μακεδονία	1.100
5	Βόρεια Μακεδονία-Ελλάδα	850
	Ελλάδα-Βουλγαρία	400
6	Βουλγαρία-Ελλάδα	600
7	Ελλάδα-Τουρκία	218
8	Τουρκία-Ελλάδα	166

Πολλά από τα ελληνικά νησιά συνεχίζουν να λειτουργούν ως αυτόνομα ηλεκτρικά συστήματα καθώς δεν είναι ηλεκτρικά συνδεδεμένα με το ηπειρωτικό Σύστημα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση του κόστους, καθώς η παραγωγή στα νησιά γίνεται κυρίως με ακριβές πετρελαϊκές μονάδες, αύξηση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και βέβαια την αδυναμία εκμετάλλευσης του πλούσιου δυναμικού ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που παρουσιάζει ο χώρος του Αιγαίου. Σήμερα, τα νησιά που παραμένουν ηλεκτρικά απομονωμένα είναι τα νησιά του Βορείου Αιγαίου, τα Δωδεκάνησα και μέρος των Κυκλάδων. Το ΔΠΑ 2021-2030 περιλαμβάνει οδικό χάρτη για τη διασύνδεση όλων των νησιών μέχρι το 2030, με την εξαίρεση μερικών πολύ μικρών νησιών για τα οποία δεν προκρίνεται οικονομικά και περιβαλλοντικά η διασύνδεσή τους αλλά η μετατροπή τους σε πράσινα νησιά με λειτουργία υβριδικών συστημάτων που βασίζονται στις ΑΠΕ. Οι διασυνδέσεις των νησιών προβλέπεται να υλοποιηθούν με το εξής χρονοδιάγραμμα:

Πίνακας 5: Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Διασυνδέσεων των νησιών

α/α	Διασύνδεση	Λειτουργία	Ονομαστική Μεταφορική Ικανότητα
1	Πελοπόννησος-Κρήτη	2021	400 MVA
2	Αττική-Κρήτη	2023	1000 MW
3	Δυτικές & Νότιες Κυκλάδες	2024	
	Πελοπόννησος- Δωδεκάνησα	2027	900 MW
4	Βόρειο Αιγαίο	2029	

Η Ελλάδα την τελευταία δεκαετία έχει βιώσει μια πρωτόγνωρη ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ). Τα στοιχεία της Eurostat δείχνουν ότι το μερίδιο των ΑΠΕ στην κάλυψη της τελικής κατανάλωσης ενέργειας ήταν 10% το 2010 και βρίσκεται στο 19-20% το 2020. Ειδικότερα για τον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας τα στοιχεία του ΑΔΜΗΕ (και ΔΕΣΜΗΕ για το 2010) δείχνουν ότι το μερίδιο των ΑΠΕ στην κάλυψη της συνολικής ζήτησης στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα ήταν στο 17,4% το 2010 ενώ βρίσκεται στο 33% το 2020.

Η εγκατεστημένη ισχύς των έργων ΑΠΕ (Σεπτέμβριος 2020) στο σύνολο της χώρας για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας δίνεται στον επόμενο πίνακα:

Πίνακας 6: Εγκατεστημένη ισχύς έργων ΑΠΕ (Σεπτέμβριος 2020)

Τεχνολογία	Ισχύς (MW)
Φωτοβολταϊκά	3.044
Αιολικά	4.016
Μεγάλα υδροηλεκτρικά	3.018
Μικρά υδροηλεκτρικά	243
Βιοαέριο/βιομάζα	96

Προς το παρόν η διείσδυση των ΑΠΕ υποστηρίζεται από προγράμματα Feed-in Premium η τιμή των οποίων καθορίζεται μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας. Αυτά τα έργα έχουν υποχρέωση συμμετοχής στη χονδρεμπορική αγορά ηλεκτρισμού (αλλιώς δεν απολαμβάνουν το premium) ενώ έχουν και υποχρέωση εξισορρόπησης της πραγματικής παραγωγής τους (σε σχέση με την πρόβλεψη παραγωγής). Για μικρά έργα (κάτω από 500 kW στα φ/β και 3 MW στα αιολικά) η στήριξη γίνεται ακόμη με προγράμματα Feed-in tariff. Προγράμματα Feed-in tariff χρησιμοποιούνται επίσης για τη στήριξη των μικρών υδροηλεκτρικών και των έργων βιομάζας/βιοαερίου.

3) Ηλεκτροκίνηση

Όπως αναφέρεται στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) που κατέθεσε η Ελληνική Κυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο τέλος του 2019, ο στόλος οχημάτων στην Ελλάδα εκτιμάται κατά προσέγγιση στα 5,15 εκατ. οχήματα στα τέλη του 2018. Αυτό συνιστά σήμερα τον 4ο γηραιότερο στόλο στην Ευρώπη, με ποσοστό πλέον του 56% να απαρτίζεται από οχήματα 10-20 ετών και ποσοστό 25% να έχει υπερβεί τα 20 έτη. Όσον αφορά τη διείσδυση ηλεκτρικών οχημάτων στην ελληνική αγορά

οχημάτων, τα αμιγώς Η/Ο (BEV) και τα Plug-In Υβριδικά (PHEV), δεν υπερβαίνουν το 0,33% της συνολικής αγοράς έως τον Αύγουστο του 2019.

Τον Αύγουστο 2020 ξεκίνησε το πρόγραμμα του ΥΠΕΝ με τίτλο «Κινούμαι ηλεκτρικά» το οποίο επιδοτεί την αγορά ή μακροχρόνια μίσθωση ηλεκτρικού οχήματος και την αγορά ηλεκτρικού δίκυκλου, τρίκυκλου ή ποδήλατου. Οι αιτήσεις έχουν ξεπεράσει τις 13.000 και η μεγάλη πλειοψηφία από αυτές (77%) αφορά ηλεκτρικά ποδήλατα και 16% αφορά ηλεκτρικά δίκυκλα ή τρίκυκλα, ενώ τα υπόλοιπα αφορούν σε ηλεκτρικά αυτοκίνητα (επιβατικά και ταξί) και μικρό αριθμό επαγγελματικών αυτοκινήτων (van). Η εκτίμηση του Συνδέσμου Εισαγωγών Αντιπροσώπων Αυτοκινήτων είναι ότι οι πωλήσεις ηλεκτρικών αυτοκινήτων το 2021 θα αντιστοιχούν στο 2,5-3% των πωλήσεων νέων αυτοκινήτων.

Ο στόχος που περιλαμβάνεται στο τρέχον ΕΣΕΚ είναι το 2030 οι πωλήσεις ηλεκτρικών αυτοκινήτων να είναι περίπου το 1/3 των νέων πωλήσεων. Ο ΔΕΔΔΗΕ προβλέπει ότι το 2030 θα κυκλοφορούν 300.000 ηλεκτρικά οχήματα στην Ελλάδα. Για την εξυπηρέτηση αυτού του στόλου ο ΔΕΔΔΗΕ θεωρεί ότι δεν χρειάζεται ενίσχυση των γραμμών υψηλής και μέσης τάσης και ότι θα απαιτηθούν τροποποιήσεις μόνο στο δίκτυο χαμηλής τάσης. Ο Ευρωπαϊκός Διαχειριστής ENTSO-E στα σενάρια εξέλιξης (storylines) του Ηλεκτρικού Συστήματος που δημοσίευσε τον Νοέμβριο 2020 προβλέπει σαφώς μικρότερη διείσδυση της ηλεκτροκίνησης το 2030 σε σχέση με τις προβλέψεις το 2019. Συγκεκριμένα προβλέπει ότι τα ηλεκτρικά επιβατικά αυτοκίνητα θα αποτελούν κατά μέγιστο το 22% του ευρωπαϊκού στόλου το 2030 ενώ η περυσινή πρόβλεψη ήταν στο 32%.

Ο νόμος 4710/2020 (ΦΕΚ Α 142) ρυθμίζει όλα τα θέματα για την ανάπτυξη της ηλεκτροκίνησης στην Ελλάδα.

4) Δράσεις για την προστασία της Φύσης, της Βιοποικιλότητας και των Δασών

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος έχει θέσει υψηλούς στόχους για την αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης καθώς πάνω από το 30% των συνολικών κεφαλαίων πρέπει να διοχετευθεί σε δράσεις πράσινης ανάπτυξης.

Στο θεσμικό πλαίσιο η Ελλάδα έχει κάνει σημαντικά βήματα προόδου. Συγκεκριμένα, με την έγκριση του νέου εθνικού καταλόγου περιοχών του δικτύου NATURA 2000, καλύφθηκε ένα μεγάλο μέρος εκκρεμοτήτων της χώρας που αφορά αφενός στην ένταξη στο δίκτυο NATURA 2000 χερσαίων περιοχών, και αφετέρου στην ένταξη θαλάσσιων περιοχών που υπο-εκπροσωπούσαν στο δίκτυο, όπως στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Με την εκπόνηση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών και των Σχεδίων Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών για όλες τις περιοχές του Δικτύου NATURA 2000, θα αποδοθεί το βασικότερο εργαλείο για τη διαχείριση των περιοχών. Έχει ιδρυθεί ο Οργανισμός Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ) που έχει ως σκοπό την εφαρμογή της πολιτικής που χαράσσει το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας για τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, την προώθηση και υλοποίηση δράσεων αειφόρου ανάπτυξης και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Μια από τις πιο καθοριστικές δράσεις για την προστασία της Φύσης αποτελεί η βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των ειδών και των τύπων οικοτόπων κυρίως μέσω της εφαρμογής των σχεδίων διαχείρισης και της υλοποίησης των σχεδίων δράσης. Πρόσφατα εγκρίθηκαν οι προδιαγραφές του

περιεχομένου των σχεδίων δράσης ειδών και τύπων οικοτόπων κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 5 του άρθρου 47 του ν. 4685/2020. Στο πλαίσιο υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δάση θα εκπονηθούν και θα υλοποιηθούν Σχέδια Δράσης για τα Δάση (ΣΔΔ), μέσω των οποίων θα υλοποιηθεί η ΕΣΔ.

Επίσης, το Ταμείο Ανάκαμψης θα επιστρατευθεί για την αναβάθμιση των προστατευόμενων περιοχών, των περιοχών Natura (αποτελείται από 446 περιοχές, οι οποίες καλύπτουν περίπου το 28% της χερσαίας και το 20% της θαλάσσιας έκτασης της χώρας) καθώς και για την εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Αναδασώσεων που σχεδιάζεται να είναι το μεγαλύτερο που θα έχει πραγματοποιηθεί ποτέ στην Ελλάδα. Κυρίαρχο μέλημα αποτελεί όλες οι ομοειδείς παρεμβάσεις σχετικές με τη διατήρηση, διαχείριση και αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, να ενσωματωθούν σε έναν ενιαίο προγραμματισμό.

5) Απολιγνιτοποίηση

Ο Έλληνας Πρωθυπουργός εξήγγειλε τον Σεπτέμβριο 2019 ότι όλες οι λιγνιτικές μονάδες θα σταματήσουν τη λειτουργία τους μέχρι το τέλος του 2023, με την εξαίρεση της μονάδας Πτολεμαΐδα V η οποία θα ξεκινήσει τη λειτουργία της το 2023 και θα παύσει να λειτουργεί με καύσιμο λιγνίτη το 2028. Αυτή η πολιτική αποτελεί πλέον μέρος του ελληνικού ΕΣΕΚ. Με αυτό τον τρόπο η Ελλάδα βρίσκεται στην πρωτοπορία των λιγνιτικών χωρών όσον αφορά τη διαδικασία απολιγνιτοποίησης. Πέρα από την κείμενη εθνική και ενωσιακή στρατηγική για κλιματική ουδετερότητα μέχρι το 2050, ο στόχος της απολιγνιτοποίησης εξυπηρετεί προτεραιότητες που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, την προώθηση ανταγωνιστικών μεθόδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και τη διαφοροποίηση του παραγωγικού μοντέλου των λιγνιτικών περιοχών.

Η πορεία μείωσης της συμμετοχής του λιγνίτη στο ενεργειακό μίγμα έχει ξεκινήσει εδώ και χρόνια. Ο λόγος είναι η σταδιακή εξάντληση των καλών κοιτασμάτων λιγνίτη και η συνεπαγόμενη μεγάλη αύξηση του κόστους εξόρυξης. Επιπλέον τα τελευταία χρόνια έχει εκτοξευθεί η τιμή των δικαιωμάτων εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα. Το συνολικό αποτέλεσμα είναι ότι η παραγωγή ηλεκτρισμού από λιγνίτη στην Ελλάδα έχει καταστεί ακριβή (80 €/MWh κόστος ηλεκτρισμού από λιγνίτη έναντι 45 €/MWh μέση Οριακή Τιμή Συστήματος το 2020). Για αυτό και μειώνεται η συμμετοχή του στο ενεργειακό μίγμα. Χαρακτηριστικά, ο λιγνίτης κάλυπτε το 51% της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα το 2010 ενώ το 2020 μόλις το 10-11%. Κάποιες λιγνιτικές μονάδες -παρά το γεγονός του υψηλού κόστους- πρέπει να παραμένουν ακόμη σε λειτουργία για την κάλυψη των αναγκών τηλεθέρμανσης στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης και το Δήμο Μεγαλόπολης.

Οι περιοχές που εξαρτώνται από τη λιγνιτική βιομηχανία είναι οι Περιφερειακές Ενότητες Φλώρινας και Κοζάνης καθώς και ο Δήμος Μεγαλόπολης στην Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας. Για τη δίκαιη μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών στη νέα κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα, έχει συσταθεί σχετική Κυβερνητική Επιτροπή καθώς και Συντονιστική Επιτροπή που έχει ως έργο την εκπόνηση και υλοποίηση του Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ) των λιγνιτικών περιοχών. Τον Οκτώβριο 2020 η κυβέρνηση έθεσε σε δημόσια διαβούλευση το Master Plan για το ΣΔΑΜ, το οποίο επικαιροποιήθηκε το Δεκέμβριο του 2020. Το κεφαλαιουχικό κόστος των επενδύσεων -ιδιωτικών, δημόσιων και ΣΔΙΤ- στο πλαίσιο του Σχεδίου ανέρχεται περίπου στα 5 δισ. Ευρώ.

Οι συνολικές επενδύσεις που προωθούνται στοχεύουν στην Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση των περιοχών αυτών. Οι κυριότερες παρεμβάσεις και μέτρα που περιλαμβάνονται σε αυτό το μακρόπνοο σχέδιο είναι τα εξής:

- Ταχεία ωρίμανση και εγκατάσταση φωτοβολταϊκών πάρκων ~2GW στη Δυτική Μακεδονία, σε επένδυση ύψους 133 εκατ. ευρώ (και ενδιαφέρον για επιπλέον 1,7 GW)
- Συμφωνία της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ με τη γερμανική εταιρεία Juwi για την άμεση κατασκευή φωτοβολταϊκού πάρκου ισχύος 204MW στην Κοζάνη.
- Άμεση έναρξη εργασιών αποκατάστασης των ορυχείων της ΔΕΗ.
- Εξασφάλιση της εναλλακτικής θέρμανσης (τηλεθέρμανση) στις λιγνιτικές περιοχές μετά την απόσυρση των λιγνιτικών μονάδων. Για παράδειγμα, το έργο που έχει προκηρυχθεί για την τηλεθέρμανση της Φλώρινας, με άμεσο στόχο την ικανοποίηση των αναγκών θέρμανσης των κατοίκων της Φλώρινας με τρόπο φιλικό στο περιβάλλον, οικονομικό και ωφέλιμο για την εθνική και τοπική οικονομία, με την καλύτερη αξιοποίηση των εθνικών τοπικών ενεργειακών πόρων.
- Χωρικός σχεδιασμός για την αναπτυξιακή προοπτική των λιγνιτικών περιοχών με διαδικασίες επίσπευσης.
- Στήριξη των σχεδίων των τοπικών Φορέων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦΟΔΣΑ).
- Ανάδειξη του αναπτυξιακού ρόλου του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, μέσω επένδυσης στην καθαρή ενέργεια που αφορά στο Πεδίο Ενεργειακής Έρευνας και Τεχνολογίας (ΠΕΝΕΤ) με ενδεικτικούς τομείς εξειδίκευσης την ηλεκτροκίνηση, το υδρογόνο και εναλλακτικά καύσιμα.

6) Χωροταξία σε συνδυασμό με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Ο εκσυγχρονισμός του πολεοδομικού και του χωροταξικού σχεδιασμού αποτελεί προτεραιότητά του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθώς συνδέεται τόσο με την ανάπτυξη, όσο και με την προστασία του περιβάλλοντος.

Το υφιστάμενο χωροταξικό σχέδιο αν και εμπεριστατωμένο κατά την έκδοση του χρειάζεται να εξελιχθεί και να επικαιροποιηθεί ως προς τις πολιτικές, τους στόχους και τις δράσεις που αναφέρει.

Στην κατεύθυνση αυτή με το νέο χωροταξικό-πολεοδομικό νόμο επιδιώκεται να εκσυγχρονιστούν οι χρήσεις γης διευκολύνοντας τις επενδύσεις, και στηρίζοντας την ιδιοκτησία με την αντιμετώπιση της πολεοδομικής αναρχίας και της εκτός σχεδίου δόμησης. Παράλληλα, προγραμματίζεται μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης η εκπόνηση των Τοπικών Πολεοδομικών Σχεδίων σε όλη τη χώρα, με κύριο στόχο τον ορθολογικό σχεδιασμό του οδικού δικτύου σε όλη τη χώρα, την προώθηση των ρυμοτομικών απαλλοτριώσεων και τις αστικές αναπλάσεις για καλύτερη ποιότητα ζωής.

Η βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη αστικών, αγροτικών, νησιωτικών και παράκτιων περιοχών εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο διαμόρφωσης ενός νέου αναπτυξιακού προτύπου της χώρας, όπως αυτό θα προκύψει από τις ραγδαίες αλλαγές της προηγούμενης δεκαετίας σε εθνικό επίπεδο, αλλά και από τις αναδυόμενες αλλαγές στην παγκόσμια οικονομία και το εμπόριο που η πανδημία επιτάχυνε. Το ΥΠΕΝ σε συνεργασία και με άλλα Υπουργεία έχει ήδη σχεδιάσει και εκτελέσει σημαντικές νομοθετικές πρωτοβουλίες που προωθούν τις πολιτικές ανάπτυξης για τις αστικές, παράκτιες και αγροτικές περιοχές της περιφέρειας.

Το σχέδιο δράσης για τις Πράσινες Πόλεις αναλύεται σε πολλές επιμέρους συνιστώσες που συνθέτουν την εικόνα μιας ολιστικής θεώρησης της πόλης ως σύνολο, συμπεριλαμβανομένης και της ευημερίας των κατοίκων της.

Στα πλαίσια της ανάδειξης, προστασίας και αξιοποίησης της πολιτιστικής κληρονομιάς επιδιώκεται η εναρμόνιση τους, με την προστασία των φυσικών πόρων, την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Η σημασία του πολιτισμού ως πόρου ανάπτυξης και πεδίου προώθησης νέων μορφών επιχειρηματικής δραστηριότητας και απασχόλησης είναι αναγνωρισμένη. Για τον σκοπό αυτό, έχουν ληφθεί μέτρα για τη διαφύλαξη, την προστασία, την ανάδειξη και αξιοποίηση της φυσικής, ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς και της φυσιογνωμίας της πόλης, ως σημαντικών πόρων για το σύνολο της κοινωνίας.

7) Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων

Το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) 2020-2030 εγκρίθηκε με Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου (ΦΕΚ Α 185/29.09.2020). Ως έτος αναφοράς για το νέο ΕΣΔΑ έχει οριστεί το 2018. Τα ρεύματα αποβλήτων το 2018 φαίνονται στον επόμενο Πίνακα. Αυτή είναι και η τρέχουσα κατάσταση όσον αφορά τον τομέα παρέμβασης για τα στερεά απόβλητα.

Πίνακας 7: Ρεύματα αποβλήτων για το 2018 (ΕΣΔΑ)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ	Παραγωγή έτους αναφοράς 2018 (τόνοι)	Ποσοστό επί του συνόλου
1. ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΑΣΤΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ		
Αστικά Στερεά Απόβλητα	5.523.809	17,9%
Ιλύες Αστικού Τύπου (DS)	114.021	0,4%
2. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ (μη συμπεριλαμβανομένων όσων εντάσσονται στην εναλλακτική διαχείριση ή σε άλλες κατηγορίες)		
Βιομηχανικά μη επικίνδυνα απόβλητα*	7.469.790	24%
Βιομηχανικά επικίνδυνα απόβλητα	99.655	0,3%
3. ΓΕΩΡΓΟΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ		
Γεωργοκτηνοτροφικά απόβλητα	12.469.086	40,3%
4. ΛΟΙΠΑ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ		
Απόβλητα που περιέχουν αμίαντο**, Απόβλητα συσκευασιών επικίνδυνων ουσιών, Απόβλητα που περιέχουν πολυχλωριωμένα διφαινύλια/τριφαινύλια	2.994	~0%
5. ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΕΚΣΚΑΦΩΝ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΕΩΝ		
Απόβλητα Κατασκευών και Κατεδαφίσεων & Απόβλητα Εκσκαφών***	4.943.092	16%
6. ΛΟΙΠΑ ΡΕΥΜΑΤΑ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΟΥ ΕΜΠΙΠΤΟΥΝ ΣΤΗΝ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ		
Απόβλητα (Λιπαντικών) Ελαίων, Οχήματα Τέλους Κύκλου Ζωής, Απόβλητα Συσσωρευτών Οχημάτων και Βιομηχανίας, Απόβλητα Ηλεκτρικού - Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού, Μεταχειρισμένα Ελαστικά Οχημάτων	303.602	1%
7. ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (ΕΑΥΜ)		
Επικίνδυνα Απόβλητα Αμιγώς Μολυσματικά, Μικτά Επικίνδυνα Απόβλητα & Άλλα Επικίνδυνα Απόβλητα	17.770	0,1%
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	30.943.819	100%

*Η διαφοροποίηση της παραγωγής μη επικινδύνων βιομηχανικών αποβλήτων έναντι της αντίστοιχης ποσότητας του ΕΣΔΑ (2015 - 2020) οφείλεται στο γεγονός ότι δεν συμπεριλαμβάνονται σε αυτά οι τέφρες της ΔΕΗ.

** Ως παραγωγή του 2018 θεωρήθηκε η ποσότητα που απομακρύνθηκε από τη χώρα εντός του έτους.

***Η διαφοροποίηση της παραγωγής ΑΕΚΚ έναντι της αντίστοιχης ποσότητας του ΕΣΔΑ (2015-2020) οφείλεται στο γεγονός ότι έχουν συμπεριληφθεί εκτιμήσεις για τα απόβλητα εκσκαφών.

Από τον παραπάνω Πίνακα και από τις εκθέσεις που υποβάλλει το ΥΠΕΝ στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταδεικνύεται ότι δεν έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του ΕΣΔΑ 2015-2020. Βασικός λόγος είναι ότι δεν υποστηρίχτηκε έγκαιρα η εφαρμογή του τρέχοντος ΕΣΔΑ με την υλοποίηση των απαιτούμενων μέτρων και δράσεων, ενώ διαπιστώνονται «αγκυλώσεις» αναφορικά με την επιλογή μεθόδων για τη μείωση των προς υγειονομική ταφή αποβλήτων, αλλά και με τη χρήση οικονομικών εργαλείων προς την κατεύθυνση αυτή.

Υστέρηση διαπιστώνεται κυρίως στα εξής πεδία:

- Την προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση επί του συνόλου των ΑΣΑ.
- Τη χωριστή συλλογή βιοαποβλήτων (αποβλήτων τροφίμων και πράσινων αποβλήτων).

- Τη δημιουργία και αναβάθμιση των απαραίτητων υποδομών διαχείρισης αποβλήτων και συγκεκριμένα ΜΕΑ, ΜΕΒΑ, ΚΔΑΥ, Πράσινα Σημεία.
- Την εκτροπή αποβλήτων από την υγειονομική ταφή.
- Την παύση λειτουργίας και αποκατάστασης των Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων (ΧΑΔΑ).
- Ορισμένους στόχους για επιμέρους κατηγορίες αποβλήτων, όπως τον στόχο της ανακύκλωσης αποβλήτων γυάλινης συσκευασίας, τον στόχο της συλλογής Φορητών Ηλεκτρικών Στηλών και Συσσωρευτών.

1.3.2 Ανάλυση Δυνατοτήτων - Αδυναμιών - Προοπτικών - Απειλών ανά Τομέα Παρέμβασης (SWOT Analysis)

Τα κύρια ευρήματα από την ανάλυση του Ενεργειακού τομέα και των υφιστάμενων Δράσεων προστασίας του περιβάλλοντος στην Ελλάδα, παρουσιάζονται ανά Τομέα Παρέμβασης κατανεμημένα σε Πλεονεκτήματα, Αδυναμίες, Ευκαιρίες και Απειλές βάσει του πίνακα της SWOT ανάλυσης, με τη χρήση του οποίου αναδεικνύονται οι παράγοντες που διαμορφώνουν το αντικείμενο υλοποίησης των Τομέων Παρέμβασης του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ.

Επισημαίνεται, ότι τα κρίσιμα σημεία που επηρεάζουν οριζόντια του τομέας παρέμβασης του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ παρουσιάζονται διακριτά από τα υπόλοιπα σημεία.

Πλεονεκτήματα	Αδυναμίες
Δυνατότητες οριζόντιας επιρροής των Τομέων Παρέμβασης - Οι αρμοδιότητες του ΥΠΕΝ που σχετίζονται με ενέργεια/κλίμα αποτελούν κεντρικά σημεία αναφοράς του νέου αναπτυξιακού προτύπου της χώρας - Υπαρξη ολοκληρωμένου Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα με φιλοδοξούς στόχους - Υπαρξη νέου Περιβαλλοντικού Νομοσχεδίου για τις προστατευόμενες περιοχές και τις περιοχές NATURA	Αδυναμίες οριζόντιας επιρροής των Τομέων Παρέμβασης - Το χωροταξικό νομοσχέδιο θέλει επικαιροποίηση και είναι κομβικής σημασίας για την προώθηση των ΑΠΕ - Καθυστέρηση δράσεων για την προσαρμογή στην Κλιματική αλλαγή - Εξάρτηση του ενεργειακού μείγματος της χώρας από το φυσικό αέριο
Κύρια ανακαινίσεων - Μεγάλο δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας στα κτήρια λόγω παλαιότητας του κτηριακού δυναμικού - Επιτυχημένα προγράμματα αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης των κτηρίων (Εξοικονομώ I & II) - Παραγωγή του μεγαλύτερου ποσοστού πρώτων υλών από τη χώρα (μονωτικά κτλ.) - Ισχυρή εγχώρια βιομηχανία ανακαινίσεων (Ολοκληρωμένα συστήματα αλουμινίου, Ηλιακοί Θερμοσυσσωρευτές)	Κύρια ανακαινίσεων - Καθυστερήσεις στην εγκατάσταση έξυπνων μετρητών στους τελικούς καταναλωτές ώστε να μετράται με ασφάλεια η εξοικονόμηση ενέργειας - Καθυστέρηση στην διενέργεια ενεργειακών ελέγχων - Καθυστέρηση στην εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης ενέργειας (Πχ ISO50001) - Αδυναμία του δημόσιου τομέα να παίξει τον ηγετικό ρόλο που του αναλογεί
Ηλεκτρικές Διασυνδέσεις και δράσεις για τις ΑΠΕ - Κατάρτιση του Δεκαετούς προγράμματος ανάπτυξης - Υπαρξη διασύνδεσης με όλες τις γειτονικές χώρες - Η Ελλάδα την τελευταία δεκαετία έχει βιώσει μια πρωτόγνωρη ανάπτυξη των ΑΠΕ	Ηλεκτρικές Διασυνδέσεις και δράσεις για τις ΑΠΕ - Πολλά από τα ελληνικά νησιά συνεχίζουν να λειτουργούν ως αυτόνομα ηλεκτρικά συστήματα - Η παραγωγή στα νησιά γίνεται κυρίως με ακριβές πετρελαιοειδή μονάδες - Αύξηση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και βέβαια - Αδυναμία εκμετάλλευσης του πλούσιου δυναμικού ΑΠΕ

Το μερίδιο των ΑΠΕ στην κάλυψη της τελικής κατανάλωσης ενέργειας είναι στο 20%	Κορεσμένα δίκτυα μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας
Ηλεκτροκίνηση - Τον Αύγουστο 2020 ξεκίνησε το πρόγραμμα του ΥΠΕΝ με τίτλο «Κινούμαι ηλεκτρικά» το οποίο επιδοτεί την αγορά ή μακροχρόνια μίσθωση ηλεκτρικού οχήματος και την αγορά ηλεκτρικού δίκυκλου - Ο στόχος που περιλαμβάνεται στο τρέχον ΕΣΕΚ είναι το 2030 οι πωλήσεις ηλεκτρικών αυτοκινήτων να είναι περίπου το 1/3 των νέων πωλήσεων	Ηλεκτροκίνηση - Η Ελλάδα έχει τον 4ο γνηραιότερο στόλο οχημάτων στην Ευρώπη - Δεν υπάρχει εγχώρια βιομηχανία
Δράσεις για την προστασία της Φύσης της Βιοποικιλότητας και των δασών - Προχωράει η εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Αναδασώσεων - Εκπονούνται οι Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες και τα σχέδια διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών – έχουν εκπονηθεί οι προδιαγραφές για τα σχέδια δράσης - Έχει υδρευθεί ο ΟΦΥΠΕΚΑ	Δράσεις για την προστασία της Φύσης της Βιοποικιλότητας και των δασών - Ο πλήρης χαρακτηρισμός των περιοχών Natura 2000 έχει καθυστερήσει - Κατακερματισμός αρμοδιοτήτων που αφορούν στη διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος
Απολιγνιτοποίηση - Η πολιτική της απολιγνιτοποίησης αποτελεί μέρος του ΕΣΕΚ - Εξυπηρετεί προτεραιότητες που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας - Πρωθήση ανταγωνιστικών μεθόδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας - Διαφοροποίηση του παραγωγικού μοντέλου των λιγνιτικών περιοχών - Η πορεία μείωσης της συμμετοχής του λιγνίτη στο ενεργειακό μίγμα έχει ξεκινήσει εδώ και χρόνια - Για τη δίκαιη μετάβαση των λιγνιτικών περιοχών στη νέα κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα, έχει συσταθεί σχετική Κυβερνητική Επιτροπή καθώς και Συντονιστική Επιτροπή	Απολιγνιτοποίηση - Οι Περιφερειακές Ενότητες, Φλώρινας και Κοζάνης καθώς και ο Δήμος Μεγαλόπολης είναι περιοχές με μεγάλη εξάρτηση από τη λιγνιτική βιομηχανία - Καθυστερήση προώθησης νέων παραγωγικών επενδύσεων στις λιγνιτικές περιοχές
Χωροταξία σε συνδυασμό με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη - Ψηφίστηκε το σύγχρονο Εθνικό Σχέδιο Χωροταξίας με το οποίο επιδιώκεται να εκσυγχρονιστούν οι χρήσεις γης διευκολύνοντας τις επενδύσεις και ξεκινάει η εφαρμογή του - Εκπονούνται Τοπικά Πολεοδομικά Σχέδια σε όλη τη χώρα	Χωροταξία σε συνδυασμό με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη - Η ανάρτηση των Δασικών Χαρτών έχει καθυστερήσει

Διαχείριση Στερεών και Υγρών Αποβλήτων - Το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) 2020-2030 είναι σε ισχύ - Έχουν τεθεί σε λειτουργία τρεις νέες ΜΕΑ και τα αποτελέσματα διαχείρισης των αποβλήτων βρίσκουν βελτιούμενα με τη λειτουργία τους - Η λειτουργία του Ηλεκτρονικού Μητρώου Αποβλήτων (ΗΜΑ) βοήθησε σημαντικά στην ιχνηλασιμότητα των παραγόμενων αποβλήτων (ΒΕΑ, ΒΜΕΑ). - Παρατηρείται υψηλή συμμόρφωση των Υγειονομικών Μονάδων (δημόσιων και ιδιωτικών) σχετικά με την κατάρτιση Εσωτερικών Κανονισμών Διαχείρισης Αποβλήτων Υγειονομικών Μονάδων. - Τα αναγκαία έργα αποχέτευσης, επεξεργασίας και διάθεσης των αστικών υγρών αποβλήτων έχουν σχεδόν ολοκληρωθεί και/ ή ευρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο μελέτης ή κατασκευής τους	Διαχείριση Στερεών και Υγρών Αποβλήτων - Δεν έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του ΕΣΔΑ 2015-2020 - Πολύ χαμηλό ποσοστό ανακύκλωσης ΑΣΑ με προδιαλογή και ανάκτηση - Αναστροφή της πυραμίδας ιεράρχησης των μεθόδων διαχείρισης των αποβλήτων - Συνεχιζόμενη ύπαρξη ΧΑΔΑ - Έλλειψη ολοκληρωμένης και συστηματικής καμπάνιας ευαισθητοποίησης του πληθυσμού - Για τα κτηνοτροφικά απόβλητα δεν έχουν θεσμοθετηθεί ποσοτικοί στόχοι
--	---

Ευκαιρίες	Απειλές
Ευκαιρίες οριζόντιας επιρροής των Τομέων Παρέμβασης - Νέα Ευρωπαϊκή πράσινη συμφωνία για να γίνει η Ευρώπη η πρώτη κλιματικά ουδέτερη Ήπειρος μέχρι το 2050 - Ταμείο ανάκαμψης με μεγάλο ποσοστό χρηματοδότησης δεσμευμένο για δράσεις σχετικές με το κλίμα - Νέα ώθηση στη συμφωνία Παρισιού για την άμβλυνση της κλιματικής αλλαγής με την εκλογή του πρ. Μπάιντεν στις ΗΠΑ - Φιλόδοξοι στόχοι για κλιματική ουδετερότητα από πολύ μεγάλες οικονομίες όπως Κίνα 2060, Ιαπωνία 2050 και Νότια Κορέα 2050 Κύμα ανακαινίσεων - Εφαρμογή της αρχής Ενεργειακή αποδοτικότητα πρώτα (Energy Efficiency First) σε επίπεδο Ευρώπης - Η ανακαίνιση των ιδιωτικών και δημόσιων κτηρίων είναι βασικό μέτρο της Ευρωπαϊκής πράσινης συμφωνίας	Απειλές οριζόντιας επιρροής των Τομέων Παρέμβασης - Η πανδημία του COVID-19 πιέζει για ανάπτυξη «με οποιοδήποτε κόστος», οδηγώντας σε νέες περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις και πιέσεις των φυσικών πόρων - Μη ουσιαστική σύνδεση των πακέτων οικονομικής ανάκαμψης με την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης - Τα σκληρά οικονομικά κέντρα καταφέρνουν να διατηρήσουν στο προσκήνιο ενεργοβόρες και βασιζόμενες στα ορυκτά καύσιμα βιομηχανίες - Μετά το τέλος της πανδημίας πολλοί άνθρωποι θα είναι λιγότερο πρόθυμοι να πληρώσουν για τη διάσωση των επόμενων γενεών Κύμα ανακαινίσεων - Επιβράδυνση του ρυθμού ενεργειακής αναβάθμισης λόγω της πανδημίας - Μείωση ενεργειακών αναβαθμίσεων στην τουριστική βιομηχανία που πλήττεται από την πανδημία - Δυσκολία χρηματοδότησης και ενίσχυσης ρευστότητας για δράσεις ενεργειακής αποδοτικότητας

■ Στόχος ο διπλασιασμός του ρυθμού των ενεργειακών αναβαθμίσεων μέσα στα επόμενα 10 χρόνια ■ Αντιμετώπιση Ενεργειακής Φτώχειας	Ηλεκτρικές Διασυνδέσεις και Δράσεις για τις ΑΠΕ ■ Ανάπτυξη ενεργειακών κοινοτήτων και άλλων συνεργατικών τρόπων ενεργειακής δημοκρατίας σε απομονωμένες περιοχές για την αντιμετώπιση της Ενεργειακής Φτώχειας ■ Νέα στρατηγική ΕΕ για τα υπεράκτια Αιολικά πάρκα ■ Εκκίνηση του Μοντέλου Στόχου (Target Model) και νέες ευκαιρίες για την αγορά ενέργειας και ειδικά τις ΑΠΕ	Ηλεκτρικές Διασυνδέσεις και δράσεις για τις ΑΠΕ ■ Αργή εξέλιξη στην οικονομική αποδοτικότητα των μπαταριών ■ Όχι ώριμη και εμπορευσιμη τεχνολογία υδρογόνου σε βάθος δεκαετίας ■ Γεωπολιτικές εξελίξεις στην Ανατολική Μεσόγειο καθυστερούν τις ενεργειακές διασυνδέσεις μεγάλης κλίμακας
Ηλεκτροκίνηση ■ Μείωση κόστους εξαρτημάτων λόγω οικονομίας κλίμακας ■ Στροφή της αυτοκινητοβιομηχανίας στην ηλεκτροκίνηση	Ηλεκτροκίνηση ■ Καθυστερήσεις στην απανθρακοποίηση στην ηλεκτρική ενέργεια ■ Έλεγχος της αγοράς μπαταριών ηλεκτρικών οχημάτων κ.α. από οικονομίες εκτός ΕΕ όπως η Κίνα ■ Πολύ φιλόδοξες εκτιμήσεις αγορών ηλεκτροκίνητων οχημάτων λόγω COVID-19	Ηλεκτροκίνηση Δράσεις για την προστασία της Φύσης ■ Η αύξηση της παγκόσμιας θερμοκρασίας λόγω της κλιματικής αλλαγής πιέζει τρομακτικά τα οικοσυστήματα ■ Οι εγκαταστάσεις παραγωγής καθαρής ενέργειας ασκούν πιέσεις στην βιοποικιλότητα. Τα υδροηλεκτρικά αλλά και τα αιολικά έργα, που θέλουμε να αυξηθούν, παρά το θετικό αποτύπωμα που έχουν στην προστασία του κλίματος κάποιες φορές οδηγούν σε πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον πουλιών και ψαριών ■ Η αύξηση των προστατευόμενων περιοχών απαιτεί πολύ μεγαλύτερες υποδομές και πόρους για τη σωστή διαχείριση
Δράσεις για την προστασία της Φύσης ■ Βασικό μέτρο της ευρωπαϊκής Πράσινης συμφωνίας είναι η φιλοδοξία για μηδενική ρύπανση και ένα περιβάλλον χωρίς τοξικές ουσίες ■ Παγκόσμια κινητοποίηση της βιομηχανίας για καθαρή και κυκλική οικονομία ■ Η Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030 (Αποδέσμευση 20 δισ. ευρώ τον χρόνο για τη βιοποικιλότητα μέσω διαφόρων πηγών, τόσο από τα ταμεία της ΕΕ όσο και από πηγές εθνικής και ιδιωτικής χρηματοδότησης)	Απολιγνιτοποίηση ■ Εκτόξευση τιμών των δικαιωμάτων εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα τα επόμενα χρόνια ■ Παύση όλων των χρηματοδοτήσεων σε επενδύσεις στα ορυκτά καύσιμα	Απολιγνιτοποίηση ■ Αργή εξέλιξη της τεχνολογίας πράσινου υδρογόνου και αμμωνίας ■ Κλείδωμα σε τεχνολογίες φυσικού αερίου σε επίπεδο τελικής χρήσης ■ Απελή οικονομικής βιωσιμότητας για την μεγαλύτερη ενεργειακή επένδυση της χώρας (Πτολεμαΐδα V)

Χωροταξία σε συνδυασμό με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη • Η ανάπτυξη των Πράσινων και Έξυπνων πόλεων είναι βασικό μέτρο της Ευρωπαϊκής πράσινης συμφωνίας • Επιδιώκεται η επιτάχυνση της μετάβασης στην βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα	Χωροταξία σε συνδυασμό με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη • Η πανδημία Covid 19 επηρεάζει τις προτεραιότητες για τον Βιώσιμο Αστικό Σχεδιασμό • Αύξηση αντιδράσεων τοπικών κοινωνιών σε θέματα χωροθέτησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
Διαχείριση Στερεών και Υγρών Αποβλήτων ▪ Υψηλά διαθέσιμα ποσά για δημιουργία ΜΕΑ και λυτών υποδομών κυκλικής διαχείρισης αποβλήτων από το Ταμείο Ανάκαμψης ▪ Ενεργειακή αξιοποίηση υπολειμμάτων των ΜΕΑ ▪ Δημιουργία θέσεων εργασίας, ιδίως στην περιφέρεια ▪ Μείωση του κόστους υλικών συσκευασίας με χρήση ανακύκλωσης.	Διαχείριση Στερεών και Υγρών Αποβλήτων ▪ Συνέχιση επιβολής προστίμων από την ΕΕ για τη λειτουργία ΧΑΔΑ ▪ Κίνδυνος για τη δημόσια υγεία σε αστικές περιοχές με κορεσμένους ΧΥΤΑ ▪ Αποτυχία σωστής διαχείρισης αγροτικών αποβλήτων με συνέπεια την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος (εδάφους, υδάτων). ▪ Μόλυνση από εκτεταμένη διασπορά μικροπλαστικών ▪ Επικίνδυνα ιατρικά απόβλητα μπορεί να καταλήγουν μαζί με υπόλοιπα απόβλητα

1.4 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΗΔΗ ΥΛΟΠΟΙΟΥΜΕΝΑ ΚΑΙ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΡΓΑ (ΕΘΝΙΚΟΥ & ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟΥ ΣΚΕΛΟΥΣ) ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η κατάρτιση του παρόντος ΤΠΑ βασίσθηκε στην εξέταση των παραμέτρων συμπληρωματικότητας των υλοποιούμενων και σχεδιαζόμενων έργων που χρηματοδοτούνται από το εθνικό και συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ, τα οποία και καλύπτουν το σύνολο των αξόνων στρατηγικής και των τομέων παρέμβασης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας όπως αναλύονται στα σχετικά στρατηγικά κείμενα που αναφέρονται στα προηγούμενα κεφάλαια.

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης αποτέλεσε εξαρχής βασική οριζόντια προτεραιότητα βάσει της οποίας σχεδιάστηκαν όλες οι άλλες πολιτικές καθώς οδηγεί σε πολλαπλά οφέλη σε όλους τους τελικούς τομείς κατανάλωσης και στην πραγματική οικονομία.

Τα μέτρα που εφαρμόστηκαν στον κτιριακό τομέα με κορωνίδα την ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών συντελούν δραστικά στην επίτευξη των στόχων μείωσης της πρωτογενούς κατανάλωσης ενέργειας και στη μείωση των εκπομπών ΑτΘ.

Για την ΠΠ 2014-2020 και μέχρι το τέλος του 2020, η συνολική δημόσια δαπάνη για δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες στο πλαίσιο του ΕΠΑνΕΚ ανήλθε σε 550 εκ. € (άμεσες ενισχύσεις και Ταμείο Εξοικονομώ II), ενώ οι αντίστοιχοι πόροι των Περιφερειακών Προγραμμάτων ανήλθαν σε 60 εκ. €. Το 2020, στο πλαίσιο του προγράμματος Εξοικονομώ – Αυτονομώ αυξήθηκαν οι διαθέσιμοι πόροι για δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε κατοικίες κατά 895 εκ. € (άμεσες ενισχύσεις και Ταμείο Εξοικονομώ II).

Σημαντική βαρύτητα επίσης έχουν οι δράσεις ενεργειακής αναβάθμισης δημόσιων κτιρίων που περιλαμβάνουν νοσοκομεία, εκπαιδευτικά κτίρια, σχολικές μονάδες και αθλητικές εγκαταστάσεις σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας.

Οι δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας με δεδομένη τη συμβολή τους στους στρατηγικούς στόχους της χώρας θα συνεχισθούν με μικρές διαφοροποιήσεις που έχουν προκύψει από την αποτίμηση των συμπερασμάτων παρελθόντων ετών, ενώ προβλέπεται να ενισχυθούν υφιστάμενες δράσεις σε όλους των τύπων κτιρίων και σε όλους τους τομείς της οικονομίας.

Ο Τομέας των ΑΠΕ αποτέλεσε επίσης βασικό πυλώνα της εθνικής στρατηγικής και μία πολύ σημαντική παράμετρο για τη θέσπιση των εθνικών δεσμεύσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Ένα σημαντικό μέρος των δράσεων που βρίσκονται σε εξέλιξη αποσκοπεί στην αύξηση της διείσδυσης των ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας. Στις ΑΠΕ για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες λαμβάνουν λειτουργική ενίσχυση, είναι «δύσκολος» ο συνδυασμός της με επενδυτική ενίσχυση, γεγονός που καθιστά τη χρηματοδότηση του κεφαλαιακού κόστους μη ελκυστική για τους υποψήφιους επενδυτές. Για το λόγο αυτό δεν ενισχύθηκαν, άμεσα, έργα ΑΠΕ από εθνικά ή συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα και η προώθηση σχετικών έργων επιτεύχθηκε μέσω της ενίσχυσης του συστήματος μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και των διασυνδέσεων των νησιών.

Στο πεδίο των ενεργειακών υποδομών τα οφέλη των υλοποιημένων έργων/δράσεων περιλαμβάνουν τη βελτίωση της λειτουργίας του ενεργειακού συστήματος, την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας, περιβαλλοντικά οφέλη, αλλά και την προστασία των καταναλωτών. Το εύρος

του αντικειμένου είναι πολύ σημαντικό και περιλαμβάνει διακριτά μεγάλα έργα υψηλού π/υ αλλά και έργα χαμηλότερου μεν π/υ αλλά εξίσου βαρύνουσας σημασίας.

Από τα μεγάλα ενεργειακά έργα ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω:

- Ηλεκτρική διασύνδεση Κυκλάδων με το ηπειρωτικό σύστημα Υψηλής Τάσης με ενταγμένη ΔΔ 136 εκ. €.
- Ηλεκτρική διασύνδεση Πελοποννήσου –Κρήτης (Φάση Ι) με ενταγμένη ΔΔ 127 εκ. €.
- Ανεξάρτητο Σύστημα φυσικού Αερίου (ΑΣΦΑ) Αλεξανδρούπολης

Στα υπόλοιπα έργα, με εγκεκριμένη ΔΔ υψηλότερη των 125 εκ. €, περιλαμβάνονται καλωδιακά έργα, εκσυγχρονισμός κέντρων ελέγχου και συστημάτων ασφαλείας, πληροφοριακά συστήματα, εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση του σταθμού ΥΦΑ στη Ρεβυθούσα με έναν αξιοσημείωτο αριθμό παρεμβάσεων και προσθηκών, ενώ έχει δρομολογηθεί η υλοποίηση της Ηλεκτρικής Διασύνδεσης Αττικής – Κρήτης.

Είναι αυτονόητο ότι η αναβάθμιση και ενίσχυση του ενεργειακού συστήματος της χώρας είναι απόλυτη προτεραιότητα και οι απαραίτητες δράσεις/έργα θα συνεχίσουν να υλοποιούνται.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση κάθε προσπάθειας οικονομικής ανάπτυξης και επομένως κάθε απόφαση δημόσιας αναπτυξιακής πολιτικής, θα πρέπει να αξιολογούνται μέσα από το πρίσμα των περιβαλλοντικών τους αποτυπωμάτων και της συμβολής τους στην αειφορία.

Βασικοί άξονες του ΥΠΕΝ στον τομέα του περιβάλλοντος, είναι η ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων, η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η προστασία της βιοποικιλότητας, η προστασία των δασών, η στροφή προς την κυκλική οικονομία και τέλος η προώθηση της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης και Κινητικότητας, καθώς και διαδικασιών και μέσων άσκησης χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού που προωθούν την αειφόρο και ισόρροπη ανάπτυξη και διασφαλίζουν την προστασία του περιβάλλοντος.

Στον υψηλό αριθμό των έργων του τομέα περιβάλλοντος περιλαμβάνονται μονάδες επεξεργασίας απορριμμάτων, στερεών αστικών αποβλήτων, λυμάτων, βιοαποβλήτων, αντιπλημμυρικά έργα, παρεμβάσεις σε δίκτυα ύδρευσης, μονάδες αφαλάτωσης, διαμορφώσεις πράσινων σημείων σε επιλεγμένους Δήμους, οριζόντιες δράσεις ΥΠΕΝ σχετικές με την εφαρμογή του Περιβαλλοντικού Κεκτημένου (μελέτες διαχείρισης υδατικών πόρων, ΕΠΜ – Φύση, χωροταξία, μελέτες/μετρήσεις ατμοσφαιρικής ρύπανσης και θορύβου).

Από τον πίνακα των μεγάλων έργων του τομέα περιβάλλοντος ενδεικτικά αναφέρονται τα ακόλουθα έργα:

- Διευθέτηση ρέματος Εσχατιάς
- Ολοκληρωμένη διαχείριση απορριμμάτων Περιφέρειας Πελοποννήσου με ΣΔΙΤ
- Συλλογή, μεταφορά, επεξεργασία και διάθεση ακαθάρτων, περιοχών Κορωπίου-Παιανίας – Φάση Β'
- Έργα αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων Ραφήνας και Αρτέμιδας

- Δίκτυα αποχέτευσης ακαθάρτων και εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων του Δήμου Μαραθώνα (οικισμοί Μαραθώνα και Νέας Μάκρης)
- Ολοκληρωμένη Εγκατάσταση Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΟΕΔΑ) Νοτιανατολικού Τομέα Θεσσαλονίκης

Για την ΠΠ 2014-2020 και μέχρι το τέλος του 2020, οι συνολικές επενδύσεις για τα έργα του περιβαλλοντικού τομέα σε όρους ενταγμένης ΔΔ ξεπερνούν τα 2 δισ. €.

Ο κατάλογος των έργων του τομέα θα συνεχίσει να διευρύνεται μέχρι να ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός του ΥΠΕΝ για τον νευραλγικό τομέα του περιβάλλοντος με έργα ιδιαίτερης σημασίας και δράσεις σε όλη τη χώρα. Σε ότι αφορά την προστασία της μοναδικής βιοποικιλότητας της χώρας μας έχουν εντοπισθεί αδυναμίες στη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών, οι οποίες θα πρέπει να αντιμετωπισθούν μέσω της διαμόρφωσης του πλαισίου που θα τις καταστήσει πρότυπα βιώσιμης ανάπτυξης.

Η κατάρτιση του παρόντος ΤΠΑ, όπως αναλύεται στα επόμενα κεφάλαια βασίσθηκε στην αξιολόγηση των συμπερασμάτων που προέκυψαν από την υλοποίηση των παραπάνω αναφερόμενων δράσεων, καθώς και στην ιεράρχηση των επιθυμητών στόχων και των αναγκών συμπληρωματικότητας και ανάπτυξης συνεργειών ανά τομέα παρέμβασης.

2 Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2021-2025

Η αναπτυξιακή στρατηγική του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του ΥΠΕΝ στο πλαίσιο υλοποίησης του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης για την περίοδο 2021-2025, συνάδει με τη συνολική στρατηγική του ΥΠΕΝ, προκειμένου η Ελλάδα να εφαρμόσει ένα βιώσιμο και κλιματικά προστατευτικό μοντέλο ανάπτυξης.

Όπως αναπτύσσεται ακολούθως, η συγκεκριμένη στρατηγική φιλοδοξεί να διαμορφωθεί ένα βιώσιμο αναπτυξιακό πρόγραμμα με κύριο γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος και την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή μέσω στοχευμένων δράσεων σε συγκεκριμένες προτεραιότητες του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης, καλύπτοντας τους αναπτυξιακούς και ειδικούς στόχους που τους αφορούν.

2.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΜΕΑ

Η αναπτυξιακή στρατηγική του Τομεακού Προγράμματος του ΥΠΕΝ καθορίζεται από το πλαίσιο των στόχων και των πολιτικών που θέτουν τα επί μέρους στρατηγικά κείμενα όπως το ΕΣΕΚ, το ΕΣΔΑ, η ΕΣΠΚΑ, κλπ. και τα οποία όλα μαζί συνθέτουν τη συνολική στρατηγική της χώρας για τους τομείς του Περιβάλλοντος, της Κλιματικής Αλλαγής και της Ενέργειας. Η αναπτυξιακή στρατηγική του ΥΠΕΝ ξεδιπλώνεται στους επτά τομείς παρέμβασης που έχουν ήδη καταγραφεί. Αυτοί οι τομείς αποτελούν και τις θεματικές προτεραιότητες για την εκπόνηση του Τομεακού Προγράμματος του ΥΠΕΝ, λαμβάνοντας υπόψη τις συνέργειες και συμπληρωματικότητες με άλλα χρηματοδοτικά εργαλεία.

Οι επτά, λοιπόν, στρατηγικές θεματικές προτεραιότητες του παρόντος ΤΠΑ αφορούν:

- ❖ Το κύμα ανακαινίσεων, δημόσιων κτιρίων, οικιών και κτιρίων του τριτογενούς τομέα προκειμένου να μειωθεί ριζικά η σπατάλη ενέργειας για θέρμανση, ψύξη, φωτισμό.
- ❖ Τις ηλεκτρικές διασυνδέσεις και δράσεις για τις ΑΠΕ, με στόχο να παύσει η λειτουργία ακριβών και ρυπογόνων πετρελαϊκών μονάδων και να γίνει εκμετάλλευση του μεγάλου δυναμικού ΑΠΕ του αιγιακού χώρου. Παράλληλα, η πολύ μεγάλη διείσδυση ΑΠΕ στο συνολικό ενεργειακό μίγμα θα μειώσει θεαματικά τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα περιορίζοντας ταυτόχρονα το κόστος ενέργειας και την εξάρτηση από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα.
- ❖ Την ηλεκτροκίνηση, έτσι ώστε να μειωθούν οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα στον τομέα των μεταφορών και να αποφορτιστεί το αστικό περιβάλλον από τους πολλούς ρυπαντές που συνεπάγεται η λειτουργία εκατομμυρίων οχημάτων με κινητήρα εσωτερικής καύσης.
- ❖ Τις δράσεις για την προστασία της Φύσης, της Βιοποικιλότητας και των δασών με σκοπό τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, τη μείωση των επιπτώσεων της ρύπανσης στη δημόσια υγεία και τα οικοσυστήματα και την ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων.
- ❖ Την απολιγνιτοποίηση και τη δίκαιη αναπτυξιακή μετάβαση των περιοχών που εξαρτώνται από τη λιγνιτική βιομηχανία. Ο στόχος εδώ είναι διπλός και αφορά τόσο την αλλαγή του ενεργειακού μίγματος της χώρας όσο και την κοινωνική και οικονομική ανασυγκρότηση των Περιφερειακών Ενοτήτων Κοζάνης, Φλώρινας και Αρκαδίας ακολουθώντας ένα βιώσιμο και πολυσχιδές παραγωγικό υπόδειγμα.
- ❖ Τη χωροταξία σε συνδυασμό με τη βιώσιμη ανάπτυξη που στόχο έχουν την αναβάθμιση της ποιότητας της ζωής των πολιτών με την προώθηση της αειφόρου και ισόρροπης ανάπτυξης, την

κατοχύρωση της παραγωγικής και κοινωνικής συνοχής, διασφαλίζοντας παράλληλα την προστασία του περιβάλλοντος στο σύνολο του εθνικού χώρου και στις επί μέρους ενότητες του.

- ❖ Τη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων με επείγοντα στόχο να ξεφύγει η χώρα από τις απαρχαιωμένες πρακτικές διάθεσης των αποβλήτων, υιοθετώντας μια ορθολογική πυραμίδα πρακτικών διαχείρισης δηλ. πρόληψη, ανάκτηση-ανακύκλωση, ενεργειακή και άλλη αξιοποίηση και τέλος διάθεση του όποιου υπολείμματος. Ο τομέας παρέμβασης των αποβλήτων κρίνεται και ο δυσκολότερος λαμβάνοντας υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση όσον αφορά τη διαχείριση αλλά και τη δυσκολία αλλαγής νοοτροπίας που απαιτεί η πρόληψη και η ανακύκλωση στην πηγή.

Η στόχευση της στρατηγικής του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ αφορά και τους πέντε αναπτυξιακούς πυλώνες του ΕΠΑ. Συγκεκριμένα:

1) Έξυπνη Ανάπτυξη

Οι στρατηγικές του ΥΠΕΝ και οι δράσεις που θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο των τομέων παρέμβασης συνεισφέρουν θετικά στις προτεραιότητες του ΕΠΑ που αφορούν τη δημόσια διοίκηση, την ψηφιοποίηση και ψηφιακή διασύνδεση των μονάδων του Δημοσίου καθώς και τις έξυπνες πόλεις.

2) Πράσινη Ανάπτυξη

Αυτός είναι και ο τομέας με το μεγαλύτερο εύρος δράσεων του ΥΠΕΝ. Ως εκ τούτου επηρεάζει μια πλειάδα προτεραιοτήτων του ΕΠΑ όπως η αύξηση της ενεργειακής απόδοσης, η πολύ μεγάλη διείσδυση των ΑΠΕ στο ενεργειακό μίγμα και η συνακόλουθη μειωμένη εξάρτηση από εισαγωγές καυσίμων. Επίσης η πρόληψη κινδύνων και η ανάπτυξη υποδομών προστασίας καθώς και η διαχείριση των υδάτων. Μεγάλη είναι η συμβολή του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ και στην προτεραιότητα του ΕΠΑ για τη διαχείριση των αποβλήτων. Τέλος το παρόν ΤΠΑ αναλαμβάνει σημαντικό βάρος για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων που αφορούν την προστασία της φυσικής κληρονομιάς και την ανάπτυξη των πράσινων πόλεων.

3) Ανάπτυξη Υποδομών

Στο πεδίο των υποδομών το ΤΠΑ δίνει ώθηση στην προτεραιότητα του ΕΠΑ που αφορά τα ενεργειακά δίκτυα.

και έμμεσα στους πυλώνες:

4) Κοινωνική Ανάπτυξη

Το ΤΠΑ του ΥΠΕΝ συμβάλλει στην αντιμετώπιση ανισοτήτων στις απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές.

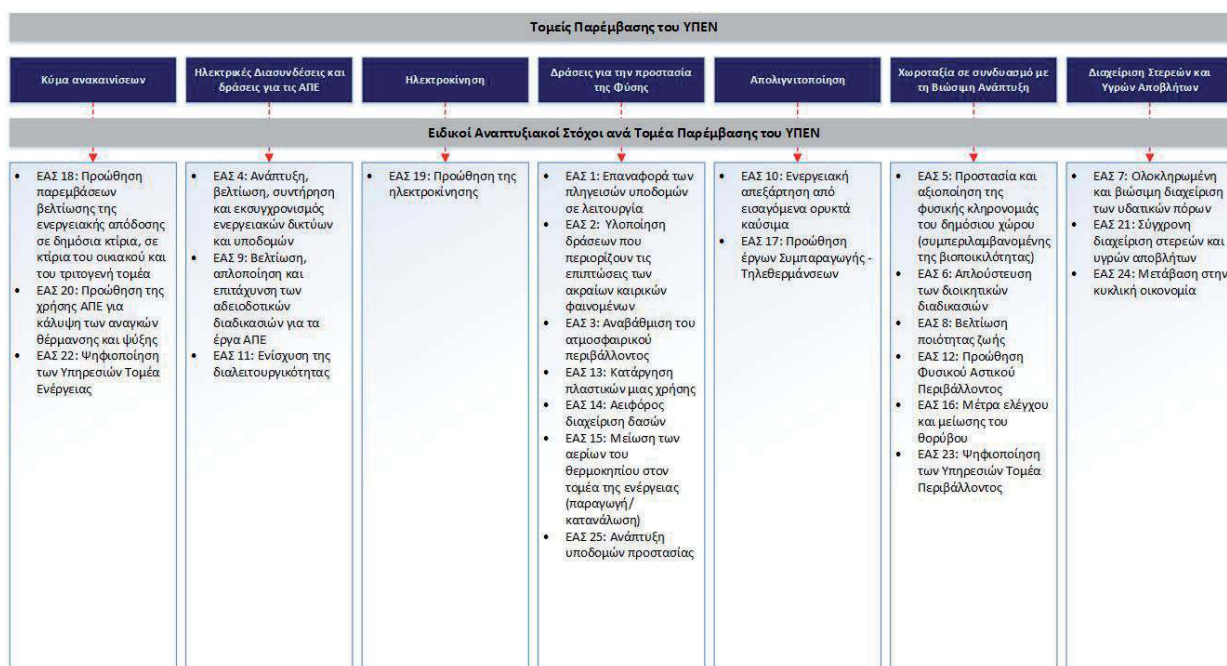
5) Εξωστρέφεια

Το ΤΠΑ του ΥΠΕΝ συμβάλλει στην υλοποίηση μιας σειράς προτεραιοτήτων του ΕΠΑ που σχετίζονται με την εξωστρέφεια όπως η στήριξη του εναλλακτικού και οικολογικού τουρισμού.

2.2 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

Σύμφωνα με τις προσδιορισμένες στρατηγικές προτεραιότητες που αντιστοιχούν στους τομείς παρέμβασης του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ, όπως περιγράφηκαν στην προηγούμενη ενότητα, έχουν προσδιοριστεί είκοσι πέντε (25) Ειδικοί Αναπτυξιακοί Στόχοι (ΕΑΣ), οι οποίοι παρουσιάζονται στο ακόλουθο σχήμα.

Σχήμα 2: Ειδικοί Αναπτυξιακοί Στόχοι του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025 του ΥΠΕΝ

2.3 ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΕΠΑ

Στην παρούσα Ενότητα, οι είκοσι πέντε (25) Ειδικοί Αναπτυξιακοί Στόχοι του ΤΠΑ αντιστοιχίζονται και αξιολογούνται βάσει του επιπέδου συσχέτισης με τους Αναπτυξιακούς Στόχους / Πυλώνες και τους Ειδικούς Στόχους του ΕΠΑ, που καλύπτει το ΤΠΑ του ΥΠΕΝ.

Πίνακας 8: Αντιστοίχιση Ειδικών Αναπτυξιακών Στόχων ΤΠΑ ΥΠΕΝ με Πυλώνες-Αναπτυξιακούς Στόχους και Ειδικούς Στόχους ΕΠΑ

Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ		Αναπτυξιακός Στόχος ΕΠΑ							
		Έξυπνη ανάπτυξη		Πράσινη ανάπτυξη		Ανάπτυξη υποδομών		Κοινωνική Ανάπτυξη	
		Έρευνα και ανάπτυξη	Ψηφιακός μετασχηματισμός	Κυκλική οικονομία	Προστασία του περιβάλλοντος	Κλιματική Αλλαγή	Δίκτυα	Μεταφορές	Απασχόληση
ΕΑΣ1	Επαναφορά των πληγείσων υποδομών σε λειτουργία				***	****			Κοινωνική συνοχή
	Υλοποίηση δράσεων που περιορίζουν τις επιπτώσεις των ακραίων καιρικών φαινομένων								Απασχόληση
	Αναβάθμιση του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος				****	***			Τουρισμός

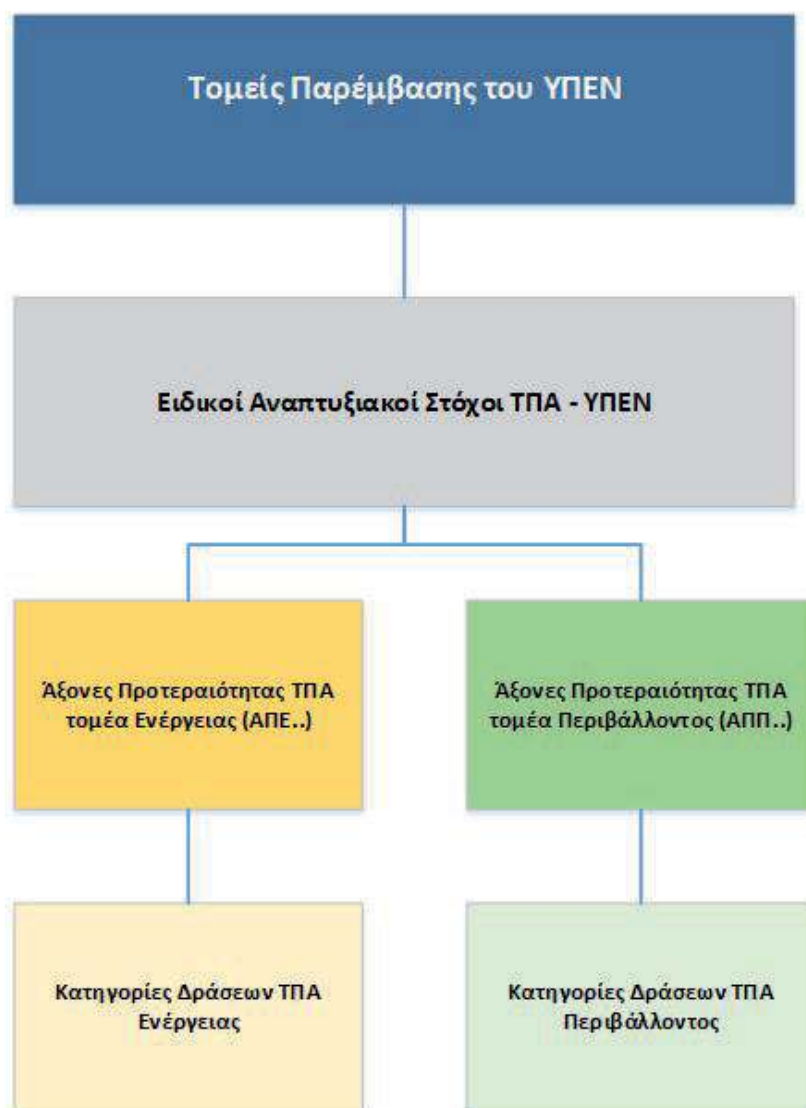
ΕΑΣ4	Ανάπτυξη, βελτίωση, συντήρηση και εκσυγχρονισμός ενεργειακών δικτύων και υποδομών.	**							****	*			**	
ΕΑΣ5	Προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς του δημόσιου χώρου (συμπεριλαμβανομένης της βιοποικιλότητας)				***							***	***	***
ΕΑΣ6	Απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών	***	*										**	
ΕΑΣ7	Ολοκληρωμένη και βιώσιμη διαχείριση των υδατικών πόρων			***	***	***							**	**
ΕΑΣ8	Βελτίωση ποιότητας ζωής				**					**			*****	
ΕΑΣ9	Βελτίωση, απλοποίηση και επιτάχυνση των αδειοδοτικών διαδικασιών για τα έργα ΑΠΕ					***			****					
ΕΑΣ10	Ενεργειακή απαξέρτηση από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα			**	***	***			**	**		***		
ΕΑΣ11	Ενίσχυση της δαλεितουργικότητας	*****	*										**	
ΕΑΣ12	Πρόωθηση Φυσικού Αστικού Περιβάλλοντος				***	***							***	***
ΕΑΣ13	Κατάρνηση πλαστικών μιας χρήσης			*****	*****	**								
ΕΑΣ14	Αειφόρος διαχείριση δασών				***	***								*
ΕΑΣ15	Μείωση των αερίων του θερμοκηπίου στον τομέα της				***	*****			*****					

Υπόμνημα Βαθμού Συσχέτισης	****: πολύ ισχυρή	***: ισχυρή	** : μέτρια	* : ασθενής
-------------------------------	-------------------	-------------	-------------	-------------

2.4 ΣΤΟΧΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΠΑ

Το ΤΠΑ 2021-2025 του ΥΠΕΝ χωρίζεται σε δύο υποπρογράμματα ένα για τον τομέα της Ενέργειας και ένα για τον τομέα του Περιβάλλοντος με τους αντίστοιχους Αναπτυξιακούς Στόχους (ΑΣ) και Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ) να χαρακτηρίζονται ως Ενέργειας (Ε) ή Περιβάλλοντος (Π). Το Υποπρόγραμμα Ενέργειας περιλαμβάνει τρεις (3) Αναπτυξιακούς Στόχους (ΑΣΕ) και έξι (6) Άξονες προτεραιότητας (ΑΠΕ) και το Υποπρόγραμμα Περιβάλλοντος δύο (2) Αναπτυξιακούς Στόχους (ΑΣΠ) και οκτώ (8) Άξονες προτεραιότητας (ΑΠΠ) - πλέον ενός Αναπτυξιακού Στόχου και ενός Άξονα Προτεραιότητας που αφορά στην Τεχνική Βοήθεια για κάθε υποπρόγραμμα (όπως παρουσιάζεται στην Ενότητα 3) – βάσει των Ειδικών Αναπτυξιακών Στόχων των τομέων παρέμβασης του ΥΠΕΝ στο ΤΠΑ, όπως παρουσιάστηκαν ανωτέρω. Οι συγκεκριμένοι Άξονες Προτεραιότητας του ΤΠΑ αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες Προτεραιότητες των Αναπτυξιακών Στόχων/ Πυλώνων του ΕΠΑ και περιλαμβάνουν τις επιμέρους Κατηγορίες Δράσεων του ΤΠΑ, σύμφωνα με την αρχιτεκτονική που απεικονίζεται στο ακόλουθο σχήμα.

Σχήμα 3: Αρχιτεκτονική του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025 του ΥΠΕΝ

Οι Αναπτυξιακοί Στόχοι και οι Άξονες Προτεραιότητας του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα σε αντιστοίχιση με τους Αναπτυξιακούς Στόχους και τις Προτεραιότητες του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025.

Πίνακας 9: Αντιστοίχιση των Αναπτυξιακών ΣΑξόνων Προτεραιότητας του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ με τους Πυλώνες-Αναπτυξιακούς Στόχους και τις Προτεραιότητες του ΕΠΑ 2021-2025

Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ/ΕΠΑ	Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ/Προτεραιότητα ΕΠΑ	Κωδικός Αναπτυξιακού Στόχου ΤΠΑ ΥΠΕΝ
Έξυπνη Ανάπτυξη	1.6 Δημόσια Διοίκηση και Ψηφιοποίηση	ΑΣΕ1/ΑΣΠ1
	1.8 Ψηφιακή διασύνδεση μονάδων Δημόσιας Διοίκησης	ΑΣΕ1/ΑΣΠ1

Πράσινη Ανάπτυξη	2.1 Ενεργειακή Απόδοση	ΑΣΕ2
	2.2 Στήριξη ΑΠΕ-συμπαγωγή	ΑΣΕ2
	2.3 Απεξάρτηση από Ορυκτά καύσιμα	ΑΣΕ2
	2.4 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	ΑΣΠ2
	2.5 Ανάπτυξη Υποδομών Προστασίας	ΑΣΠ2
	2.6 Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση Υδάτων	ΑΣΠ2
	2.7 Διαχείριση Στερεών και Υγρών αποβλήτων	ΑΣΠ2
	2.9 Ανάδειξη προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς	ΑΣΠ2
	2.11 Πράσινες Πόλεις	ΑΣΠ2
Ανάπτυξη Υποδομών	4.2 Ενεργειακά Δίκτυα και Υποδομές	ΑΣΕ3

Ακολουθεί η αναλυτική παρουσίαση των Αναπτυξιακών Στόχων και των Αξόνων Προτεραιότητας που αφορούν διακριτές κατηγορίες δράσεων. Ειδικότερα, οι Αναπτυξιακοί Στόχοι του ΤΠΑ αντιστοιχούν σε συγκεκριμένους Τομείς Παρέμβασης του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ και, περιλαμβάνουν τα ακόλουθα (κύρια) πεδία πληροφορίας:

- τον ειδικό αναπτυξιακό στόχο, σε επίπεδο ΤΠΑ, που εξυπηρετούν,
- τους Άξονες Προτεραιότητας που περιλαμβάνουν.

Και ανά επιμέρους Αναπτυξιακό Στόχο:

- τον ειδικό στόχο του ΤΠΑ, που συμβάλουν,
- μια σύντομη περιγραφή του αντικειμένου του Άξονα Προτεραιότητας, καθώς και την τεκμηρίωση της ανάγκης χρηματοδότησης από το ΕΠΑ,
- τις κατηγορίες δράσεων που πρόκειται να υλοποιηθούν,
- τους σχετικούς δείκτες εκροών και
- τους δυνητικούς δικαιούχους.

2.4.1 Αναπτυξιακοί Στόχοι και Άξονες Προτεραιότητας Τομεακού Υποπρογράμματος Ενέργειας του ΥΠΕΝ (ΑΠΕ)

2.4.1.1 Αναπτυξιακός Στόχος- «Έξυπνη Ανάπτυξη (Ενέργεια)» ΑΣΕ1

Κωδικός αναγνώρισης Αναπτυξιακού Στόχου ΤΠΑ:	ΑΣΕ 1
Αναπτυξιακός Στόχος - Ειδικός Στόχος ΕΠΑ:	Έξυπνη Ανάπτυξη - Ψηφιακός Μετασχηματισμός
Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ:	ΑΠΕ1.1 Δημόσια Διοίκηση και ψηφιοποίηση
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ που εξυπηρετείται:	- Ψηφιοποίηση των Υπηρεσιών Τομέα Ενέργειας - Απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών
Σύντομη περιγραφή ΑΠ:	Ο ΑΠΕ1.1 περιλαμβάνει δράσεις/ έργα που αφορούν στην ψηφιοποίηση υπηρεσιών του τομέα ενέργειας και ορυκτών πρώτων υλών απαραίτητων για την εξέλιξη και βελτίωση των υπηρεσιών και λειτουργιών του Τομέα Ενέργειας του ΥΠΕΝ.
Κατηγορίες Δράσεων:	- Δράσεις ψηφιακού μετασχηματισμού για την αποτελεσματικότερη διαχείριση και έλεγχο των πληροφοριών/στοιχείων που αφορούν στον τομέα ενέργειας και εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών - Αναβάθμιση και ανάπτυξη βάσεων δεδομένων ενεργειακών προϊόντων, ενεργειακών στοιχείων και γεωχωρικών πληροφοριών - Αναβάθμιση και ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων για την απλοποίηση των υπηρεσιών και λειτουργιών του Τομέα Ενέργειας του ΥΠΕΝ
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ:	Ο ψηφιακός μετασχηματισμός του τομέα Ενέργειας έχει σημαντική συνεισφορά στην αντιμετώπιση των αναπτυξιακών αναγκών που εκτείνονται πέρα από τη συμμόρφωση με τις τεχνολογικές εξελίξεις, καθώς θα διευκολύνει σημαντικά τον τομέα στην διεκπεραίωση του έργου του, επιτυγχάνοντας σημαντική εξοικονόμηση πόρων.
Καθεστώς Ενίσχυσης:	Επιχορήγηση/ Κρατική ενίσχυση/ Μέσο Χρηματοοικονομικής Τεχνικής/ Άλλο
Δείκτες εκροών:	Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο (CO22)
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	- Γενικές Γραμματείες/ Υπηρεσίες Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Εποπτευόμενοι φορείς Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας - ΝΠΙΔ - ΝΠΔΔ
Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ:	ΑΠΕ1.2 Ψηφιακή Διασύνδεση Μονάδων Δημόσιας Διοίκησης

Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ που εξυπηρετείται:	- Απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών - Ενίσχυση της διαλειτουργικότητας
Σύντομη περιγραφή ΑΠ:	Ο ΑΠΕ1.2 περιλαμβάνει δράσεις/ έργα που αφορούν στην ψηφιακή διασύνδεση των μονάδων δημόσιας διοίκησης και ειδικά του Τομέα Ενέργειας του ΥΠΕΝ με σκοπό την επίτευξη της μεγαλύτερης δυνατής αποτελεσματικότητας της Δημόσιας Διοίκησης.
Κατηγορίες Δράσεων:	Δράσεις διαλειτουργικότητας μεταξύ δημοσίων φορέων για την ανάπτυξη ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ:	Ο ψηφιακός μετασχηματισμός του τομέα Ενέργειας έχει σημαντική συνεισφορά στην αντιμετώπιση των αναπτυξιακών αναγκών που εκτείνονται πέρα από τη συμμόρφωση με τις τεχνολογικές εξελίξεις, καθώς θα διευκολύνει σημαντικά τον τομέα στην διεκπεραίωση του έργου του, επιτυγχάνοντας σημαντική εξοικονόμηση πόρων.
Καθεστώς Ενίσχυσης:	Επιχορήγηση/ Κρατική ενίσχυση/ Μέσο Χρηματοοικονομικής Τεχνικής/ Άλλο
Δείκτες εκροών:	- Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο (CO22) - Ανάπτυξη ηλεκτρονικών υποδομών για την παροχή υπηρεσιών νέφους (4802)
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	- Γενικές Γραμματείες/ Υπηρεσίες Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Εποπτευόμενοι φορείς Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας - ΝΠΔΔ - ΝΠΙΔ

2.4.1.2 Αναπτυξιακός Στόχος «Πράσινη Ανάπτυξη (Ενέργεια)» (ΑΣΕ2)

Κωδικός αναγνώρισης Αναπτυξιακού Στόχου:	ΑΣΕ 2
Αναπτυξιακός Στόχος - Ειδικός Στόχος ΕΠΑ:	Πράσινη ανάπτυξη – Προστασία του Περιβάλλοντος / Κλιματική Αλλαγή
Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ:	ΑΠΕ2.1 Ενεργειακή Απόδοση
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ που εξυπηρετείται:	- Προώθηση παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης σε δημόσια κτίρια, σε κτίρια του οικιακού και του τριτογενή τομέα - Προώθηση της χρήσης ΑΠΕ για κάλυψη των αναγκών θέρμανσης και ψύξης
Σύντομη περιγραφή ΑΠ:	Ο ΑΠΕ2.1 περιλαμβάνει δράσεις/ έργα που αφορούν στην εξοικονόμηση ενέργειας σε κτίρια οικιακού και τριτογενή τομέα καθώς και δημόσια κτίρια. Προωθούνται με κατάλληλα μέτρα, παρεμβάσεις και έργα οι ενεργειακές αναβαθμίσεις των κτιρίων και η καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας.
Κατηγορίες Δράσεων:	- Προώθηση Ενεργειακών Αναβαθμίσεων στα κτίρια Οικιακού τομέα - Προώθηση Ενεργειακών Αναβαθμίσεων στα κτίρια Τριτογενούς τομέα

	▪ Προώθηση Ενεργειακών Αναβαθμίσεων στα κτίρια Δημόσιας Χρήσης
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ:	Η ανάπτυξη και εκτέλεση δράσεων ενεργειακής απόδοσης είναι ιδιαίτερα σημαντική για την κάλυψη των στόχων του ΕΠΑ για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Η ανάγκη για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας είναι άμεση προτεραιότητα για την ΕΕ. Ο αντίκτυπος της ενεργειακής απόδοσης για τις δράσεις για την κλιματική αλλαγή είναι μεγάλος.
Καθεστώς Ενίσχυσης:	Επιχορήγηση/ Κρατική ενίσχυση/ Μέσο Χρηματοοικονομικής Τεχνικής/ Άλλο
Δείκτες εκρών:	▪ Ενεργειακή απόδοση: Αριθμός νοικοκυριών που κατατάσσονται σε καλύτερη κατηγορία ενεργειακής κατανάλωσης (CO31) ▪ Ενεργειακή απόδοση: Μείωση της ετήσιας κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας των δημόσιων κτιρίων (CO32) ▪ Μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου: Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου (CO34) ▪ Πλήθος δημόσιων κτιρίων που υποστηρίζονται για την ενεργειακή αναβάθμισή τους (O0308)
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	▪ ΝΠΔΔ ▪ ΝΠΙΔ ▪ ΟΤΑ Α' & Β' βαθμού ▪ Συνεργατικά σχήματα
Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ:	ΑΠΕ2.2 Στήριξη ΑΠΕ – Συμπαράγωγή
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ που εξυπηρετείται:	▪ Βελτίωση, απλοποίηση και επιτάχυνση των αδειοδοτικών διαδικασιών για τα έργα ΑΠΕ ▪ Μείωση των αερίων του θερμοκηπίου στον τομέα της ενέργειας (παραγωγή/κατανάλωση) ▪ Προώθηση έργων Συμπαράγωγής - Τηλεθερμάνσεων
Σύντομη περιγραφή ΑΠ:	ΟΑΠΕ2.2 περιλαμβάνει δράσεις/ έργα που αφορούν στην ενίσχυση της συμμετοχής των ΑΠΕ στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας μέσω της προώθησης και της συμπαράγωγής αλλά και την βελτίωση απλοποίηση και επιτάχυνση των διαδικασιών αδειοδότησης
Κατηγορίες Δράσεων:	▪ Νομοθετική ολοκλήρωση της απλοποίησης αδειοδότησης έργων ΑΠΕ ▪ Ομαδοποίηση μικρών έργων ΑΠΕ για σύνδεση στο Σύστημα ▪ Διασφάλιση βιωσιμότητας Ειδικού Λογαριασμού ΑΠΕ ▪ Ολοκλήρωση θεσμικού πλαισίου χωροθέτησης εγκαταστάσεων ΑΠΕ για τη διευκόλυνση διείσδυσης τους στην αγορά ηλεκτρισμού ▪ Προώθηση συστημάτων αυτοπαραγωγής από ΑΠΕ και αποθήκευσης ▪ Εκπόνηση πιλοτικών υποστηρικτικών μελετών, οι οποίες θα βοηθήσουν στην περαιτέρω ενίσχυση των ΑΠΕ καθώς και στην ανάπτυξη εναλλακτικών καυσίμων (ιδιαίτερα στις οδικές μεταφορές) ▪ Ανάπτυξη τεχνολογιών και υλοποίηση έργων συμπαράγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας

Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ:	Η ένταξη των ΑΠΕ στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας συμβάλουν στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής αλλά και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, προσελκύοντας επενδύσεις στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης. Η εκτέλεση μεγάλων έργων ΑΠΕ στις περιοχές που πλήττονται οικονομικά από την απολιγνιτοποίηση λειτουργούν ως μοχλός ανάπτυξης.
Καθεστώς Ενίσχυσης:	Επιχορήγηση/ Κρατική ενίσχυση/ Μέσο Χρηματοοικονομικής Τεχνικής/ Άλλο
Δείκτες εκροών:	- Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας: Πρόσθετη δυναμικότητα παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας (CO30) - Μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου: Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου (CO34) - Παραγωγή ενέργειας από μονάδες ΣΗΘΥΑ (T4408) - Σχέδια δράσης για βιώσιμη ενέργεια (2301)
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	- ΟΤΑ Α' & Β' βαθμού - ΝΠΔΔ - Πολίτες - Συνεργατικά Σχήματα
Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ:	ΑΠΕ2.3 Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα – ενεργειακή μετάβαση
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος που εξυπηρετείται:	- Μείωση των αερίων του θερμοκηπίου στον τομέα της ενέργειας (παραγωγή/κατανάλωση) - Ενεργειακή απεξάρτηση από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα - Προώθηση της ηλεκτροκίνησης
Σύντομη περιγραφή ΑΠ:	ΟΑΠΕ2.3 περιλαμβάνει δράσεις/ έργα που αφορούν στην προώθηση εναλλακτικών καυσίμων αντί των ορυκτών, συμβάλουν στην προσαρμογή για την κλιματική αλλαγή και τη μείωση των αερίων του θερμοκηπίου. Η προώθηση της ηλεκτροκίνησης αλλά και η απολιγνιτοποίηση είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την διείσδυση των ΑΠΕ στην ηλεκτρική παραγωγή. Η προώθηση της Τηλεθέρμανσης αποτελεί μια βιώσιμη λύση για την μείωση του ενεργειακού και οικονομικού κόστους θέρμανσης και την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας.
Κατηγορίες Δράσεων:	- Αναβάθμιση και επέκταση δικτύων τηλεθέρμανσης - Επιδότησεις για την αντικατάσταση εξοπλισμού παραγωγής θερμότητας με άλλον μεγαλύτερης απόδοσης / εναλλακτικού καυσίμου - Επιδότησεις ανανέωσης στόλου οχημάτων με ηλεκτρικά – Κινούμενα Ηλεκτρικά - Οικονομικά κίνητρα συνδεδεμένα με τις εκπομπές CO₂ για μετάβαση στην ηλεκτροκίνηση - Χρήση ΑΠΕ για την ηλεκτροδότηση των σταθμών φόρτισης
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ:	Προώθηση της ηλεκτροκίνησης με τη θέσπιση κατάλληλων κινήτρων για την απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και την βιώσιμη προώθηση της ηλεκτροκίνησης.
Καθεστώς Ενίσχυσης:	Επιχορήγηση/ Κρατική ενίσχυση/ Μέσο Χρηματοοικονομικής Τεχνικής/ Άλλο
Δείκτες εκροών:	Μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου: Εκτιμώμενη ετήσια μείωση των εκπομπών των αερίων θερμοκηπίου (CO34)

	▪ Ενέργεια που εξοικονομείται από τηλεθέρμανση σε ετήσια βάση (Τ4409) ▪ Σχέδια δράσης για βιώσιμη ενέργεια (2301) ▪ Πλήθος Οχημάτων / Εξοπλισμού (3401)
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	▪ ΟΤΑ Α' & Β' ΒΑΘΜΟΥ ▪ Συνεργατικά σχήματα ▪ ΝΠΙΔ ▪ ΝΠΔΔ

2.4.1.3 Αναπτυξιακός Στόχος «Ανάπτυξη Υποδομών (Ενέργεια)» (ΑΣΕ3)

Κωδικός αναγνώρισης Άξονα Προτεραιότητας:	ΑΣΕ 3
Αναπτυξιακός Στόχος/ Πυλώνας - Ειδικός Στόχος ΕΠΑ:	Ανάπτυξη Υποδομών – Δίκτυα
Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ:	ΑΠΕ3.1 Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ που εξυπηρετείται:	▪ Ανάπτυξη, βελτίωση, συντήρηση και εκσυγχρονισμός ενεργειακών δικτύων και υποδομών.
Σύντομη περιγραφή ΑΠ:	ΟΑΠΕ3.1 περιλαμβάνει δράσεις/ έργα που αφορούν στην ενίσχυση και στοχευμένη ανάπτυξη των δικτύων και των υποδομών προκειμένου να ενταχθούν και συνδεθούν έργα ΑΠΕ με άμεσο αντίκτυπο στην ανάπτυξη και την ενίσχυση των επενδύσεων που επιπροσθέτως αποτελούν βασικό παράγοντα για την ανάπτυξη της ηλεκτροκίνησης σε συνδυασμό ειδικά με την ανάπτυξη έξυπνων δικτύων. Επίσης επιτυγχάνεται ο εκσυγχρονισμός και η ολοκλήρωση δικτύων διανομής ηλεκτρικής ενέργειας αλλά και φυσικού αερίου ως μεταβατικού καυσίμου.
Κατηγορίες Δράσεων:	▪ Ανάπτυξη έξυπνων δικτύων ▪ Έργα και υποδομές διανομής φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού (μέσης και χαμηλής πίεσης / τάσης αντίστοιχα)
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ:	Με την ανάπτυξη ενεργειακών δικτύων και υποδομών ενισχύονται οι επενδύσεις σε ΑΠΕ και εξασφαλίζεται η ασφαλής λειτουργία του δικτύου στοιχείο απαραίτητο για το επενδυτικό περιβάλλον στην ενέργεια. Η ανάπτυξη ολοκληρωμένων έξυπνων δικτύων και δικτύου σημείων φόρτισης είναι προ απαιτούμενη για την διείσδυση της ηλεκτροκίνησης στις μεταφορές.
Καθεστώς Ενίσχυσης:	Επιχορήγηση/ Κρατική ενίσχυση/ Μέσο Χρηματοοικονομικής Τεχνικής/ Άλλο
Δείκτες εκρρών:	▪ Μήκος καλωδίων ηλεκτρικής ενέργειας (εναέριων και υπόγειων) (501) ▪ Μήκος νέου δικτύου φυσικού αερίου, μέσης και χαμηλής πίεσης (701) ▪ Νοικοκυριά που έχουν πρόσβαση σε παροχή φυσικού αερίου (SO018)
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	▪ ΟΤΑ Α' & Β' ΒΑΘΜΟΥ

	▪ ΝΠΙΔ ▪ ΝΠΔΔ
--	--

2.4.2 Αναπτυξιακοί Στόχοι Τομεακού Υποπρογράμματος Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ (ΑΣΠ)

2.4.2.1 Αναπτυξιακός Στόχος «Εξυπνη Ανάπτυξη (Περιβάλλον)» (ΑΣΠ1)

Κωδικός αναγνώρισης Άξονα Προτεραιότητας:	ΑΣΠ 1
Αναπτυξιακός Στόχος - Ειδικός Στόχος ΕΠΑ:	Εξυπνη Ανάπτυξη - Ψηφιακός Μετασχηματισμός
Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ:	ΑΠΠ1.1 Δημόσια Διοίκηση και ψηφιοποίηση
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ που εξυπηρετείται:	▪ Ψηφιοποίηση των Υπηρεσιών Τομέα Περιβάλλοντος ▪ Απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών ▪ Ενίσχυση της διαλειτουργικότητας
Σύντομη περιγραφή ΑΠ:	Ο ΑΠΠ1.1 περιλαμβάνει δράσεις/ έργα που αφορούν στην ψηφιοποίηση υπηρεσιών του Τομέα Περιβάλλοντος απαραίτητων για την εξέλιξη και βελτίωση των υπηρεσιών και λειτουργιών του Τομέα Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ.
Κατηγορίες Δράσεων:	▪ Δράσεις ψηφιακού μετασχηματισμού για την αποτελεσματικότερη διαχείριση και έλεγχο των πληροφοριών/στοιχείων που αφορούν στον τομέα Περιβάλλοντος και εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των Γενικών Γραμματειών του ΥΠΕΝ. ▪ Αναβάθμιση και ανάπτυξη βάσεων δεδομένων περιβαλλοντικών στοιχείων και γεωχωρικών πληροφοριών ▪ Αναβάθμιση και ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων για την απλοποίηση των υπηρεσιών και λειτουργιών του Τομέα Περιβάλλοντος του ΥΠΕΝ
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ:	Ο ψηφιακός μετασχηματισμός του τομέα Περιβάλλοντος έχει σημαντική συνεισφορά στην αντιμετώπιση των αναπτυξιακών αναγκών που εκτείνονται πέρα από τη συμμόρφωση με τις τεχνολογικές εξελίξεις, καθώς θα διευκολύνει σημαντικά τον τομέα στην διεκπεραίωση του έργου του, επιτυγχάνοντας σημαντική εξοικονόμηση πόρων.
Καθεστώς Ενίσχυσης:	Επιχορήγηση/ Κρατική ενίσχυση/ Μέσο Χρηματοοικονομικής Τεχνικής/ Άλλο
Δείκτες εκροών:	▪ Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο (CO22)
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	▪ Γενικές Γραμματείες/ Υπηρεσίες Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ▪ Εποπτευόμενοι Φορείς Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ▪ ΝΠΙΔ ▪ ΝΠΔΔ

Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ:	ΑΠΠ1.2 Ψηφιακή Διασύνδεση Μονάδων Δημόσιας Διοίκησης
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ που εξυπηρετείται:	- Απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών - Ενίσχυση της διαλειτουργικότητας
Σύντομη περιγραφή ΑΠ:	Ο ΑΠΠ1.2 περιλαμβάνει δράσεις/ έργα που αφορούν στην ψηφιακή διασύνδεση των μονάδων δημόσιας διοίκησης με σκοπό την επίτευξη της μεγαλύτερης δυνατής αποτελεσματικότητας της Δημόσιας Διοίκησης.
Κατηγορίες Δράσεων:	• Δράσεις διαλειτουργικότητας μεταξύ δημοσίων φορέων για την ανάπτυξη ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ:	Ο ψηφιακός μετασχηματισμός του τομέα Περιβάλλοντος έχει σημαντική συνεισφορά στην αντιμετώπιση των αναπτυξιακών αναγκών που εκτείνονται πέρα από τη συμμόρφωση με τις τεχνολογικές εξελίξεις, καθώς θα διευκολύνει σημαντικά τον τομέα περιβάλλοντος στην διεκπεραίωση του έργου του, επιτυγχάνοντας σημαντική εξοικονόμηση πόρων.
Καθεστώς Ενίσχυσης:	Επιχορήγηση/ Κρατική ενίσχυση/ Μέσο Χρηματοοικονομικής Τεχνικής/ Άλλο
Δείκτες εκρών:	- Αριθμός έργων που αφορούν δημόσιες διοικήσεις ή δημόσιες υπηρεσίες σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο (CO22) - Ανάπτυξη ηλεκτρονικών υποδομών για την παροχή υπηρεσιών νέφους (4802)
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	- Γενικές Γραμματείες/ Υπηρεσίες Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Εποπτευόμενοι Φορείς Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας - ΝΠΙΔ - ΝΠΔΔ

2.4.2.2 Άξονας προτεραιότητας «Πράσινη Ανάπτυξη (Περιβάλλον) - Κυκλική Οικονομία» (ΑΣΠ2)

Κωδικός αναγνώρισης Άξονα Προτεραιότητας:	ΑΣΠ 2
Αναπτυξιακός Στόχος - Ειδικός Στόχος ΕΠΑ:	Πράσινη ανάπτυξη - Προστασία του Περιβάλλοντος
Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ:	ΑΠΠ2.1 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ που εξυπηρετείται:	- Υλοποίηση δράσεων που περιορίζουν τις επιπτώσεις των ακραίων καιρικών φαινομένων - Αειφόρος διαχείριση δασών
Σύντομη περιγραφή ΑΠ:	Ο ΑΠΠ2.1 περιλαμβάνει δράσεις / έργα που αφορούν στην προσαρμογή για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.
Κατηγορίες Δράσεων:	Πρωώθηση μέτρων προσαρμογής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε όλους τους τομείς και ιδιαίτερα τους πιο ευάλωτους. Ενδεικτικά αναφέρονται παρεμβάσεις που στοχεύουν στην προστασία της

	βιοποικιλότητας, την αποτελεσματική χρήση των υδάτινων πόρων, τη διαχείριση των δασών, την προστασία παράκτιων πόλεων από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας και ▪ Προώθηση της ενσωμάτωσης της διάστασης της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή σε άλλες πολιτικές ▪ Προώθηση δράσεων πρόληψης και αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών ▪ Προώθηση δράσεων πρόληψης, αντιμετώπισης και διαχείρισης πλημμυρικών φαινομένων ▪ Προώθηση δράσεων μετριασμού των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής ▪ Καλλιέργεια δημόσιων δασικών φυτωρίων, σποροσυλλογή, διαχείριση σποραγωγών κήπων και συστάδων ▪ Προώθηση δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ:	Η προστασία της ζωής και η πρόληψη κινδύνων που προκαλούνται από τα ακραία καιρικά φαινόμενα εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής είναι βασικό στοιχείο του πυλώνα 2 του ΕΠΑ.
Καθεστώς Ενίσχυσης:	Επιχορήγηση/ Κρατική ενίσχυση/ Μέσο Χρηματοοικονομικής Τεχνικής/ Άλλο
Δείκτες εκροών:	▪ Αριθμός Δράσεων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής (πυρκαγιές, πλημμύρες, σεισμοί, κ.λπ.) (8714) ▪ Αριθμός Σχεδίων Δράσης που εκπονούνται / εφαρμόζονται (8710) ▪ Δράσεις για την παρακολούθηση του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής και την ενημέρωση των πολιτών (8715)
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	▪ Γενικές Γραμματείες/ Υπηρεσίες Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ▪ Εποπτευόμενοι Φορείς Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ▪ ΝΠΙΔ ▪ ΝΠΔΔ ▪ ΟΤΑ Α' & Β' βαθμού
Αναπτυξιακός Στόχος/ Πυλώνας - Ειδικός Στόχος ΕΠΑ:	Πράσινη ανάπτυξη - Προστασία του Περιβάλλοντος/Κυκλική οικονομία
Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ:	ΑΠΠ2.2 Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ που εξυπηρετείται:	▪ Ολοκληρωμένη και βιώσιμη διαχείριση των υδατικών πόρων
Σύντομη περιγραφή ΑΠ:	Ο ΑΠΠ2.2 περιλαμβάνει δράσεις/ έργα που αφορούν στην Διαχείριση Υδατικών Πόρων (συμπεριλαμβανομένων των θαλάσσιων).
Κατηγορίες Δράσεων:	▪ Ανάπτυξη νέων και αναβάθμιση υφιστάμενων υποδομών συλλογής, μεταφοράς, αποθήκευσης, επεξεργασίας και διανομής πόσιμου νερού ▪ Ανάπτυξη και εφαρμογή δράσεων/έργων που στοχεύουν στην εξοικονόμηση ύδατος σε κάθε κατηγορία χρήσης

	- Δράσεις προστασίας, παρακολούθησης και διαχείρισης υδατικών σωμάτων - Εφαρμογή συστημάτων αφαλάτωσης για την ικανοποίηση των αναγκών σε νησιά με ειδικές τοπικές και κλιματικές συνθήκες και σε παράκτιες τουριστικές περιοχές
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ:	Η προστασία του περιβάλλοντος είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ορθή διαχείριση των υδάτων αλλά και την ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας μέσω της αύξησής των ανακτηθέντων αποβλήτων.
Καθεστώς Ενίσχυσης:	Επιχορήγηση/ Κρατική ενίσχυση/ Μέσο Χρηματοοικονομικής Τεχνικής/ Άλλο
Δείκτες εκρών:	- Υδρευση: Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένες υπηρεσίες ύδρευσης (CO18) - Δράσεις προστασίας, παρακολούθησης και διαχείρισης υδατικών σωμάτων (2104) - Παρεμβάσεις εφαρμογής Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής (2108) - Κατασκευή – βελτίωση – αναβάθμιση δικτύου ύδρευσης (T2104)
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	- Γενικές Γραμματείες/ Υπηρεσίες Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Εποπτευόμενοι Φορείς Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας - ΝΠΙΔ - ΝΠΔΔ - ΟΤΑ Α' & Β' βαθμού
Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ:	ΑΠΠ2.3 Διαχείριση Στερεών και Υγρών αποβλήτων
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ που εξυπηρετείται:	- Σύγχρονη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων - Μετάβαση στην κυκλική οικονομία - Κατάργηση πλαστικών μιας χρήσης
Σύντομη περιγραφή ΑΠ:	Ο ΑΠΠ2.3 περιλαμβάνει δράσεις/ έργα που αφορούν στην ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση των λυμάτων με παράλληλη αύξηση των ποσοτήτων ανακτηθέντων αποβλήτων, την κατάργηση των πλαστικών μιας χρήσης και την ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας.
Κατηγορίες Δράσεων:	- Ολοκλήρωση υποδομών Αποχέτευσης και Μονάδων Επεξεργασίας Αποβλήτων - Ολοκλήρωση υποδομών αποκατάστασης ΧΑΔΑ - Ολοκλήρωση υποδομών εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων - Πρόβλεψη κάλυψης περιοχών που δεν έχουν ΧΥΤ από νέους ΧΥΤ ή εξυπηρέτησής τους από ΧΥΤ άλλων περιοχών - Προώθηση της εφαρμογής της χωριστής συλλογής βιοαποβλήτων - Προώθηση της ενίσχυσης του δικτύου συλλογής ανακυκλώσιμων υλικών - Προώθηση ανάπτυξης του δικτύου Πράσινων Σημείων (ΠΣ), Γωνιών Ανακύκλωσης (ΓΑ) και Κέντρων Ανακύκλωσης και Εκπαίδευσης Διαλογής στην Πηγή (ΚΑΕΔΙΣΠ)

	- Ολοκλήρωση υποδομών μονάδων ενεργειακής αξιοποίησης των υπολειμμάτων ή/και των δευτερογενών καυσίμων - Πρωώθηση της αντιμετώπισης της πλαστικής ρύπανσης - Πρωώθηση ανακύκλωσης νερού σε βιομηχανικές μονάδες - Πρωώθηση επαναχρησιμοποίησης νερού και ιλύος από μονάδες βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ:	Η προστασία του περιβάλλοντος είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την ορθή διαχείριση των αποβλήτων αλλά και την ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας μέσω της αύξησής των ποσοστών ανάκτησης και τον περιορισμό χρήσης πλαστικών.
Καθεστώς Ενίσχυσης:	Επιχορήγηση/ Κρατική ενίσχυση/ Μέσο Χρηματοοικονομικής Τεχνικής/ Άλλο
Δείκτες εκροών:	- Στερεά απόβλητα: Πρόσθετη δυναμικότητα ανακύκλωσης αποβλήτων (CO17) - Επεξεργασία λυμάτων: Πρόσθετος πληθυσμός που εξυπηρετείται από βελτιωμένη επεξεργασία λυμάτων (CO19)
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	- Γενικές Γραμματείες/ Υπηρεσίες Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Εποπτευόμενοι Φορείς Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας - ΝΠΙΔ - ΝΠΔΔ - ΟΤΑ Α' & Β' βαθμού
Αναπτυξιακός Στόχος/ Πυλώνας - Ειδικός Στόχος ΕΠΑ:	Πράσινη ανάπτυξη - Προστασία του Περιβάλλοντος / Κλιματική Αλλαγή
Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ:	ΑΠ2.4 Πράσινες Πόλεις
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ που εξυπηρετείται:	- Βελτίωση ποιότητας ζωής - Πρωώθηση Φυσικού Αστικού Περιβάλλοντος - Αναβάθμιση του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος - Μέτρα ελέγχου και μείωσης του θορύβου
Σύντομη περιγραφή ΑΠ:	Ο ΑΠ2.4 περιλαμβάνει δράσεις/ έργα που αφορούν στην πρωώθηση του σχεδιασμού του αστικού περιβάλλοντος, στη βελτίωση του αστικού μικροκλίματος με κέντρο τις Πράσινες πόλεις.
Κατηγορίες Δράσεων:	- Ποδηλατοδρόμοι – αύξηση χρήσης ποδηλάτου - Ανάπτυξη του περπατήματος – προσβασιμότητα πεζοδρομίων - Συντήρηση-αναβάθμιση ή γκρέμισμα εγκαταλελειμμένων κτιρίων - Ανάπτυξη χώρων αστικού πρασίνου-Ενίσχυση επιπέδων βλάστησης του αστικού πρασίνου και του υγρού στοιχείου - Πολεοδομικές ρυθμίσεις/αναπλάσεις/παρεμβάσεις-Ανάπλαση υποβαθμισμένων περιοχών - Προδιαγραφές για Τοπικά Χωρικά Σχέδια - Βελτιστοποίηση του χωροταξικού πλαισίου - Μελέτες βιώσιμης αστικής κινητικότητας - Υπηρεσίες / Εξοπλισμός ελέγχου ατμοσφαιρικής ρύπανσης και θορύβου

	Εφαρμογή προγράμματος παρακολούθησης και εκτίμησης της ποιότητας της ατμόσφαιράς μέσω του δικτύου παρακολούθησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του εθνικού εργαστηρίου ποιότητας αναφοράς
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ:	Οι πόλεις είναι κέντρα οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας, η προσθήκη των γενικών περιβαλλοντικών όρων σε ένα μακροπρόθεσμο πρόγραμμα όπως το ΕΠΑ συντελεί στην βιώσιμη χρήση των πόρων και τη δημιουργία ενός πιο ευχάριστου περιβάλλοντος διαβίωσης για όλους.
Καθεστώς Ενίσχυσης:	Επιχορήγηση/ Κρατική ενίσχυση/ Μέσο Χρηματοοικονομικής Τεχνικής/ Άλλο
Δείκτες εκρρών:	- Αστική ανάπτυξη: Δημιουργία ή ανάπλαση υπαίθριων χώρων σε αστικές περιοχές (CO38) - Έργα πυρήνων αστικού πρασίνου (8302) - Παρεμβάσεις βελτίωσης της αστικής κινητικότητας (9003) - Μεταφορικά μέσα ήπιας κυκλοφορίας (SO024) - Μήκος δικτύου ποδηλατοδρόμων/ μονοπατιών (SO025) - Μετρήσεις συγκέντρωσης αιωρούμενων σωματιδίων (2302) - Εγκατάσταση Σταθμών μέτρησης ποιότητας Ατμοσφαιρικής ρύπανσης (8301) - Εγκατάσταση σταθμών μέτρησης ποιότητας ατμοσφαιρικής ρύπανσης (SO004)
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	- Γενικές Γραμματείες/ Υπηρεσίες Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Εποπτευόμενοι Φορείς Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας - ΝΠΙΔ - ΝΠΔΔ - ΟΤΑ Α' & Β' βαθμού
Αναπτυξιακός Στόχος - Ειδικός Στόχος ΕΠΑ:	Πράσινη ανάπτυξη - Προστασία του Περιβάλλοντος/Κυκλική οικονομία
Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ:	ΑΠΠ2.5 Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ που εξυπηρετείται:	Προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς του δημόσιου χώρου (συμπεριλαμβανομένης της βιοποικιλότητας)
Σύντομη περιγραφή ΑΠ:	Ο ΑΠΠ2.5 περιλαμβάνει δράσεις / έργα που αφορούν στην προστασία, διαχείριση και αποκατάσταση φυσικών περιοχών και οικοσυστημικών λειτουργιών τους ως πολύτιμο δημόσιο αγαθό
Κατηγορίες Δράσεων:	- Ανάδειξη και ήπια αξιοποίηση περιοχών που χαρακτηρίζονται για την μοναδικότητά τους ως τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και γενικά ως στοιχεία της φυσικής κληρονομιάς, περιλαμβανομένου του αγροτικού τοπίου - Ανάδειξη φυσικών μνημείων (δάση, σπήλαια κ.λπ.) - Δημιουργία υποδομών παρατήρησης και ερμηνείας της φύσης

	▪ Δημιουργία υποδομών οικότουρισμού και δράσεις προώθησης του οικότουρισμού, όπως καταφύγια, δίκτυα πεζοπορικών διαδρομών και ποδηλάτων κ.λπ. ▪ Διαχειριστικές μελέτες δασών/δασικές μελέτες ▪ Έρευνα και ανάπτυξη στο τομέα των δασών ▪ Διατήρηση και διαχείριση της βιοποικιλότητας και των οικοτόπων εντός και εκτός των περιοχών του δικτύου Natura 2020 και βελτίωση της γνώσης
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ:	Η προστασία, διαχείριση και αποκατάσταση φυσικών περιοχών και οικοσυστημικών λειτουργιών είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την προστασία του περιβάλλοντος.
Καθεστώς Ενίσχυσης:	Επιχορήγηση/ Κρατική ενίσχυση/ Μέσο Χρηματοοικονομικής Τεχνικής/ Άλλο
Δείκτες εκρών:	▪ Αναβάθμιση, προστασία και ανάδειξη χώρων φυσικής κληρονομιάς (9101) ▪ Αριθμός αστικών τοποσήμων (9406) ▪ Ενέργειες προβολής των φυσικών και πολιτιστικών πόρων (9407) ▪ Φύση και βιοποικιλότητα: Επιφάνεια οικοτόπων που λαμβάνουν ενίσχυση για να αποκτήσουν καλύτερο καθεστώς διατήρησης (CO23)
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	▪ Γενικές Γραμματείες/ Υπηρεσίες Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ▪ Εποπτευόμενοι Φορείς Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ▪ ΝΠΙΔ ▪ ΝΠΔΔ ▪ ΟΤΑ Α' & Β' βαθμού
Αναπτυξιακός Στόχος - Ειδικός Στόχος ΕΠΑ:	Πράσινη Ανάπτυξη - Προστασία του Περιβάλλοντος
Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ:	ΑΠΠ2.6 Ανάπτυξη Υποδομών προστασίας
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ που εξυπηρετείται:	▪ Ανάπτυξη υποδομών προστασίας ▪ Επαναφορά των πληγισίων υποδομών σε λειτουργία
Σύντομη περιγραφή ΑΠ:	Ο ΑΠΠ2.6 περιλαμβάνει δράσεις/ έργα που αφορούν στην Ανάπτυξη υποδομών προστασίας της ζωής αλλά και την επαναφορά των πληγισίων υποδομών που αποτελεί παράγοντα σταθερότητας σε ένα αναπτυξιακό περιβάλλον
Κατηγορίες Δράσεων:	▪ Ανάπτυξη αντιπλημμυρικών έργων ▪ Έργα Αντιτυρικής προστασίας δασών ▪ Έργα αποκατάστασης υποδομών σε πληγισίες περιοχές
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ:	Η προστασία της ζωής και η πρόληψη κινδύνων που προκαλούνται από τα ακραία καιρικά φαινόμενα εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής είναι βασικό στοιχείο του πυλώνα 2 του ΕΠΑ.
Καθεστώς Ενίσχυσης:	Επιχορήγηση/ Κρατική ενίσχυση/ Μέσο Χρηματοοικονομικής Τεχνικής/ Άλλο

Δείκτες εκρών:	- Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων: Πληθυσμός που ωφελείται από αντιπλημμυρικά μέτρα (CO20) - Πρόληψη και διαχείριση κινδύνων: Πληθυσμός που ωφελείται από μέτρα δασικής πυροπροστασίας (CO21) - Ενέργειες αναβάθμισης δομών πολιτικής προστασίας (8706)
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	- Γενικές Γραμματείες/ Υπηρεσίες Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Εποπτευόμενοι Φορείς Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας - ΝΠΙΔ - ΝΠΔΔ - ΟΤΑ Α' & Β' βαθμού

2.4.3 Σύνδεση των Αναπτυξιακών Στόχων (ΑΣ) με τους αντίστοιχους Τομείς Παρέμβασης του ΥΠΕΝ

Πίνακας 10: Αντιστοίχιση Αναπτυξιακών Στόχων με Τομείς Παρέμβασης ΥΠΕΝ

Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ ΥΠΕΝ	Κύμα ανακαινίσεων	Ηλεκτρικές Διασυνδέσεις και δράσεις για τις ΑΠΕ	Ηλεκτροκίνηση	Δράσεις για την προστασία της Φύσης	Απολιγνιτοποίηση	Χωροταξία σε συνδυασμό με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη	Διαχείριση Στερεών και Υγρών Αποβλήτων
ΑΣΕ1	Χ						
ΑΣΕ2	Χ	Χ	Χ		Χ		
ΑΣΕ3		Χ			Χ		
ΑΣΠ1						Χ	
ΑΣΠ2				Χ		Χ	Χ

2.5 ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΣΥΜΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ (ΑΣ) ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΕΠΑ (ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΟΥ ΕΠΑ)

Στο πλαίσιο των νέων διαδικασιών προγραμματισμού των εθνικών πόρων του ΠΔΕ σημαντικό στοιχείο αποτελεί η θέσπιση συστήματος δεικτών, προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας παρακολούθησης, αξιολόγησης και αναθεώρησης των ΤΠΑ και κατ' επέκταση του ΕΠΑ.

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται η συμβολή των Αναπτυξιακών Στόχων του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ στην επίτευξη των δεικτών του ΕΠΑ.

2.6 ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΝΕΩΝ ΕΡΓΩΝ/ΔΡΑΣΕΩΝ

Για τα νέα έργα/δράσεις του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας θα καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για τη συντομότερη δυνατή ενεργοποίησή τους και την εν συνεχεία υλοποίησή τους. Ο εμπροσθοβαρής χαρακτήρας του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας θα ελαχιστοποιήσει τις οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19.

2.7 ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΑΝΑΓΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΑ

Το ΥΠΕΝ στο πλαίσιο ενός συνολικού στρατηγικού σχεδιασμού που βασίζεται στο κυβερνητικό πρόγραμμα και λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις τρέχουσες ανάγκες του φορέα καθώς και τις σημερινές συνθήκες τόσο σε διεθνές όσο και σε τοπικό επίπεδο, επιδιώκει μία πολύπλευρη αξιοποίηση και μόχλευση των πόρων του που του αναλογούν από κάθε πηγή. Ο σχεδιασμός λαμβάνει υπόψη τις προοπτικές της οικονομίας, τη συμπληρωματικότητα με συγχρηματοδοτούμενες παρεμβάσεις, με στόχο την ενίσχυση του αναπτυξιακού αποτελέσματος, τις λοιπές πηγές χρηματοδότησης καθώς και τη γενικότερη δημοσιονομική στρατηγική της Χώρας, όπως αποτυπώνεται στο ισχύον Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ).

Στο πλαίσιο αυτό θεωρείται απαραίτητη η συμμετοχή του ΤΠΑ δια του ΕΠΑ ως βασικού εργαλείου αναπτυξιακής πολιτικής, προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός και οι στόχοι του ΥΠΕΝ στην περίοδο 2021 – 2025, με τη χρηματοδότηση των αναγκαίων δράσεων.

Δεδομένου ότι έχει πραγματοποιηθεί ήδη μία προσέγγιση στο μέρος που αφορά στις δράσεις και τις πηγές χρηματοδότησης, τεκμηριώνεται ξεκάθαρα η ανάγκη συμμετοχής του ΕΠΑ ως χρηματοδοτικού μέσου τόσο για την συνέχιση υλοποίησης συνεχιζόμενων παρεμβάσεων του ΥΠΕΝ όσο και για τη χρηματοδότηση νέων.

3 ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 134 του νόμου 4635/2019 (Α' 167) «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» οι ενέργειες Τεχνικής Βοήθειας (τεχνικής υποστήριξης) αφορούν στον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό, την προετοιμασία, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιότητα, την εφαρμογή και τον έλεγχο των προγραμμάτων του ΕΠΑ, καθώς και δραστηριότητες για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας της Υπηρεσίας Συντονισμού, των Υπηρεσιών Διαχείρισης και των δικαιούχων για την υλοποίηση των προγραμμάτων.

Ως προς τις χρηματοδοτικές πηγές αναφέρεται ρητά ότι οι ενέργειες Τεχνικής Βοήθειας χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους μέσω του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), ενώ ο προϋπολογισμός του αντίστοιχου άξονα προτεραιότητας των επιμέρους προγραμμάτων του ΕΠΑ καθορίζεται ως ποσοστό μέχρι 1% του προϋπολογισμού τους.

Για το ΤΠΑ του ΥΠΕΝ ο προϋπολογισμός του Αναπτυξιακού Στόχου «Υποστήριξη Προγράμματος» που περιλαμβάνει τον Άξονα Προτεραιότητας «Τεχνική Βοήθεια ΤΠΑ» ανέρχεται για την περίοδο 2021-2025 σε €900.000.

3.1 Άξονας Προτεραιότητας «Τεχνική Βοήθεια ΤΠΑ»

Η Τεχνική Βοήθεια του ΤΠΑ αποτελείται από τον ΑΠΕ4.1 για τον τομέα Ενέργειας και τον ΑΠΠ3.1 για τον τομέα Περιβάλλοντος και περιλαμβάνει τις ενέργειες της τεχνικής υποστήριξης (Τεχνικής Βοήθειας) σχετικά με τον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό, την προετοιμασία, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιότητα, την εφαρμογή και τον έλεγχο του αντίστοιχου ανά τομέα, Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του ΥΠΕΝ, καθώς και δραστηριότητες για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας της Υπηρεσίας Διαχείρισης και των δικαιούχων για την υλοποίηση των έργων. Συνίστανται ιδίως στην προμήθεια αγαθών και λήψη υπηρεσιών, στην κάλυψη δαπανών, καθώς και σε κάθε άλλη απαραίτητη δαπάνη που αποσκοπεί στην ενίσχυση της υλοποίησης των στόχων και των προγραμμάτων του ΤΠΑ.

Αποτελέσματα που επιδιώκονται:	▪ Άρτια και αποτελεσματική υλοποίηση των παρεμβάσεων του συνόλου του ΤΠΑ, παροχή οδηγιών και υποστήριξης προς τους εμπλεκόμενους φορείς και υποστήριξη και υποβοήθηση της διοικητικής δομής που διαχειρίζεται το ΤΠΑ. ▪ Αναβάθμιση των συστημάτων και εργαλείων οργάνωσης της διαχείρισης και παρακολούθησης του ΤΠΑ. ▪ Πρόσθετη τεχνική συνδρομή (μελέτες/ εμπειρογνωμοσύνες, τεχνικοί σύμβουλοι) που ενδέχεται να προκύψει για τη βελτιστοποίηση της υλοποίησης και την υποστήριξη της διαχείρισης και της παρακολούθησης των παρεμβάσεων. ▪ Ευαισθητοποίηση, πληροφόρηση και δημοσιότητα του ΤΠΑ.
Δείκτες εκροών:	12201 : Μελέτες – Εμπειρογνωμοσύνες – Έρευνες - Αξιολογήσεις 12305 : Αριθμός εκδηλώσεων (ενέργειες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης)
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	Υπηρεσία Διαχείρισης ΤΠΑ, εποπτευόμενοι φορείς του ΥΠΕΝ (πχ. ΚΑΠΕ, ΡΑΕ, κ.λπ.)
Προτεινόμενες Κατηγορίες Δράσεων/ Έργων:	1. Τεχνική Βοήθεια Μεταβατικής Περιόδου του ΕΠΑ για το ΥΠΕΝ. 2. Υποστήριξη της διοικητικής ικανότητας των Υπηρεσιών Διαχείρισης και των Δικαιούχων του ΤΠΑ. 3. Αναβάθμιση συστημάτων και εργαλείων οργάνωσης της διαχείρισης και παρακολούθησης του ΤΠΑ. 4. Διοργάνωση Ημερίδων / Συνεδρίων, εκδηλώσεων. 5. Παροχή εξειδικευμένων μελετών, παροχή υπηρεσιών τεχνικών συμβούλων για την υλοποίηση έργων τεχνικής υποστήριξης, μελετών και εμπειρογνωμοσυνών ή και αξιολογήσεων. 6. Συμβουλευτικές υπηρεσίες υποστήριξης των φορέων υλοποίησης από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες. 7. Αξιολογήσεις των αποτελεσμάτων του ΤΠΑ. 8. Ενημέρωση των δυνητικών Δικαιούχων σχετικά με τους στόχους των παρεμβάσεων του ΤΠΑ. 9. Ενημέρωση / ευαισθητοποίηση των άμεσα και έμμεσα εμπλεκόμενων, καθώς και της κοινής γνώμης, σε θέματα που αφορούν και σχετίζονται με το ΤΠΑ και τις παρεμβάσεις του. 10. Ενέργειες δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων του ΤΠΑ.

Προϋπολογισμός για την περίοδο 2021-2025	€900.000
---	----------

4 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στην παρούσα Ενότητα παρουσιάζονται τα στοιχεία του προϋπολογισμού του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ, όπως αυτά εκτιμώνται για κάθε Άξονα Προτεραιότητας που περιλαμβάνει κατηγορίες δράσεων. Πιο συγκεκριμένα, παρουσιάζεται η κατανομή του προϋπολογισμού του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ ανά αναπτυξιακό στόχο του ΕΠΑ, η κατανομή του προϋπολογισμού του ΤΠΑ ανά Άξονα Προτεραιότητας, καθώς και η ετήσια κατανομή προϋπολογισμού κάθε Άξονα Προτεραιότητας για την περίοδο των ετών 2021-2025.

4.1 Κατανομή π/υ ανά Αναπτυξιακό Στόχο ΤΠΑ

Ο προϋπολογισμός του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ανέρχεται για την περίοδο 2021-2025 στα **260.000.000 €**.

Το κύριο βάρος της χρηματοδότησης των έργων (74,0%) του ΥΠΕΝ με πόρους του ΕΠΑ εντάσσεται στον Αναπτυξιακό Στόχο «**Πράσινη Ανάπτυξη**», το 6,3% του π/υ εξυπηρετεί τον Αναπτυξιακό Στόχο «**Έξυπνη Ανάπτυξη**», ενώ το 19,3% του π/υ εξυπηρετεί τον Αναπτυξιακό Στόχο «**Ανάπτυξη Υποδομών**». Το 0,3% του π/υ του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ εξυπηρετεί τις ανάγκες για Τεχνική Βοήθεια και εξυπηρετεί την «**Υποστήριξη Προγράμματος**».

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζεται η σχετική κατανομή προϋπολογισμού ανά Υποπρόγραμμα ΤΠΑ, για τους τομείς Ενέργειας και Περιβάλλοντος.

Πίνακας 12: Κατανομή π/υ ανά Αναπτυξιακό Στόχο ΤΠΑ – Τομέας Ενέργειας

Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ	Π/Υ ΤΠΑ Ενέργειας (€)	% επί του π/υ
Έξυπνη Ανάπτυξη	6.500.000	4,3
Πράσινη Ανάπτυξη	92.750.000	61,8
Ανάπτυξη Υποδομών	50.250.000	33,5
Υποστήριξη Προγράμματος	500.000	0,3
Σύνολο	150.000.000	100,0

Πίνακας 13: Κατανομή π/υ ανά Αναπτυξιακό Στόχο ΤΠΑ – Τομέας Περιβάλλοντος

Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ	Π/Υ ΤΠΑ Περιβάλλοντος (€)	% επί του π/υ
Έξυπνη Ανάπτυξη	9.900.000	9,0
Πράσινη Ανάπτυξη	99.700.000	90,6
Υποστήριξη Προγράμματος	400.000	0,4
Σύνολο	110.000.000	100,0

4.2 Κατανομή π/υ ανά Άξονα Προτεραιότητας

Οι Άξονες Προτεραιότητας ανά επιμέρους Υποπρόγραμμα (Ενέργεια/Περιβάλλον) απεικονίζονται στους ακόλουθους πίνακες.

Πίνακας 14: Κατανομή π/υ ανά ΑΠ για τον Τομέα Ενέργειας

ΚΩΔ. ΕΠΑ	Άξονας Προτεραιότητας τομέα Ενέργειας (ΑΠΕ)	Π/Υ ΤΠΑ Ενέργειας (€)	% ΑΠ επί του π/υ
1	ΑΣΕ 1 «Έξυπνη Ανάπτυξη (Ενέργεια)»	6.500.000	4,3
1.6	ΑΠΕ1.1 Δημόσια Διοίκηση και ψηφιοποίηση	4.000.000	2,7
1.8	ΑΠΕ1.2 Ψηφιακή Διασύνδεση Μονάδων Δημόσιας Διοίκησης	2.500.000	1,7
2	ΑΣΕ 2 «Πράσινη Ανάπτυξη (Ενέργεια)»	92.750.000	61,8
2.1	ΑΠΕ2.1 Ενεργειακή Απόδοση	58.250.000	38,8
2.2	ΑΠΕ2.2 Στήριξη ΑΠΕ - Συμπαράγωγη	12.500.000	8,3
2.5	ΑΠΕ2.3 Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα - ενεργειακή μετάβαση	22.000.000	14,7
4	ΑΣΕ 3 «Ανάπτυξη Υποδομών (Ενέργεια)»	50.250.000	33,5
4.2	ΑΠΕ3.1 Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	50.250.000	33,5
6	ΑΣΕ 4 «Υποστήριξη Προγράμματος (Ενέργειας)»	500.000	0,3
6.2	ΑΠΕ 4.1 «Τεχνική Βοήθεια ΤΠΑ (Ενέργειας)»	500.000	0,3
	ΣΥΝΟΛΟ	150.000.000	100

Πίνακας 15: Κατανομή π/υ ανά ΑΠ για τον Τομέα Περιβάλλοντος

ΚΩΔ. ΕΠΑ	Άξονας Προτεραιότητας τομέα Περιβάλλοντος (ΑΠΠ)	Π/Υ ΤΠΑ Περιβάλλοντος (€)	% ΑΠ επί του π/υ
1	ΑΣΠ 1 «Έξυπνη Ανάπτυξη (Περιβάλλον)»	9.900.000	9
1.6	ΑΠΠ1.1 Δημόσια Διοίκηση και ψηφιοποίηση	7.400.000	6,7

1.8	ΑΠΠ1.2 Ψηφιακή Διασύνδεση Μονάδων Δημόσιας Διοίκησης	2.500.000	2,3
2	ΑΣΠ 2 «Πράσινη Ανάπτυξη (Περιβάλλον)»	99.700.000	90,6
2.4	ΑΠΠ2.1 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	18.000.000	16,4
2.6	ΑΠΠ2.2 Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων	15.000.000	13,6
2.3	ΑΠΠ2.3 Διαχείριση Στερεών και Υγρών αποβλήτων	12.500.000	11,4
2.11	ΑΠΠ2.4 Πράσινες Πόλεις	20.200.000	18,4
2.10	ΑΠΠ2.5 Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς	15.000.000	13,6
2.9	ΑΠΠ2.6 Ανάπτυξη Υποδομών προστασίας	19.000.000	17,3
6	ΑΣΠ 3 «Υποστήριξη Προγράμματος (Περιβάλλοντος)»	400.000	0,4
6.2	ΑΠΠ 3.1 Τεχνική Βοήθεια ΤΠΑ (Περιβάλλοντος)	400.000	0,4
	ΣΥΝΟΛΟ	110.000.000	100

4.3 Ετήσια κατανομή π/υ

Πίνακας 16: Πίνακας με κατανομή π/υ ανά έτος και Άξονα Προτεραιότητας για τον Τομέα Ενέργειας

Άξονας Προτεραιότητας (ΑΠ)	Π/Υ ΤΠΑ (€)	% ΑΠ επί του π/υ	Ετήσια κατανομή				
			2021	2022	2023	2024	2025
ΑΣΕ 1 «Εξυπνη Ανάπτυξη (Ενέργεια)»	6.500.000	4,3	250.000	1.300.000	1.650.000	1.650.000	1.650.000
ΑΠΕ1.1 Δημόσια Διοίκηση και ψηφιοποίηση	4.000.000	2,7	200.000	800.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
ΑΠΕ1.2 Ψηφιακή Διασύνδεση Μονάδων Δημόσιας Διοίκησης	2.500.000	1,7	50.000	500.000	650.000	650.000	650.000
ΑΣΕ 2 «Πράσινη Ανάπτυξη (Ενέργεια)»	92.750.000	61,8	12.800.000	29.600.000	32.100.000	12.000.000	6.250.000
ΑΠΕ2.1 Ενεργειακή Απόδοση	58.250.000	38,8	10.000.000	18.000.000	23.000.000	5.000.000	2.250.000
ΑΠΕ2.2 Στήριξη ΑΠΕ - Συμπαραγωγή	12.500.000	8,3	300.000	4.600.000	3.600.000	2.000.000	2.000.000
ΑΠΕ2.3 Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα - ενεργειακή μετάβαση	22.000.000	14,7	2.500.000	7.000.000	5.500.000	5.000.000	2.000.000
ΑΣΕ 3 «Ανάπτυξη Υποδομών (Ενέργεια)»	50.250.000	33,5	2.800.000	13.000.000	18.000.000	11.200.000	5.250.000
ΑΠΕ3.1 Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές	50.250.000	33,5	2.800.000	13.000.000	18.000.000	11.200.000	5.250.000
ΑΣΕ 4 «Υποστήριξη Προγράμματος (Ενέργειας)»	500.000	0,3	50.000	100.000	120.000	120.000	110.000
ΑΠΕ4.1 Τεχνική Βοήθεια (Ενέργειας)	500.000	0,3	50.000	100.000	120.000	120.000	110.000
ΣΥΝΟΛΟ			15.900.000	44.000.000	51.870.000	24.970.000	13.260.000

Πίνακας 1.7: Πίνακας με κατανομή π/υ ανά έτος και Άξονα Προτεραιότητας για τον Τομέα Περιβάλλοντος

Άξονας Προτεραιότητας (ΑΠ)	Π/Υ ΤΠΑ (€)	% ΑΠ επί του π/υ	Ετήσια κατανομή				
			2021	2022	2023	2024	2025
ΑΣΠ 1 «Εξυπνη Ανάπτυξη (Περιβάλλον)»	9.900.000	9,0	1.500.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.400.000
ΑΠΠ1.1 Δημόσια Διοίκηση και ψηφιοποίηση	7.400.000	6,7	1.000.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.900.000
ΑΠΠ1.2 Ψηφιακή Διασύνδεση Μονάδων Δημόσιας Διοίκησης	2.500.000	2,3	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
ΑΣΠ 2 «Πράσινη Ανάπτυξη (Περιβάλλον)»	99.700.000	90,6	15.000.000	22.000.000	24.000.000	22.000.000	16.700.000
ΑΠΠ2.1 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων	18.000.000	16,4	2.000.000	3.000.000	5.000.000	4.000.000	4.000.000
ΑΠΠ2.2 Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων	15.000.000	13,6	2.000.000	4.000.000	4.000.000	3.000.000	2.000.000
ΑΠΠ2.3 Διαχείριση Στερεών και Υγρών αποβλήτων	12.500.000	11,4	2.000.000	2.000.000	3.000.000	3.000.000	2.500.000
ΑΠΠ2.4 Πράσινες Πόλεις	20.200.000	18,4	2.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000	3.200.000
ΑΠΠ2.5 Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς	15.000.000	13,6	3.000.000	4.000.000	3.000.000	3.000.000	2.000.000
ΑΠΠ2.6 Ανάπτυξη Υποδομών προστασίας	19.000.000	17,3	4.000.000	4.000.000	4.000.000	4.000.000	3.000.000
ΑΣΠ 3 «Υποστήριξη Προγράμματος (Περιβάλλοντος)»	400.000	0,4	50.000	100.000	100.000	100.000	50.000
ΑΠΠ3.1 Τεχνική Βοήθεια (Περιβάλλοντος)	400.000	0,4	50.000	100.000	100.000	100.000	50.000
ΣΥΝΟΛΟ			16.550.000	24.100.000	26.100.000	24.100.000	19.150.000

5 ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΠΑ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

Η παρούσα ενότητα επικεντρώνεται στην ανάδειξη της συμβολής του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ στην εφαρμογή των δημόσιων πολιτικών, και ειδικότερα το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων και το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025.

5.1 ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΤΠΑ ΜΕ ΤΟ ΕΠΑ

Η συμβατότητα του αντικειμένου υλοποίησης του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ με τους Αναπτυξιακούς Στόχους και τις Προτεραιότητες του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης 2021-2025 προκύπτει βάσει των θεσμικών αρμοδιοτήτων του ΥΠΕΝ και των συναφών τομέων παρέμβασης.

Ο ακόλουθος πίνακας – μήτρα συνάφειας παρουσιάζει τη συμβατότητα του αντικειμένου των κατηγοριών δράσεων, όπως περιγράφηκαν ανωτέρω, των επιμέρους Αξόνων Προτεραιότητας του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ με τους αναπτυξιακούς στόχους/ πυλώνες και τους αντίστοιχους ειδικούς στόχους του ΕΠΑ 2021-2025.

Η μεγαλύτερη έμφαση του αντικειμένου υλοποίησης του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ όπως αυτό διαμορφώνεται στα ως άνω υποπρογράμματα, δίδεται στην επίτευξη της αναπτυξιακής στρατηγικής του ΕΠΑ για την περίοδο 2021-2025, όσον αφορά στη δημιουργία ενός Βιώσιμου και Κλιματικά Προστατευτικού Μοντέλου Ανάπτυξης για τη χώρα. Ειδικότερα, όσον αφορά στον αναπτυξιακό στόχο **Πράσινη Ανάπτυξη** οι περισσότεροι Άξονες Προτεραιότητας καλύπτουν επιμέρους τομείς του ειδικού στόχου για την **Προστασία του Περιβάλλοντος**, ενώ και οι υπόλοιποι Άξονες Προτεραιότητας συμβάλουν στην ικανοποίηση προτεραιοτήτων του ΕΠΑ 2021 – 2025 που αφορούν είτε στην περαιτέρω ανάπτυξη της Κυκλικής Οικονομίας και την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, είτε στον ψηφιακό μετασχηματισμό συγκεκριμένων τομέων της δημόσιας διοίκησης και στην ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής που συνεισφέρουν σημαντικά στην ανάπτυξη της χώρας.

Πίνακας 18: Συμβατότητα ΤΠΑ ΥΠΕΝ με ΕΠΑ 2021-2025

Αναπτυξιακοί Στόχοι ΕΠΑ 2021-2025	Ειδικοί Στόχοι ΕΠΑ 2021-2025	Αναπτυξιακοί Στόχοι ΤΠΑ ΥΠΕΝ 2021-2025				
		ΑΣΕ1	ΑΣΕ2	ΑΣΕ3	ΑΣΠ1	ΑΣΠ2
1. Έξυπνη Ανάπτυξη	ΕΣ1.2 Ψηφιακός Σχηματισμός					
	ΕΣ2.1 Κυκλική Οικονομία					
	ΕΣ2.2 Προστασία του Περιβάλλοντος					
2. Πράσινη Ανάπτυξη	ΕΣ2.3 Κλιματική Αλλαγή					
	ΕΣ3.1 Υγεία					
	ΕΣ3.2 Απασχόληση					
3. Κοινωνική Ανάπτυξη	ΕΣ3.4 Κοινωνική Συνοχή					
	ΕΣ4.1 Δίκτυα					
	ΕΣ5.2 Τουρισμός					
4. Ανάπτυξη Υποδομών						
5. Εξωστρέφεια						

5.2 ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ

Το ΤΠΑ του ΥΠΕΝ, στο πλαίσιο υλοποίησης του ΕΠΑ, αποτελεί το κύριο Πρόγραμμα υλοποίησης δράσεων που έχουν ως κύριο στόχο την δημιουργία ενός Βιώσιμου και Κλιματικά Προστατευτικού Μοντέλου Ανάπτυξης.

Οι καθορισμένες επτά στρατηγικές προτεραιότητες του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ, όπως περιγράφηκε και στην ενότητα 2.1 «Ανάλυση Στρατηγικής Τομέα», αποτελούν πολιτική επιλογή και στόχευση του ΥΠΕΝ όπως αυτή διαμορφώθηκε στα πλαίσια των εστιασμένων προτάσεων που έχουν κατατεθεί από το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας στην Εκτελεστική Γραμματεία και την κυβέρνηση συνολικά για τις απευθείας επιχορηγήσεις του Ταμείου Ανάκαμψης, και ορίζουν τους στόχους που καλύπτονται πλήρως από τους Άξονες Προτεραιότητας του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ, όπως αναλύεται ακολούθως.

Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων δίνει έμφαση στην υλοποίηση δράσεων που αφορούν καίριους θεματικούς τομείς πολιτικής, όπως:

- την Βελτίωση της Ενεργειακής Απόδοσης,
- την προώθηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ),
- την Εσωτερική Αγορά Ενέργειας και Διασυνδεσιμότητα,
- την Προστασία της Βιοποικιλότητας και των Δασών,
- την προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή.

Επιπλέον, και οι πέντε Στόχοι Πολιτικής, καθώς και ο Ειδικός Στόχος για τη Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027, περιλαμβάνουν δράσεις των οποίων τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα αφορούν στην δημιουργία ενός Βιώσιμου και Κλιματικά Προστατευτικού Μοντέλου Ανάπτυξης που καλύπτουν το σύνολο των τομέων του κοινωνικού και οικονομικού περιβάλλοντος της χώρας, όπως περιγράφεται αναλυτικότερα στην Ενότητα 2.1.1. Ειδικότερα, σχετικά με την Βιώσιμη Ανάπτυξη και την Προστασία του Κλίματος αναφέρονται και οι παρακάτω:

- τον ψηφιακό μετασχηματισμό της δημόσιας διοίκησης, με τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας των συστημάτων και των υπηρεσιών της και την παροχή ολοκληρωμένων ψηφιακών υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις,
- την προώθηση ενεργειακών κοινοτήτων και η βελτίωση της οικιακής αυτονομίας με αξιοποίηση ΑΠΕ για αυτοπαραγωγή και συστημάτων αποθήκευσης σε τοπικό επίπεδο
- την ανάπτυξη «έξυπνων» ενεργειακών συστημάτων, δικτύου και εξοπλισμού αποθήκευσης σε τοπικό επίπεδο
- την ενίσχυση της πρόληψης των κινδύνων και ανθεκτικότητας/ετοιμότητας σε αυτούς με έμφαση στο σχεδιασμό και στην αναβάθμιση υποδομών και του εξοπλισμού
- την ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων με έμφαση στην κυκλική κατανάλωση, στη στήριξη της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης
- την στροφή στην Κυκλική Οικονομία
- την Προώθηση φιλικών προς το περιβάλλον υποδομών μετακίνησης

Με την νέα Πράσινη Συμφωνία και το Ταμείο Ανάκαμψης οι δράσεις για την Βιώσιμη Ανάπτυξη και την αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής βρίσκονται στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής πολιτικής. Η στρατηγική του τομέα συμβαδίζει επίσης με τις προτεραιότητες και τις κατευθύνσεις της ΕΕ, όπως αναδεικνύονται από τις Συστάσεις του Συμβουλίου της ΕΕ και την Έκθεση του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2020. Τα συγκεκριμένα κείμενα, εκτός των άλλων, δίνουν έμφαση στην θέσπιση του κατάλληλου

πλαισίου για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα, που θα συμβαδίζει με την οικονομική ανάπτυξη και τις θεσμικές μεταρρυθμίσεις, είναι θεμελιώδης για τη μελλοντική πρόοδο της Ελλάδας δεδομένου ότι η Βιώσιμη Ανάπτυξη έχει δυνητικά ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για την ελληνική οικονομία σε τομείς όπως ο τουρισμός, τα γεωργικά προϊόντα διατροφής και οι ΑΠΕ. Στα κείμενα τονίζεται ότι τα βασικά τοπικά περιβαλλοντικά ζητήματα για την Ελλάδα είναι η διαχείριση των στερεών αποβλήτων, η επεξεργασία των υδάτων και η ατμοσφαιρική ρύπανση. Ο εκσυγχρονισμός της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης απαντούν στις προκλήσεις της συγκέντρωσης και εξάρτησης από τον λιγνίτη, των υψηλών ποσοστών ατμοσφαιρικής ρύπανσης στις Περιφέρειες παραγωγής ενέργειας. Τονίζεται βέβαια και η ανάγκη για ομαλή μετάβαση στις περιοχές που πλήττονται κυρίως οικονομικά από την απολιγνιτοποίηση. Ιδιαίτερη μνεία δίνεται και στην ασφάλεια εφοδιασμού του συστήματος, τις δυνατότητες της χώρας για παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ αλλά και τις δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας κυρίως μέσω της ανακαίνισης κτιρίων.

Βάσει των ανωτέρω, η στρατηγική του τομέα, όπως αυτή εκφράζεται από τις επτά στρατηγικές προτεραιότητες και μετουσιώνεται στους επτά (7) Άξονες Προτεραιότητας, όπου ο κάθε ένας χαρακτηρίζεται από μια αυτοτέλεια ως προς το αντικείμενο υλοποίησης, έχει διαμορφωθεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να συμβάλει ολιστικά στην ικανοποίηση των προαναφερόμενων στρατηγικών και κατευθύνσεων πολιτικής.

Συγκεκριμένα,

- το Κύμα Ανακαινίσεων, καλύπτεται από το αντικείμενο υλοποίησης των ΑΣΕ1 «Έξυπνη Ανάπτυξη (Ενέργεια)» και ΑΣΕ2 «Πράσινη Ανάπτυξη (Ενέργεια)» ειδικά από την προτεραιότητα ΑΠΕ 2.1 Ενεργειακή Απόδοση.
- οι ενεργειακές υποδομές και δράσεις για τις ΑΠΕ, καλύπτονται από το αντικείμενο υλοποίησης των ΑΣΕ2 «Πράσινη Ανάπτυξη (Ενέργεια)» και ΑΣΕ3 «Ανάπτυξη Υποδομών (Ενέργεια)».
- η προώθηση της Ηλεκτροκίνησης, καλύπτεται από τις δράσεις του ΑΣΕ2 «Πράσινη Ανάπτυξη (Ενέργεια)» και ειδικά από την προτεραιότητα ΠΕ2.3 Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα – ενεργειακή μετάβαση.
- οι Δράσεις για την προστασία της Φύσης καλύπτονται από το αντικείμενο υλοποίησης του ΑΣΠ2 «Πράσινη Ανάπτυξη (Περιβάλλον)».
- η Απολιγνιτοποίηση, ως συγκεκριμένη στοχευμένη πολιτική, καλύπτεται από το αντικείμενο υλοποίησης του ΑΣΕ2 «Πράσινη Ανάπτυξη (Ενέργεια)» με τους Άξονες προτεραιότητας ΑΠΕ 2.2 Στήριξη ΑΠΕ – Συμπαράγωγή και ΑΠΕ 2.3 Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα – ενεργειακή μετάβαση αλλά και του ΑΣΕ3 «Ανάπτυξη Υποδομών (Ενέργεια)».
- η Χωροταξία σε συνδυασμό με τη Βιώσιμη Ανάπτυξη καλύπτεται από τις δράσεις του ΑΣΠ1 «Έξυπνη Ανάπτυξη (Περιβάλλον)» με τον Άξονα Προτεραιότητας ΑΠΠ 1.1 Ψηφιοποίηση των Υπηρεσιών Τομέα Περιβάλλοντος, του στόχου ΑΣΠ2 «Πράσινη Ανάπτυξη (Περιβάλλον)» με τον ΑΠΠ2.4 Πράσινες Πόλεις και ΑΠΠ2.5 Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς.
- η Διαχείριση Στερεών και Υγρών Αποβλήτων καλύπτεται από τις δράσεις του στόχου ΑΣΠ2 «Πράσινη Ανάπτυξη (Περιβάλλον)» με τους Άξονες προτεραιότητας ΑΠΠ2.2 Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων και ΑΠΠ2.3 Διαχείριση Στερεών και Υγρών αποβλήτων.

5.3 ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΠΑ-ΥΠΕΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Το ΤΠΑ του ΥΠΕΝ βρίσκεται σε ευθυγράμμιση με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενέργεια, το περιβάλλον και το κλίμα ενώ οι δράσεις του είναι ξεκάθαρα συμπληρωματικές του κυρίως όγκου των χρηματοδοτήσεων και ενισχύσεων προς αυτούς τους τομείς ο οποίος και προέρχεται από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία και τους Ευρωπαϊκούς Οργανισμούς. Συγκεκριμένα, η ανάπτυξη των μεγάλων υποδομών μεταφοράς στον ηλεκτρισμό (π.χ. διασυνδέσεις των νησιών με το ηπειρωτικό Σύστημα) και το φυσικό αέριο ενισχύεται μέσω προγραμμάτων του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης και του Ταμείου Συνοχής. Το ΤΠΑ του ΥΠΕΝ έρχεται συμπληρωματικά να ενισχύσει την ανάπτυξη τοπικών δικτύων μέσης και χαμηλής τάσης στον ηλεκτρισμό και μέσης πίεσης στο φυσικό αέριο. Αντίστοιχα, όσον αφορά τον στόχο της ενεργειακής απόδοσης το κύριο χρηματοδοτικό βάρος στην Ελλάδα για την ενεργειακή αναβάθμιση εκατοντάδων χιλιάδων κατοικιών θα το αναλάβει το πρόγραμμα Εξοικονομώ-Αυτονομώ με ποσά που θα διατεθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης ακολουθώντας το εν εξελίξει πρόγραμμα «Εξοικονομώ κατ' οίκον II». Στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης το ΤΠΑ του ΥΠΕΝ θα προχωρήσει κυρίως σε δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε κτίρια του δημόσιου, του ευρύτερου δημόσιου τομέα και επικουρικά στον τομέα της κατοικίας. Το ΤΠΑ του ΥΠΕΝ συμπληρώνει επίσης τις δράσεις για την Έξυπνη Ανάπτυξη, που υπηρετούν τα Ευρωπαϊκά Ταμεία, εστιάζοντας στην χρηματοδότηση δράσεων ψηφιακής διασύνδεσης των Μονάδων Διοίκησης και της ψηφιοποίησης των υπηρεσιών του ΥΠΕΝ.

Αντίστοιχα παραδείγματα ισχύουν και για τους υπόλοιπους τομείς δράσης που καλύπτει το ΤΠΑ του ΥΠΕΝ.

5.4 ΜΕΓΑΛΑ ΕΡΓΑ

Σε ότι αφορά τον Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας δεν προβλέπεται η υλοποίηση Μεγάλων Έργων στο πλαίσιο του Τομεακού Προγράμματος.

6 ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

Το ΥΠΕΝ, οι αρμόδιες υπηρεσίες και οι εποπτευόμενοι φορείς του, εφαρμόζοντας το ισχύον εθνικό και ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο διασφαλίζουν την προώθηση της **οριζόντιας εφαρμογής των πολιτικών** για την ουσιαστική ισότητα των φύλων, την ισότητα των ευκαιριών και την κατάργηση των διακρίσεων εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνοτικής καταγωγής, της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της ύπαρξης αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού καθώς για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Η ενσωμάτωση των αρχών αυτών στον **κύκλο ζωής των έργων** του ΤΠΑ (σχεδιασμός/επανασχεδιασμός, εξειδίκευση, επιλογή & ένταξη, υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση) αποτελεί για το ΥΠΕΝ βασικό συστατικό υλοποίησης του ΤΠΑ.

6.1 ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η εξοικονόμηση ενέργειας, η ανάπτυξη των ΑΠΕ, η Ηλεκτροκίνηση και η ανάπτυξη Έξυπνων και Πράσινων Πόλεων, αποτελούν μοχλό επίτευξης της βιώσιμης ανάπτυξης, δεδομένου ότι συνδέονται με την ευρύτερη ανάπτυξη μιας χώρας. Οι επενδύσεις του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ σε υποδομές, υπηρεσίες και τεχνολογίες θα καλύψουν ένα ευρύ φάσμα αναγκών του κράτους, στο πλαίσιο του ευρύτερου και βιώσιμου μετασχηματισμού του, προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των πολιτών, του οικοσυστήματος των επιχειρήσεων διασφαλίζοντας και την προστασία του περιβάλλοντος και της ζωής.

Η συμβολή των παραπάνω στην πρόοδο των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) είναι καθοριστική για την επίτευξή τους μέχρι το 2030 και ειδικότερα των ακόλουθων:

- Καθαρό Νερό και Αποχέτευση (SDG 6)
- Φτηνή και Καθαρή Ενέργεια (SDG 7)
- Βιομηχανία, Καινοτομία και Υποδομές (SDG 9)
- Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες (SDG 11)
- Υπεύθυνη Κατανάλωση και Παραγωγή (SDG 12)
- Δράση για το Κλίμα (SDG 13)
- Ζωή στο Νερό (SDG 14)
- Ζωή στη Στεριά (SDG 15)
- Ειρήνη Δικαιοσύνη και Θεσμοί (SDG 16)
- Συνεργασία για τους Στόχους (SDG 17)

Ειδικότερα, ο ακόλουθος πίνακας αναδεικνύει τη σύνδεση των κατηγοριών δράσεων του ΤΠΑ όσον αφορά στη συμβολή τους στην επίτευξη των προαναφερόμενων στόχων.

Πίνακας 19: Σύνδεση κατηγοριών δράσεων του ΤΠΑ με Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs)

SDG	Τίτλος Στόχου	Κατηγορία Δράσης ΤΠΑ ΥΠΕΝ
6	Καθαρό Νερό και Αποχέτευση	▪ Ανάπτυξη νέων και αναβάθμιση υφιστάμενων υποδομών συλλογής, μεταφοράς, αποθήκευσης, επεξεργασίας και διανομής πόσιμου νερού ▪ Εφαρμογή συστημάτων αφαλάτωσης για την ικανοποίηση των αναγκών σε νησιά με ειδικές τοπικές και κλιματικές συνθήκες και σε παράκτιες τουριστικές περιοχές ▪ Ολοκλήρωση υποδομών Μονάδων Επεξεργασίας Αποβλήτων ▪ Δράσεις προστασίας, παρακολούθησης και διαχείρισης υδατικών σωμάτων ▪ Ολοκλήρωση υποδομών εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων ▪ Προώθηση επαναχρησιμοποίησης νερού και ιλύος από μονάδες βιολογικής επεξεργασίας λυμάτων
7	Φτηνή και Καθαρή Ενέργεια	▪ Δράσεις ψηφιακού μετασχηματισμού για την αποτελεσματικότερη διαχείριση και έλεγχο των πληροφοριών/στοιχείων που αφορούν στον τομέα ενέργειας και εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών ▪ Αναβάθμιση και ανάπτυξη βάσεων δεδομένων ενεργειακών προϊόντων, ενεργειακών στοιχείων και γεωχωρικών πληροφοριών ▪ Αναβάθμιση και ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων για την απλοποίηση των υπηρεσιών και λειτουργιών του Τομέα Ενέργειας του ΥΠΕΝ ▪ Ομαδοποίηση μικρών έργων ΑΠΕ για σύνδεση στο Σύστημα ▪ Ολοκλήρωση θεσμικού πλαισίου χωροθέτησης εγκαταστάσεων ΑΠΕ για τη διευκόλυνση διείσδυσης τους στην αγορά ηλεκτρισμού ▪ Προώθηση συστημάτων αυτοπαραγωγής από ΑΠΕ και αποθήκευσης ▪ Ανάπτυξη τεχνολογιών και υλοποίηση έργων συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας ▪ Έργα και υποδομές διανομής φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού (μέσης και χαμηλής πίεσης / τάσης αντίστοιχα) ▪ Ολοκλήρωση υποδομών μονάδων ενεργειακής αξιοποίησης των υπολειμμάτων ή/και των δευτερογενών καυσίμων ▪ Προώθηση Ενεργειακών Αναβαθμίσεων στα κτίρια Οικιακού τομέα ▪ Προώθηση Ενεργειακών Αναβαθμίσεων στα κτίρια Τριτογενούς τομέα ▪ Προώθηση Ενεργειακών Αναβαθμίσεων στα κτίρια Δημόσιας Χρήσης

SDG	Τίτλος Στόχου	Κατηγορία Δράσης ΤΠΑ ΥΠΕΝ
		• Νομοθετική ολοκλήρωση της απλοποίησης αδειοδότησης έργων ΑΠΕ • Αναβάθμιση και επέκταση δικτύων τηλεθέρμανσης
9	Βιομηχανία, Καινοτομία και Υποδομές	▪ Ανάπτυξη έξυπνων δικτύων ▪ Προώθηση ανακύκλωσης νερού σε βιομηχανικές μονάδες
11	Βιώσιμες Πόλεις και Κοινότητες	▪ Επιδοτήσεις ανανέωσης στόλου οχημάτων με ηλεκτρικά – Κινούνται Ηλεκτρικά ▪ Οικονομικά κίνητρα συνδεδεμένα με τις εκπομπές CO₂ για μετάβαση στην ηλεκτροκίνηση ▪ Χρήση ΑΠΕ για την ηλεκτροδότηση των σταθμών φόρτισης ▪ Ποδηλατοδρόμοι – αύξηση χρήσης ποδηλάτου ▪ Ανάπτυξη του περπατήματος – προσβασιμότητα πεζοδρομίων ▪ Προδιαγραφές για Τοπικά Χωρικά Σχέδια ▪ Συντήρηση-αναβάθμιση ή γκρέμισμα εγκαταλελειμμένων κτιρίων ▪ Μελέτες βιώσιμης αστικής κινητικότητας ▪ Πολεοδομικές ρυθμίσεις/αναπλάσεις/παρεμβάσεις-Ανάπλαση υποβαθμισμένων περιοχών
12	Υπεύθυνη Κατανάλωση και Παραγωγή	▪ Εκπόνηση πιλοτικών υποστηρικτικών μελετών, οι οποίες θα βοηθήσουν στην περαιτέρω ενίσχυση των ΑΠΕ καθώς και στην ανάπτυξη εναλλακτικών καυσίμων (ιδιαίτερα στις οδικές μεταφορές) ▪ Επιδοτήσεις για την αντικατάσταση εξοπλισμού παραγωγής Θ με άλλον μεγαλύτερης απόδοσης / εναλλακτικού καυσίμου ▪ Ολοκλήρωση υποδομών αποκατάστασης ΧΑΔΑ ▪ Πρόβλεψη κάλυψης περιοχών που δεν έχουν ΧΥΤ από νέους ΧΥΤ ή εξυπηρέτησής τους από ΧΥΤ άλλων περιοχών ▪ Προώθηση της εφαρμογής της χωριστής συλλογής βιοαποβλήτων ▪ Προώθηση της ενίσχυσης του δικτύου συλλογής ανακυκλώσιμων υλικών ▪ Προώθηση ανάπτυξης του δικτύου Πράσινων Σημείων (ΠΣ), Γωνιών Ανακύκλωσης (ΓΑ) και Κέντρων Ανακύκλωσης και Εκπαίδευσης Διαλογής στην Πηγή (ΚΑΕΔΙΣΠ) ▪ Καλλιέργεια δημόσιων δασικών φυτωρίων, σποροσυλλογή, διαχείριση σποραγωγών κήπων και συστάδων ▪ Ανάπτυξη και εφαρμογή δράσεων/έργων που στοχεύουν στην εξοικονόμηση ύδατος σε κάθε κατηγορία χρήσης ▪ Προώθηση της αντιμετώπισης της πλαστικής ρύπανσης
13	Δράση για το Κλίμα	▪ Οικονομικά κίνητρα συνδεδεμένα με τις εκπομπές CO₂ για μετάβαση στην ηλεκτροκίνηση ▪ Προώθηση μέτρων προσαρμογής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής σε όλους τους τομείς και ιδιαίτερα τους πιο ευάλωτους. Ενδεικτικά αναφέρονται

SDG	Τίτλος Στόχου	Κατηγορία Δράσης ΤΠΑ ΥΠΕΝ
		παρεμβάσεις που στοχεύουν στην προστασία της βιοποικιλότητας, την αποτελεσματική χρήση των υδάτινων πόρων, τη διαχείριση των δασών, την προστασία παράκτιων πόλεων από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας και ▪ Προώθηση δράσεων μετριασμού των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής ▪ Προώθηση της αντιμετώπισης της πλαστικής ρύπανσης
14	Ζωή στο Νερό	▪ Εφαρμογή συστημάτων αφαλάτωσης για την ικανοποίηση των αναγκών σε νησιά με ειδικές τοπικές και κλιματικές συνθήκες και σε παράκτιες τουριστικές περιοχές ▪ Ανάπτυξη αντιπλημμυρικών έργων ▪ Έργα αποκατάστασης υποδομών σε πληγείσες περιοχές
15	Ζωή στη Στεριά	▪ Υπηρεσίες / Εξοπλισμός ελέγχου ατμοσφαιρικής ρύπανσης και θορύβου ▪ Ανάδειξη και ήπια αξιοποίηση περιοχών που χαρακτηρίζονται για την μοναδικότητά τους ως τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και γενικά ως στοιχεία της φυσικής κληρονομιάς, περιλαμβανομένου του αγροτικού τοπίου ▪ Ανάδειξη φυσικών μνημείων (δάση, σπήλαια κλπ.) ▪ Δημιουργία υποδομών παρατήρησης και ερμηνείας της φύσης ▪ Δημιουργία υποδομών οικοτουρισμού και δράσεις προώθησης του οικοτουρισμού, όπως καταφύγια, δίκτυα πεζοπορικών διαδρομών και ποδηλάτων κ.λπ. ▪ Ανάπτυξη χώρων αστικού πρασίνου-Ενίσχυση επιπέδων βλάστησης του αστικού πρασίνου και του υγρού στοιχείου ▪ Προώθηση δράσεων πρόληψης και αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών ▪ Προώθηση δράσεων πρόληψης, αντιμετώπισης και διαχείρισης πλημμυρικών φαινομένων ▪ Βελτιστοποίηση του χωροταξικού πλαισίου ▪ Διαχειριστικές μελέτες δασών/δασικές μελέτες ▪ Ανάπτυξη αντιπλημμυρικών έργων ▪ Έργα Αντιπυρικής προστασίας δασών ▪ Έργα αποκατάστασης υποδομών σε πληγείσες περιοχές
16	Ειρήνη Δικαιοσύνη και Θεσμοί	▪ Δράσεις διαλειτουργικότητας μεταξύ δημοσίων φορέων για την ανάπτυξη ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών ▪ Προώθηση της ενσωμάτωσης της διάστασης της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή σε άλλες πολιτικές
17	Συνεργασία για τους Στόχους	▪ Διασφάλιση βιωσιμότητας Ειδικού Λογαριασμού ΑΠΕ ▪ Αναβάθμιση και ανάπτυξη βάσεων δεδομένων ενεργειακών προϊόντων, ενεργειακών στοιχείων και γεωχωρικών πληροφοριών ▪ Προώθηση δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης

SDG	Τίτλος Στόχου	Κατηγορία Δράσης ΤΠΑ ΥΠΕΝ
		- Αναβάθμιση και ανάπτυξη Πληροφοριακών Συστημάτων για την απλοποίηση των υπηρεσιών και λειτουργιών του Τομέα Ενέργειας του ΥΠΕΝ - Εφαρμογή προγράμματος παρακολούθησης και εκτίμησης της ποιότητας της ατμόσφαιράς μέσω του δικτύου παρακολούθησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και του εθνικού εργαστηρίου ποιότητας αναφοράς - Έρευνα και ανάπτυξη στο τομέα των δασών - Διατήρηση και διαχείριση της βιοποικιλότητας και των οικοτόπων εντός και εκτός των περιοχών του δικτύου Natura 200 και βελτίωση της γνώσης

Η ενίσχυση των επενδύσεων στην ενέργεια και την εξοικονόμηση με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή θα προκύψει από την υλοποίηση των δράσεων του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ, θα συμβάλλει στην περαιτέρω εξάπλωση της χρήσης των ΑΠΕ, στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών κινδύνων, στη βιωσιμότητα των πόλεων, στη δημιουργία μεγαλύτερης οικονομικής αξίας, στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στη μείωση των ανισοτήτων, και εν γένει στην επιτάχυνση της επίτευξης των περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών αναπτυξιακών προκλήσεων της ελληνικής κοινωνίας.

6.2 ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

Δεδομένης της συμβολής των νέων τεχνολογιών σε κάθε τομέα κοινωνικοοικονομικής δραστηριότητας (εργασία, εκπαίδευση, ψυχαγωγία, μεταφορές, κτλ.), η απρόσκοπτη πρόσβαση στις υποδομές και υπηρεσίες ΤΠΕ αποτελεί βασική προϋπόθεση διασφάλισης της ισότιμης ένταξης και συμμετοχής κάθε πολίτη σε αυτές.

Ο σχεδιασμός του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ λαμβάνει υπόψη τους κινδύνους που προκύπτουν από την καθολική αξιοποίηση των ΤΠΕ στο μετασχηματισμό της δημόσιας διοίκησης, όπως:

- Τον κίνδυνο ενός ολοένα πιο έντονου αποκλεισμού συμπολιτών από ευκαιρίες πρόσβασης και συμμετοχής.
- Τον κίνδυνο εμφάνισης νέων μορφών διάκρισης ή/και εξουσίας.
- Τον κίνδυνο περαιτέρω εδραίωσης μιας κοινωνίας πολλαπλών ταχυτήτων με το χάσμα μεταξύ των κατεχόντων και των μη κατεχόντων να διευρύνεται συνεχώς.

Συγκεκριμένα, το ΤΠΑ περιλαμβάνει διακριτό τομέα παρέμβασης, ήτοι την «Πρωώθηση της χρήσης διαδικτυακών υπηρεσιών από πολίτες», όπου μέρος των ειδικών αναπτυξιακών στόχων του συγκεκριμένου τομέα να περιλαμβάνουν:

- Τη διευκόλυνση της ανοικτής και συμμετοχικής διακυβέρνησης.
- Την ανάπτυξη χωρίς φραγμούς των διαπροσωπικών σχέσεων αξιοποιώντας τις δυνατότητες των ΤΠΕ και
- Την διασφάλιση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας χωρίς αποκλεισμούς.

Εκτός από την υλοποίηση των δράσεων που αφορούν στην διαλειτουργικότητα μεταξύ δημοσίων φορέων για την ανάπτυξη ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών, που θα αφορούν άμεσα στην ικανοποίηση των ανωτέρω ειδικών αναπτυξιακών στόχων, κάθε δράση στο πλαίσιο υλοποίησης του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ θα ενσωματώνει στον επιμέρους σχεδιασμό της τη διασφάλιση των απαραίτητων προϋποθέσεων για την αποφυγή κινδύνων αποκλεισμού αξιοποίησης των υποδομών και υπηρεσιών από επιμέρους ομάδες πολιτών, οι οποίες βιώνουν ήδη στοιχεία κοινωνικού αποκλεισμού.

Η εφαρμογή των Οδηγιών για την Προσβασιμότητα του Ιστού Έκδοση 2.0 (WCAG 2.0), που περιλαμβάνουν ένα μεγάλο πλαίσιο θεμάτων και συστάσεων, θα καταστήσει το περιεχόμενο των υπηρεσιών που θα προκύψουν από την υλοποίηση των δράσεων του ΤΠΑ, προσβάσιμο από ένα ευρύτερο φάσμα ατόμων με αναπηρίες όπως τύφλωση και μειωμένη όραση, κώφωση και μειωμένη ακοή, μαθησιακές δυσκολίες, νοητικούς περιορισμούς, περιορισμένη δυνατότητα κίνησης, δυσκολιών στην ομιλία, φωτοευαισθησία και συνδυασμό αυτών.

6.3 ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Η υλοποίηση του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ φιλοδοξεί να συμβάλει στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, ιδίως όσον αφορά στα ακόλουθα πεδία, που αποτελούν και επιμέρους δείκτες για την επίτευξη του Στόχου Βιώσιμης Ανάπτυξης «Ισότητα των Φύλων (SDG 5)»:

Οι δράσεις που προτείνονται θα εκτελεστούν με τρόπο που να υποστηρίζουν πλήρως την πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις ίσες ευκαιρίες μεταξύ γυναικών και ανδρών. Η συμμετοχή των γυναικών στα έργα ενθαρρύνεται συνεχώς και υποστηρίζεται περαιτέρω από το γεγονός ότι στη σύγχρονη εποχή, οι κοινωνικές προκλήσεις και οι σύγχρονες τεχνολογικές προσεγγίσεις και εξελίξεις είναι αγνωστικές ως προς το φύλο. Εστιάζοντας στην τεχνολογική προοπτική, ωστόσο, αναγνωρίζεται ευρέως η έλλειψη επαγγελματιών υψηλής ειδίκευσης και από τα δύο φύλα, επομένως είναι απαραίτητο να προσελκύσουμε, να προωθήσουμε και να διατηρήσουμε καλά εκπαιδευμένες και υψηλής ειδίκευσης γυναίκες στις δράσεις που σχετίζονται με το ένα Βιώσιμο και κλιματικά προστατευτικό μοντέλο ανάπτυξης.

Στις υλοποιήσεις των δράσεων του Βιώσιμου Μοντέλου Ανάπτυξης του ΥΠΕΝ λαμβάνονται υπόψιν οι διαφορετικές πραγματικότητες και των δύο φύλων κατά την ανάπτυξη καινοτόμων και χρησιμοποιήσιμων τεχνολογιών και λύσεων για τη διασφάλιση της ευημερίας των ευάλωτων ομάδων και της κοινωνίας γενικότερα. Η διάσταση του φύλου θα εξετάζεται μέσω διαφορετικών απαιτήσεων και χρήσεων περιβάλλοντος, κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης, για να διασφαλιστεί ότι τα αποτελέσματα των δράσεων είναι εξίσου επωφελή και για τα δύο φύλα.

Το ΤΠΑ περιλαμβάνει συγκεκριμένες κατηγορίες δράσεων, που μεταξύ των άλλων περιλαμβάνουν στην στόχευσή τους την προώθηση της ισότητας μεταξύ των ανδρών και γυναικών. Συγκεκριμένα, το αντικείμενο υλοποίησης των κατηγοριών δράσεων:

- Στοχευμένες δράσεις για την ενδυνάμωση της χρήσης των ψηφιακών υπηρεσιών από τους πολίτες,
- Δράσεις διαλειτουργικότητας μεταξύ φορέων του δημοσίου για την ανάπτυξη ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι οι δράσεις του ΤΠΑ του ΥΠΕΝ θα ενσωματώσουν οριζόντια κατά τα στάδια του σχεδιασμού, της προετοιμασίας και της υλοποίησης, τις διατάξεις και τις αρχές για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, όπως αυτές τίθενται στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο (ν. 4604/2019 «Προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας»).

6.4 ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝΗ ΕΠΙΠΤΩΣΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Στο πλαίσιο της ισόρροπης ανάπτυξης η οποία αποτελεί ευρωπαϊκό και εθνικό στόχο σύμφωνα με τα σχετικώς οριζόμενα στην ΚΥΑ οικ. 107017/2006 «Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2001/42/ΕΚ «σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001» (ΦΕΚ 1225/05-09-2006), πριν από την υιοθέτηση σχεδίων και προγραμμάτων, είναι απαραίτητη η αξιολόγηση και η εκτίμηση των επιπτώσεων που ενδέχεται αυτά να έχουν στο περιβάλλον ώστε να προωθείται η αειφόρος ανάπτυξη και μία υψηλού επιπέδου προστασία του περιβάλλοντος.

Συνοπτικά, ο στόχος της εφαρμογής της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΜΠΕ) κατά την κατάρτιση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, είναι αφενός η εκ των προτέρων εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή τους, και αφετέρου η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στη διαδικασία προγραμματισμού.

Όσον αφορά στα έργα υποδομής, αρχικά αναμένεται η τοπική επιβάρυνση του περιβάλλοντος στα σημεία υλοποίησης των έργων, λόγω της έκλυσης αερίου διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) από την παραγωγή ηλεκτρισμού για την κατανάλωση ενέργειας που σχετίζεται με την παραγωγή εξοπλισμού και τη λειτουργία υποδομών καθώς και κατά την κατασκευή έργων ΑΠΕ και διαχείρισης αποβλήτων(χρωματογραφικά, οικοδομήσεις). Ειδικά για την πόντιση υποβρυχίων καλωδίων θα έχουμε αρχική επιβάρυνση του περιβάλλοντος στα σημεία υλοποίησης των έργων, λόγω της έκλυσης αερίου διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) από τα συμμετέχοντα στο έργο ειδικά πλεούμενα και μηχανήματα.

Ωστόσο τα συγκεκριμένα έργα αναμένεται να συμβάλλουν μελλοντικά στη μείωση των εκπομπών CO₂ μέσω της παροχής της απαραίτητης υποδομής για την ανάπτυξη, ενδεικτικά, έξυπνων και πράσινων πόλεων, παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ, μείωση της έκλυσης αερίου διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) στις μεταφορές (ηλεκτροκίνηση), ορθότερης διαχείρισης αποβλήτων (Υγρών Στερεών), επαναχρησιμοποίηση και ορθότερη χρήση πόρων (κυκλική οικονομία) και οφελών εξοικονόμησης ενέργειας. Επομένως, το εκτιμώμενο ισοζύγιο θα είναι θετικό

Όσον αφορά στα έργα ΤΠΕ του ΥΠΕΝ που αφορούν στην ανάπτυξη εφαρμογών για την παροχή ψηφιακών υπηρεσιών, αναμένεται να έχουν από ουδέτερη έως θετική επίπτωση στο περιβάλλον. Για τη συγκεκριμένη κατηγορία δράσεων, η παροχή ψηφιακών υπηρεσιών θα συμβάλλει άμεσα στην μείωση της κατανάλωσης πρώτων υλών - φυσικών πόρων που θα απαιτούνταν στην περίπτωση διάζωσης παροχής υπηρεσιών όσο και των εκπεμπόμενων ρύπων από εκτέλεση μεταφορικού έργου (οχημάτων ή/και υποδομών). Υπό αυτό το πρίσμα τα έργα ΤΠΕ αναμένεται να επιδράσουν θετικά στην ανθρώπινη υγεία και στο περιβάλλον. Επιπλέον, η ανάπτυξη ψηφιακών εργαλείων για τη διαχείριση φυσικών αρχείων, η αναβάθμιση, επέκταση και βελτίωση υφιστάμενων τεχνολογικών και πληροφοριακών συστημάτων για την παροχή υπηρεσιών στους πολίτες και τις επιχειρήσεις, η ηλεκτρονική διασύνδεση φορέων και υπηρεσιών καθώς και η προώθηση της ηλεκτρονικής

ανταλλαγής πληροφοριών αναμένεται να συμβάλλουν στον ψηφιακό μετασχηματισμό της δημόσιας διοίκησης και κατ' επέκταση στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τον πολίτη, επιδρώντας θετικά στην ποιότητα ζωής και στο φυσικό περιβάλλον.

Στο πλαίσιο ανταπόκρισης του Τομεακού Προγράμματος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) στις απαιτήσεις της ΚΥΑ 107017/2006 (ΦΕΚ Β'1225), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και ισχύει, διαβιβάστηκε με το υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΕΣΠΑΕΝ/19388/205/25.02.2022 έγγραφο προς τη Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του ΥΠΕΝ η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΤΠΑ) του ΥΠΕΝ 2021 – 2025.

7 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στην παρ. 1 του άρθρου 132 του Ν. 4635/2019 (ΦΕΚ Α'167), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, περιγράφονται οι υπηρεσίες που δύνανται να αναλάβουν αρμοδιότητες διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου του ΤΠΑ ως Υπηρεσίες Διαχείρισης.

Η Υπηρεσία Διαχείρισης είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του ΤΠΑ σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΕΠΑ και έχει τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στην παρ. 3 του άρθρου 132 του Ν. 6335/2019, όπως αυτό ισχύει.

Προτείνεται ως Υπηρεσία Διαχείρισης για το ΤΠΑ η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία θα αναλάβει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 132 του Ν. 4635/2019, με την ανάλογη/κατάλληλη τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου που τη διέπει.

8 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΡΓΩΝ

Η αξιολόγηση των προτάσεων γίνεται σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής που ορίζονται στο άρθρο 129 του ν. 4635/2019 και στην υπ' αρ. 62564/04.06.2021 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Β' 2442) για το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΕΠΑ.

Τα κριτήρια επιλογής ένταξης των έργων σύμφωνα με το ΣΔΕ κατηγοριοποιούνται κατ' ελάχιστον στις ακόλουθες ομάδες κριτηρίων: α) πληρότητα και σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και τήρηση του θεσμικού πλαισίου, β) σκοπιμότητα του έργου, γ) ωριμότητα του έργου και δ) επιχειρησιακή ικανότητα του δικαιούχου.

Ο προσδιορισμός των κριτηρίων επιλογής διασφαλίζει ότι τα κριτήρια:

- (1) δεν οδηγούν σε διακριτική μεταχείριση των δυνητικών δικαιούχων,
- (2) είναι διαφανή, αντικειμενικά και εύκολα επαληθεύσιμα, και
- (3) οδηγούν σε επιλογή έργων που συμβάλλουν στην επίτευξη των αποτελεσμάτων της σχετικής προτεραιότητας.

Το γενικό περίγραμμα των κριτηρίων επιλογής έργων που παρουσιάστηκε, εξειδικεύεται περαιτέρω στην εκάστοτε πρόσκληση. Η μεθοδολογία αξιολόγησης, η προσθήκη ειδικότερων κριτηρίων, η βαρύτητα και η βαθμολόγηση αυτών επιλέγονται από την αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης κατά τη σύνταξη των προσκλήσεων και δύνανται να διαφοροποιούνται, ανάλογα με τις δράσεις και τους ειδικότερους στόχους της κάθε πρόσκλησης.

9 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Η έκδοση της 1ης Εγκυκλίου Κατάρτισης Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Α.Π. 29428/12.3.2020) αποτέλεσε την έναρξη της διαδικασίας σχεδιασμού του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Σύμφωνα με το σχεδιασμό του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας ως αρμόδια υπηρεσία για την κατάρτιση του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του ΥΠΕΝ και την αποτύπωση της συμβολής του Υπουργείου στο πλαίσιο της κατάρτισης του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης ορίστηκε η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ ΥΠΕΝ, Τομέα Ενέργειας.

Ακολουθώντας τις οδηγίες της 1^{ης} Εγκυκλίου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η Επιτελική Δομή ξεκίνησε τη συμπλήρωση του σχετικού δομημένου ερωτηματολογίου, αξιοποιώντας τα κείμενα που εκπονήθηκαν στο πλαίσιο του σχεδιασμού της Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027, καθώς και άλλα κείμενα στρατηγικής στους τομείς αρμοδιότητας του Υπουργείου. Στη συνέχεια διένειμε το ερωτηματολόγιο σε αυτή τη μορφή στις Γενικές Γραμματείες του Υπουργείου προκειμένου να αποτυπωθούν οι ανάγκες υλοποίησης έργων/ δράσεων του Υπουργείου και να διασφαλισθεί ότι έχουν συμπεριληφθεί όλοι οι τομείς αρμοδιότητας και το σύνολο των προτάσεων στρατηγικής του

Υπουργείου που κρίθηκε δόκιμο να προωθηθούν για χρηματοδότηση από το ΤΠΑ στο πλαίσιο του ΕΠΑ. Τέλος η Επιτελική Δομή συνεργαζόμενη με τη Δ/ση Προϋπολογισμού & Δημοσιονομικών Αναφορών του ΥΠΕΝ κατέγραψαν τα έργα του Υπουργείου, τα οποία είχαν ενταχθεί για χρηματοδότηση στο Εθνικό Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων 2018-2020 και δεν είχαν ακόμη ολοκληρωθεί και αποπληρωθεί.

Με βασικό κριτήριο την έγκαιρη ολοκλήρωση του σχεδιασμού του Προγράμματος αποφασίσθηκε από το Υπουργείο η ανάθεση μέρους του σχεδίου ΤΠΑ σε εξωτερικό σύμβουλο μέσω σχετικής σύμβασης παροχής υπηρεσιών. Στον ανάδοχο δόθηκαν κατευθύνσεις από την Επιτελική Δομή και απεστάλησαν τα πρωτογενή στοιχεία που είχαν συλλεγεί όπως περιγράφονται στην προηγούμενη παράγραφο ενώ επίσης υποδείχθηκαν τα θεσμικά, προγραμματικά και στρατηγικά κείμενα τα οποία έπρεπε να ληφθούν υπόψη και αναφέρονται στο κεφάλαιο 1 του παρόντος εγγράφου.

Την υποστήριξη και παρακολούθηση της διαδικασίας κατάρτισης του ΤΠΑ από τον εξωτερικό σύμβουλο ανέλαβε τριμελής Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής Έργου, η οποία απαρτίζεται από στελέχη της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ, Τομέα Ενέργειας και της Επιτελικής Δομής, Τομέα Περιβάλλοντος.

Καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης του σχεδίου ΤΠΑ υπήρξε συνεχής επικοινωνία μεταξύ όλων των συντελεστών του έργου για την παροχή διευκρινίσεων σχετικά με τον σχεδιασμό και την κατάρτιση του Προγράμματος. Πραγματοποιήθηκαν όσες τηλεδιασκέψεις απαιτήθηκαν για την παροχή διευκρινίσεων μεταξύ στελεχών του αναδόχου και στελεχών των δύο Επιτελικών Δομών ΕΣΠΑ του ΥΠΕΝ (Τομέα Ενέργειας και Τομέα Περιβάλλοντος). Μέσω αυτών των τηλεδιασκέψεων αλλά και μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας και οι δύο Επιτελικές Δομές ΕΣΠΑ του Υπουργείου συζήτησαν τις παρατηρήσεις τους και προώθησαν στον ανάδοχο όσα στοιχεία απαιτήθηκαν κατά την εξέλιξη του έργου με την κάθε υπηρεσία να καλύπτει τον τομέα αρμοδιότητάς της.

Μετά την έγκριση των σχεδίων που απέστειλε ο ανάδοχος από την ΕΠΠΕ του έργου η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ, Τομέα Ενέργειας συμπλήρωσε τα μέρη του ΤΠΑ που δεν αποτελούσαν αντικείμενο της σύμβασης του αναδόχου ώστε το ΥΠΕΝ να προωθήσει το διαμορφωμένο Πρόγραμμα για δημόσια διαβούλευση.

Σημειώνεται ότι, κατά τη διάρκεια εκπόνησης του ΤΠΑ, υπήρχε επικοινωνία με την Δι.Δι.Ε.Π του ΥΠΑΝΕΠ, για την παροχή διευκρινίσεων σχετικά με χρονοδιαγράμματα, οικονομικούς πόρους και άλλα θέματα.

Τέλος, το σχέδιο ΤΠΑ του ΥΠΕΝ τέθηκε σε ανοιχτή δημόσια διαβούλευση (<https://ypen.gov.gr/tomeako-programma-anaptyxis-tou-ypen/>) το χρονικό διάστημα από την 06/08/2021 έως και την 25/08/2021. Τα σχόλια που υποβλήθηκαν κατά τη διάρκεια της ανοιχτής δημόσιας διαβούλευσης συγκεντρώθηκαν, αναλύθηκαν και όσα από αυτά αξιολογήθηκαν θετικά, ενσωματώθηκαν στο τελικό κείμενο του ΤΠΑ.

ΠΗΓΕΣ

- Ελληνική Δημοκρατία, 2020, «Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2020»
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020, «Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (DESI) 2020, Ελλάδα»
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020, «Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2020: Αξιολόγηση της προόδου σχετικά με τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, την πρόληψη και τη διόρθωση των μακροοικονομικών ανισορροπιών και αποτελεσμάτων των εμπεριστατωμένων επισκοπήσεων βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011»
- Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων, 2020, «1η Εγκύκλιος Κατάρτισης Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ)»
- Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης, 2019, «1η Εγκύκλιος για το σχεδιασμό του νέου Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης: ΕΣΠΑ 2021-2027 στο πλαίσιο του αναπτυξιακού προγραμματισμού»
- Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, 2020, «Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025»
- Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, 2016, «Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή»
- Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, 2018, «Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία»
- Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, 2019, «Μακροχρόνια Στρατηγική για το 2050»
- Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας, 2020, «Σχέδιο Εθνικού Προγράμματος Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης κατ' Εφαρμογή Της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2284 Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου Της 14ης Δεκεμβρίου 2016 (L 344/1) (υπ. αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΝΕΠ/67467/3577/5.10.2018 Κ.Υ.Α., Β' 4740)»
- Αναφορά για την ποιότητα του αέρα στην Ευρώπη – “Air Quality in Europe 2020 Report - EEA Report No 11/2020”

Θεσμικά Κείμενα

- Απόφαση αριθμ. 95189 (ΦΕΚ 3961/Β/16.09.2020), «Κατάρτιση και Υποβολή Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΤΠΑ/ΠΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης προγραμματικής περιόδου 2021 - 2025»
- Απόφαση αριθμ. Υ6/2019 (ΦΕΚ 2902/Β/09.07.2019), «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υπουργό Επικρατείας»
- Απόφαση αριθμ. 88238/ΕΥΘΥ 811 (ΦΕΚ 2733/Β/31.08.2016), «Σύσταση της Ειδικής Υπηρεσίας «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Τομέα Ενέργειας»»
- Απόφαση αριθμ. 100008/ΕΥΘΥ 936 (ΦΕΚ 3296/Β/13.10.2016), «Σύσταση της Ειδικής Υπηρεσίας «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Τομέα Περιβάλλοντος»»
- Πράξη 38 Υπουργικού Συμβουλίου της 31-8-2020 (ΦΕΚ 174/Α/10.09.2020), «Έγκριση και προσδιορισμός των πόρων υλοποίησης του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.) για την προγραμματική περίοδο 2021-2025»
- Απόφαση Κυβερνητικού Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής της 31-12-2019 (ΦΕΚ 4893Β/2019), «Κύρωση του Εθνικού Σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα»
- Απόφαση Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής αλλαγής, της 08-09-2014 (ΦΕΚ 2383Β/2014), «Έγκριση Εθνικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα»
- Πράξεις Υπουργικού Συμβουλίου, της 29-09-2020 ΦΕΚ (185Α/2020), «Έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (Ε.Σ.Δ.Α.)»

- Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμ. 132/2017 ΦΕΚ 160/Α/30-10-2017, «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ)»
- Προεδρικό Διάταγμα 81/2019 (ΦΕΚ 119/Α/08.07.2019), «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων.»
- Προεδρικό Διάταγμα 83/2019 (ΦΕΚ 121/Α/09.07.2019), «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών»
- Προεδρικό Διάταγμα 84/2019 (ΦΕΚ 123/Α/17.07.2019), «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων»
- Νόμος υπ' αριθμ. 4622/2019 (ΦΕΚ 133/Α/07.08.2019), «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης»
- Νόμος υπ' αριθμ. 4635/2019 (ΦΕΚ 167/Α/30.10.2019), «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις»

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 6 Απριλίου 2022

Ο Υφυπουργός

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΑΚΙΡΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.
- Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

